

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő: TÁRCA
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Ingovány.

Budapest, július 30.

(K.) Huszezerenél több vasuti hivatalnok, altiszt készül kopogtatni a magyar törvényhozás kapuján. Miért? Ez az egyenruhás vasuti hadsereg komoly figyelmeztetéssel akar a parlament elé járulni, hogy az ő utjának sinjei nincsenek olyan gondosan lerakva, az ő életérdekeinek vonatai nincsenek az összeütközéstől úgy megóva, mint azok a szürke kocsisorok, melyek a vasuti hadsereg éber felügyelete alatt teljes biztonságban szabadulni kerestül-kasul az országot, megrakodva a gazdagság drága kincseivel, a magyarság utazó emberanyagával. Tiszteletreméltó önmérséklettel, de a kényszerűség nógatása következtében mégis elég hangosan készül ez a hadsereg rámutatni, hogy a gépre ügyel a gépész, de a gépsze nem eléggé ügyel az ország. A gépnek biztonságban kell haladnia, de hogy a gépész biztonságban van-e, arról nagyon huzamos idő óta nem próbált magának meggyőződést szerezni senki. Mikor az a vasut elindul: százan óvják az indulását, ezren védik a haladását s megint százan vigyázzák a megérkezését. Indulástól érkezésig nem robohath olyan gyorsasággal, hogy valahol őrizet nélkül volna. Mindig velejár a vasuti hadsereg szerető védelme, lelkiismeretes őrködése. Mindegyiknek ki van jelölve az útja, el van hártva az akadály: nincs az a király, aki simábban haladhat előre, mint ezek a vonatok. Nappal vagy éjszaka, völgyben vagy hegy hátán: mindenütt és mindig őrködik fölöttük annak a hadseregnek szeretete és buzgósága, amelyik most az egyszer, most is munka közben, megszólal:

— Nem vagyok fáradt, engem azért állítottak ide, hogy fáradtságot ne ismerjek. Nem is panaszkodom, mert drága kincseket kell óvnom s panaszkodással semmit sem

lehet megóvni. Viselem a terhet, melyet vállaimra raktatok és vállam, mint az Atlaszé, nem is roskad meg a teher alatt. De lábam alatt a föld az, mely süppedni kezd. Ingoványon állok s nem én roskadok le a teher alatt, de a teherrel együtt nyel el az ingovány. Mig ti azt néztétek, hogy elég erős vagyok-e én, elfeledtétek megvizsgálni, hogy elég szilárd-e alattam a talaj. S én most nem panaszkodom, hanem figyelmeztetek. Az ingoványra mutatok, melyben elmerülök s velem a kincs is, melyet számotokra őriztem eddig és akarok őrizni ezután is.

Ez hangzik ki abból a memorandumból, melyet a vasutasok a törvényhozáshoz készülnék intézni s melynek végleges megszövegezésén az összes érdekeltek bevonásával most dolgozik az emlékirat-szerkesztő bizottság. A tervezet nyers szövege már napok óta a közvélemény előtt fekszik. Ismeretes, hogy sok ezer vasuti hivatalnok és altiszt foglalja benne össze azt a minimumot, melyet jogos kívánságokból bennök a szükség megérett. S nem szabad ezeket a kívánságokat közömbösen fogadni. Mert nem volna a nemzetnek lelkiismerete, ha fájni nem kezdene azon a tragédián, mely a memorandumból a vasuti hivatalnok átlagos életsoraként kibontakozik. Mi ez az életsors? Hivatalnok, aki vagy, állj oda a város végére, ahol a vonatok sorra elrobognak melletted és annyit láss a mögötted nyugvó városból, mint azokból az előttd megököcsiny városokból. Hagyd azt nyugodni és vigyázz, hogy ezek akadálytalanul siethessenek tovább. Te pedig állj, mint a cövek: egyedül és mindig a helyeden! Így kezdődik a vasutas élete s azzal folytatódik, hogy miután ott kell élnie a város és a világ szélén, tehát nagyon hamar megszállja az egyedülvalóság érzése. Az elvesztett világ helyett megkívánja azt a kis világot, melyet maga teremthet magának. Megházasodik. A házasságnak gyümölcse érik: — kell-e mondani, hogy sok is? A gólya, mint a koldus,

bátrabban látogat el a szegényekhez. Most tehát már nincs olyan egyedül. De a családdal megjönnek a gondok is. A vasutas feje már nem olyan tiszta, mint azelőtt volt. Mit csináljon? Amit nem szabadna csinálni: adósságot. Helyzete egyre sulyosabb, lába alatt süpped a föld s egyszer csak rémiteni kezd a szolgálati rendtartás, mely hidegen figyelmezteti, hogy aki sulyos anyagi helyzetben görnyed, annak nincs tovább helye a hivatalnoki karban. S itt szédületes tempóban halad az utolsó felvonásig a tragédia. A szegény hivatalnok mindenki előtt titkolózik. Fölfelé nem meri megmondani, hogy a gond legyüri; lefelé nem meri megvallani, hogy helyzetének javulását az előléptetési viszonyok mellett nem remélheti; a családjának nem meri leleplezni, hogy milyen bajban van; a végén már önmagának se meri megmondani, hogy minden reményességét elvesztette. S ilyen reménytelen elcsüggedésben, a csodák csodája ez, egy pillanatra sem hagyja el a helyét, áll, mint a cövek, vigyáz és nézi a vonatokat, melyek éppen olyan biztosan és éppen olyan gyorsan tűnnek el előle, mint a reményei.

Külön-külön dehogyan nyilna panasza az ajuk. De együtt, az egész hadsereg, mégis csak megszólal. Nem lárázva, nem követelőzve, de annyi önmérséklettel és olyan őszinteséggel, mely szinte megható. A fizetésük javítását is kéri — hiszen abban a tekintetben nics nézeteltérés, hogy a mi fizetési viszonyaink általában szegényesek, — de a memorandum nem ezt mondja a legfontosabbnak és a legsürgősebbnek, hanem az előléptetési méltányos szabályozását. S olvasván a memorandumban részletesen kifejtett előléptetési normát, el kell ismerni, hogy a vasutasok kívánsága igazán méltányos. S teljesítése elől az államnak nem is szabad elzárkózni. Az az egyenruhás hadsereg becsületes, tiszteletreméltó; a munkát, melyre vállal-

TÁRCA.

A velencei műtárlat.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Szántó Kálmán.

I. A magyarok.

A kiállítás épületéről, melyben a negyedik velencei nemzetközi műtárlat elhelyezve van, első pillantásra nagyon kisszerű képet kapunk. Sötétzöld lombok árnyékába rejtve egy alacsony, nyomott görög templom homlokzatát látjuk s a sekélyes benyomást legkevésbé sem fokozza a márvány-utánzat, melyből a különben harmonikus alkotást fölépítették. Olaszországban kétszeresen szembé ölik ez az otthon olyan gyakori maltermárvány, mert itt abhoz vagyunk szokva, hogy még a falusi majorok kapubülványát is carraraiból faragták ki. Annál kellemesebb azonban a benyomás, mielőtt az előcsarnokba léptünk. Nagy, tágas, jól szellőzött terem következik egymás után, pompásan világítottak, a képek csaknem kivétel nélkül izlésesen és jól elhelyezve. Az egyes műveket a művésznevek áboéja szerint számozták meg, ellenben bizonyos tárgy- vagy hangulatbeli összetartozás alapján helyezték el, úgy hogy szinte emeli egyik a másikat.

A magyar művészek egészen külön termet kaptak, a bejáratnál balra a legelső. Akármint a szemére lehet vetni Lázár Bélának, a kiállítás rendezőjének, de azt el kell ismerni róla, hogy nem sajnálta a fáradságot a kiállítás sikeréért s ügyességének határozott jeleit szolgáltatva. Kétségtelen ügyesség volt tőle a külön termet meg-

szerezni, míg a többi nemzetek művei általában keverve vannak kiállításra: sokkal kedvezőbb összbenyomást tud így kelteni a szendülő magyar művészet, mintha a nagy vásznak kavardása közül kellett volna kiánsnia a nagyon is figyelmes szemnek egy-egy magyar dolgot. Ügyessége mellett szól az a három sűrű oldalmi bevezetés, melyet a magyar művészetről hangulatosan összeállított s mely mintegy fokmérőjét adja az alkalmazható mértéknek: olaszul szinte jobban olvastatja magát, mint ahogy hangozhatott magyarul.

Nem állítom előre se, hogy ezt a magyar kiállítást teljesebbé nem lehetett volna tenni, azt se, hogy egészében híven adja vissza a mai magyar művészetet, hiszen a festőknek s még inkább a szobrászoknak egész nagy sora hiányzik belőle: azt azonban merem állítani, hogy — talán ama fentebb említett fokmérő alkalmazása mellett — nagyon tisztességesen megállja helyét a többi nemzetek mellett. A nagy remekművek föltétlenül hiányoznak, a néző egy-egy hatalmas, megrázó benyomás emléket, aminőt egyik-másik teremben inkább találhat, ebből a szobából alig viheti magával: de magával viheti egy fiatal, tehetséges, törekvő nemzet munkálkodásának biztonságát, amely még nem hagyta el, talán utól sem érte egészen — számarányánál, sokszázas elmaradottságánál és maig küzdelmes viszonyainál, ma már meglehetősen közismert okoknál fogva — a nagy nyugoti nemzeteket: de jó uton jár, tudatában van kötelezettségének s hivatása is van hozzá. Utóvégre ez az igazság s még ha tudnánk is, mért hintենék port a világ szemébe: fiatalok vagyunk, s ez éppen nem szégyen, elmaradtak vagyunk, ez a mi kárunk, de nem a mi szégyenünk, akarunk is, tudunk is élni, s ez a mi dícsőségünk.

Itthon is, kintről is olyan ellentétesen ítélték meg ezt a tárlatot: ócsárolták és magasztalták módfelett, hogy szükségesnek tartottuk ezt előrebocsátani. A legkomolyabb ellenvetés, melyet a napokban is ismételt az itteni Adriaticának egyik száma, hogy éppen az hiányzik a gyűjteményből, amit Lázár Béla a bevezetésben kiemel: a sajátos magyar léleknek visszatükrözése s e képek nem egyebek, mint a különböző német és francia iskolák többé-kevésbé sikerült inasmunkái. Eppen ez nem áll s rosszakarat nélkül ezt nem lehet állítani. Aki végigjárta a termet hosszú sorát s rányit a magyar osztályra, ha elfogulatlan, rögtön megérzi, hogy itt más, eddig kevésbé vagy éppen nem ősmert szellem leng feléje, itt-ott talán nem elég szabatosan, itt-ott bizonytalanul, sőt talán dadogva is, de ujszerű, a nyugatiakétól elütő, sajátosan nemzeti szellem. Persze, aki a magyar nemzeti lelket a *Czikosz* és *Betiárban* keresi csupán, az nem fogja azt föltálni, de aki csak valamennyire ősméri a magyar nemzeti életet, az örvendő fogja annak lüktetését itt fölismereni.

A magyar műszerető közönség csaknem kivétel nélkül ősméri az itt kiállított képeket, úgy hogy a legtöbbnél teljesen elegendő lesz csak a tárgyát emlékeztetnie hozni. Mindjárt a legelső közt függ *Fényes* Adolfnak két képe, az egyik: *Az özvegy*, mely egyik utóbbi tárlatunkról került a magyar állam birtokába. Mélyen sötét háttérből emelkedik ki az özvegyasszony gyászos alakja. A temetésnek csak az imént lehetett vége, de már egészen magára maradt gondolatfalaival. A fekete kendő még a fején van, a szone ki van sirva s amint összeszorítja ajkait, szikár arcának pofacsontjai még jobban kiülnek. Térde fölött összekulcsolja két kezét és elgondolkozik. Cson-

kozott, birja; válla erős, szeme jó, keze megbízható: — csak ne kelljen tovább is ott állnia az ingoványon, csak rakják le valahára az ő életjának sinjét is, hogy kisiklásból, összeütközéstől, mélységbe zuhanástól meg legyen védve a gépész is, mint a gép...

BELFÖLD.

Az új autonom-vámtarifa. Félhivatalosan jelentik: Oly célból, hogy az autonom-vámtarifa tárgyában a két kormány szakreferensei által tartott tanácskozásban felmerült kérdések, valamint a német vámtarifa közzététele által előidézett helyzet megfontolás tárgyára tétethessenek, a szakreferensek együttes tanácskozásai alkalmasint az ősz elejére fognak halasztani. Időközben a két kormány kebelében valamennyi eddig felmerült kérdés teljesen tisztázva lesz, úgy, hogy az őszszel fennakadás nélkül lehet hozzáfogni az érdemleges tanácskozáshoz.

A privilégium választás után. Clair Vilmos kollegánk, a F. M. K. E. 16. titkára, mint a Magyar Távirati Iroda nyírtai tudósítója, a privilégium választásra vonatkozólag táviratilag a következő nyilatkozatot küldte be nekünk:

Nyilatkozat. Mindazt, amit a privilégium választásról a Magyar Távirati Irodának táviratoztam, továbbra is fenntartom és érte a teljes jelöltséget elvállalom. Olyan tekintélyes férfaiktól kaptam híreimet, kiket, miután szavahihetőségükről többször meggyőződtem s mint újságíróknak maskor is szükségem lesz rájuk, egyes néppárti képviselői beteges szeszélyeinek ki nem szógáthatók. Ami a főrangú hölgyek inzultálásait illeti, az özvegy gróf Andrássy Manóval és leányával, herceg Esterházy Miklósnéval történt meg. Annak pedig szemtanúja voltam, mikor a néppárti kortések a kormánypart harminékét iuzsinaival választóját a privilégium vasúttalómason körüllokták és egy részükét a néppárti táborba buroclták. Hogy az Alkotmány nem hiszi, csodálom, hiszen szerkesztője, Bonitz Ferenc is ott volt. Csak nem fogja eltagadni.

Clair Vilmos.

Képviselőjelölések. Pakson a szabadelvűpárt vasárnap tartotta szervezkedő gyűlését. Elnökké ifjabb Eötvös Károlyt, jegyzökké Daróczy Zoltánt és Vajda Pétert választották. A képviselőjelölés határidejét augusztus 11-ére tűzték ki. Alkalmasint gróf Apponyi Gézárt kéri fel a jelöltségek ellogadására.

Az őbceai választókerületben a bácsiföldvári választók értekezlete Szűcs János tanitót jelölte szabadelvű programmal.

Egy budapesti lapnak arra a hírére vonatkozólag, hogy gróf Nákó Kálmán, tekintettel egy összerhírethetetlen állására, aligha fog többé mandátumot vállalni, a Magyar Távirati Iroda tudósítója előtt gróf Nákó Kálmán kijelentette, hogy igenis fel fog lépni a

nagyszentmiklósi kerületben és ha összeférhetetlen állása volna, erről fog lemondani, mert nem akarja az egész választókerületnek bizalmát erősen hagyni.

A Gozsdu-alapítvány.

Budapest, július 30.

Mai számunkban Virághalmy Árpád úrtól cikkettettünk közlé, amely a magyarországi román ifjak nevelésére szánt Gozsdu-alapítvány felhasználásának kellő ellenőrzésére nézve mondott el néhány nagyon figyelemreméltó észrevételt. Erre a felszólásra a Magyar Nemzet ma esti száma hosszabb félhivatalos választ közöl, amelyből megnyugvással értesülünk arról, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztérium tényleg gyakorolja az ellenőrzés jogát, de egyuttal az is kitűnik, hogy az ellenőrzésre nagyon is szükség van és így Virághalmy ur érdekes felszólása, amelynek a célja csak a kellő felvilágosítás volt, egyáltalán nem volt fölösleges. Egyáltalán nagyon kívánatos volna, ha a minisztérium időnként tájékoztatná a közvéleményt ennek a nagylátosságú alapítványnak a sorsáról, hogy hasonló aggodalmakra még látszat szerint se legyen ok. A félhivatalos közlemény különben így szól:

Amint értesülünk, a föltevés s az ebből levont is a kultuszminisztériumra adresszált következtetés is alaptalan.

Az alapítvány a vallás- és közoktatásügyi minisztérium kezében levő utolsó kimutatások szerint: ingatlanban 587.431 korona 16 fillér, értékpapirokban 3.063.772 korona, pénzmaradványban 6060 korona 92 fillér különféle köveletésben 8400 korona, hátralekötött 34 korona 56 fillér aktíva, amelyivel szemben 405.222 korona 60 fillér volna a passzíva s így a tényleges vagyon 3.257.712 korona 48 fillér. Ennek kamatait osztják ki ezerkoronás évi stipendiumokban a felsőbb iskolákat látogató román ajku magyar ifjak között s ennél a kiosztásnál hiányoznak, a szóban forgó újságickek szerint, a kellő ellenőrzés.

Valamikor, hosszú évekkal ezelőtt tényleg fordultak itt elő bajok. Az alatt a cím alatt, hogy Magyarországon sok olyan felső, különösen technikai vagy technikai vonatkozású intézet nem volt, aminő a külföldön, egész sereg Grácban, Prágában, Szécsban tanuló román fiatal ember huzta az évi ötszázforintos ösztöndíjat, holott nyilvánvaló volt, hogy az ország ellen agítal, taán nem is tanulmányainak folytatását tartotta főleg szem előtt, amikor külföldi tanítéletbe ment, hanem a magyarelles agitációnak az európai közvélemény előtt való könnyebb fokozhatását.

Mióta azonban ugy technikai, mint gazdasági és kereskedelmi szakoktatásunkat teljesen renováltuk s azt a modern külfölddel egyenlő színvonalra sikerült emelnünk, azóta a román diákok külföldre való vágyakozásának elfogadható jögeime teljesen megszűnt.

A stipendium odaitélésében a nagyszabedben román metropolita és a metropolitai tanács jár el. Ez állítja össze a folyamodók közül a kiválasztottak névsorát. Ellenőrzés és jóváhagyás végett ellenben évről-évre köteles azt a vallás- és közoktatási miniszternek fölterjeszteni s itt — és régebben ezenkívül még a miniszterelnökségben is — alapos tárgyalás alá került és kerül minden név, minden adat. A minisz-

teri vótól jelentő vörös ceruzának akadt itt már nem egyszer elég tekintélyes szerepe, a mikor a metropolitától olyan fiatalember nevéét terjesztették föl mint ösztöndíj-kandidátust, akinek magyarságához sző férhető. Leginkább a külföldre készülő fiatal emberek között akadt és akad ilyen. Ezeknek azután rövidesen tudtukra adják, hogy Magyarországon épp ugy végezhető választott tanulmányait, mint ott, ahová készül, változtassa meg tehát utazási tervét, ha a Gozsdu-alapítvány reflektál. A külföldön tanuló román diákok közül csak azok kaphatják meg ezt a stipendiumot, akik olyan tanintézeteket látogatnak, a minők nálunk még nincsenek.

Hogy a Gozsdu-alapítványnál mennyire ragaszkodik a közoktatási kormány ahhoz az ellenőrzési és legfőbb felügyeleti joghoz, amely kezében van s amelyvel más efféle alapoknál is él, világosan illusztrálja az alapítvány Budapesten tervezett internátusának a kérdése.

A már negyedfél millió koronára rugó alap kamatait évek során sobasem adták ki az utolsó fillérig s a maradékok összevéve ma már igen tekintélyes summára ruginak.

Ebből a metropolita, illetőleg az alapítványt gondozó tanács Budapesten az alapítványnak a Király-utcából a Dob-utcaáa átnyuló óriási telken internátust akar építtetni, amely legalább ötven román egyetemi hallgató részére volna berendezve. Az internátusra azonban a kormány felügyeletét sehogy sem akarják akceptálni. Azzal érvelnek Nagy-Szebenben, hogy az épület csak az elzárolás egyik módja, itt tehát a kormány-ellenőrzésnek nincs szerepe. A kultuszminisztérium álláspontja ellenben az, hogy az intézetben a növendékek külön prefektus alatt nemcsak laknak, hanem tanulnak is, ennél fogva a kormány a felügyelet jogáról és köteletségéről egyáltalán nem mondhat le. Ezt a középiskolai és a nemzetiségi törvény is megszabja.

Másfél év óta tartanak ebben az üzenetváltások a metropolita és a kultuszminisztérium között és az intézet alapszabályait még máig sem érkeztek fel jóváhagyás végett a közoktatásügyi kormányhoz.

Addig pedig, míg a miniszter ezeket a szabályokat még nem erősítette, az intézet fölépülhet, de még nem nyilhatik:

KÜLFÖLD.

A kínai vezeklők Berlinben. Három-négy hét múlva Németországba érkeznek a kínai vezeklők küldöttség. A küldöttség élén Csun herceg áll, Kwang-szu eszászár testvére, azig több husz évesnél; a zavargások előtt visszavonultan élt a szent városban és nem ismerte senki. Ugy látszik, hogy az augusztusi meneküléskor nem ért rá az udvar értesíteni őt a történetéről, az is meglehet, hogy megfélekedtek róla. Kínai fogalmak szerint a kínai trónra igényt nem tarthat, mert bátyját adoptálta a eszászár s ennek folytán azt illeti meg a trón. A kínai nép szemében csak mint harmadrangú herceg szerepel. Tehetséges ember és azért a liberális párt nagy reményeket fűz európai utjához és ugy tekintenek rá, mint jövő vezérré. A *Frankfurter Zeitung* óva int attól, hogy tulhajtott ünneppéssel téves véleményt terjeszsenek Csun herceg utjáról. Ez a téves vélemény nem fog szoritkozni a kül-

tos, munkabíró személy, s beteg ura mellett, ugy látszik, eddig is önmaga vitte a terhet, de most, hogy egészen magára maradt, mégis azon jár az esze: mi lesz ezután! Nehéz fáradalmak emléke, súlyos gondok előrevetett árnyéka nyomaszokdnak a lelkére s kifejezésre jutnak eldurvult arcán, leszoritva is szinte megreszkető ajkán. Nemesak tudás, készlettség, intelligencia van e festményen, hanem a magyar népek véghetetlen szeretete és megértése is, mély pillantás a lelkébe, ennek s csakis ennek a léleknek a testesítése. Talán még jobban szembeötlök ez a magyar lélek másik képen, A templomon. Egy kis magyar falu képe van rá főtve, de aki már látott magyar falut s látott egyéb falvakat, habozás nélkül s rögtön ráismer. Lejtős, sárga rögös országút visz fel a domboldalon fekvő hársorhoz, melyből a kis falusi templom kiemelkedik. A fehérre meszelt, nádteleői házak a zöldlevelű görbe ákácok, a napos kék levegőbe emelkedő templomocská tornya, — nem tudom, itt a külföldön talán még jobban éreztetik a magyar föld illatát, a hazai levegő édes melegét. A magyar földnek ugyanazt a mély szeretetet tükrözi vissza Sziny-nyey-Merse Pálnak *Ősi tája*. Amit Fényes széles esettel, nagy vonásokban, szinte könnyedén, a nap ragyogásának teli fényében tett föl a vászonra: Sziny-nyey-Merse finom esettel, több analízissel, mélyebb elmélkedéssel főtötte meg. Hegyes-völgyes tájat ábrázol a képe, ezüst fényben ragyogó felhők usznak az égen, elől egy nagy darab fölcsántott ugar nyers szaga érzik, hátul a tölgyes sötétbe borult lombozata, a szélen a nyírfa sárguló levelei a hervadás szász színében ragyognak. El ez a tájké és érez: a művészek a lelkét sugározza ki magából, búra hajló, elmerengő lelket, mely szinte felolvad az ősi hervadásban. *Udváry* Ignác munkája közben mutatja be a magyar embert. Nagy darab kalásztenger sárgul előttünk, megfeszült izommal

vágja bele a legény a kaszát, arcára huzott kendővel a lány serényen szedi utána a markot. Messze a tábla fölött, széles perspektívában huzódik a falu. *Olgay* Ferencz a csallóközi képeiből küldött egy esti hangulatot. Nyírfa-liget tükörződik vissza a vízben, tompa, mély színekben, az est árnyékaival; a távolból egy fűzfa nyújtja ki ritka levelű egyetlen ágát, szinte rejtelmes hangulatot adva a különben realisan rajzolt képnek. Csaknem ugyanezt a tárgyat dolgozza fel *Szlávay* Lajos a *Holdvilágban*, de stílusával, az éjszaka rejtelmes keresve a holdvilágos éji hangulatban. Egbe meredő komor fái szinte csak fekete kontúroknak hatnak, s szinte kisértétként jelennek meg a sulyosvízi tó szürkés-kék tükreben. Mélyebben áztérzett, poétikus hang vonul át a *Grünwald Béla Éjszakáján*. Feketén szállott le az éjszaka s a kanyargó víz mentén a sötét ligetek még komorabbá teszik. Valahol messziről a holdvilág fűrdik a vízben s egy tenyérfnyi följátt becsilllogja; a messzeségben két hegyek orma ködlik, egy-egy kis csillag halványan oszló fényt szór maga körül. A berekből szinte hallik a sötét levelek zugása, a lomhán haladó víz hömpölgése. A sötét levegőben még sötétebb árnyékok ad egy elmaradt pár silhouetteje; nem tudhatni, kifélék, csak ugy látszik, hogy a hirtelen rájuk szakadt éjszaka üzi őket. *Katona* Nándor a hegyek közé visz bennünket. Menedékes hegyhátat rajzol, melynek csúcsára kigyózó ösvény visz föl. Fönt a tetőn két sötét nyárfa között glóriás kőszobor áll, sajátos tompa, szürke hangulat reszket át a levegőn, melynek világotosságát inkább kevesbiti, mint fokozza a tölgyi kunyhó élesen megvilágított alakja. A *Mannheimer* tárgya derűlebb: a ragyogó égen ezüstös felhők, tarka virágok nyílnak az utszélen tavaszi pompában.

A jelmezes képeken talán még inkább meg tudták találni a „magyar lelket“ a keresők. A

Bihari Sándor *Óldó temetése* például mindjárt elég exotikusan hathatott azoknak, kik magyart és exotikumot egyenként vesznek. Gyöngye sziveket különben is érzékenyen hathat meg a nyitott koporsó, melyben az alya holteste fekszik: fejénél a pópa, a kántorral, nagyobacska lánya zokogva borul rá, a fiatalabb bábészán néz körül, a férj meghatva áll ott, körül a falu népe, egy-egy jellemzetes alakkal köztük. Nagyobacska kompozíció, elég ügyesen beállított csoportokkal, de belső élet hiján. Még paradésabban látszik a *Zemplényi* Tivadar *Bucsunéban*. A lemenő nap izzófénye éri a haladó csoportot s hajadon fejüket mind esupa égvörörsre festi. Mire ez a fény a földre ér, narancssárgára festi a rögös országutat s ibolyakék árnyékokat rajzol reá. Sikertelenebb tartom *Zemplényinek* másik képét, az *Oregaszonyt*, ki bucsujáró keresztet botjával éppen a templomból lép ki. Még látszik arcán az imént lemozsolott könyörgés benső áhítata, a szemében valami lelki megilletődés, hogy egy lépéssel most megint elősegítette mennyből üdvösségét. Több erő érzik ki a *Kernstok* képéből, a *Hajóvontatók*ból, melyet az udinei képtár vásárolt meg. Négy marcona legény vontatja a napsütötte Duna ellen a hajót; az egyiknek meztelen lábászárán csak ugy dagadnak az erek. A tulsó partron dombok kékleknek, valami áttetsző kék fátol uszik a levegőben, magát az öreg Dunát is indigószinűre festve. Az erős nap kissé nyerssé teszi a színeket s a vontatók árnyéka is éppen ezért nem érvényesül külön a színhatások között.

Szentképet csak *Vassary* János küldött, ismeretes zöld Madonnáját, melyet valami görög templom számára festett bizanci stílusban. A primitiv módját próbálta utánozni a kemény rajzban, az egyszerű beállításban, a naivan fölékesített Madonna erős, esontos vonásaiban. A külsőségeket meg is tudta kapni, de az érzés egyszerűsége, a benső hit naivsága hiányzik belőle, a lelki

dótség tagjaira, hanem könnyen gyökeret verhet a kínai nép közt. A kínaiak el fogják terjeszteni az egész országban, hogy az idegenek belátták, hogy jogtalanságot követtek el és azért fogadják oly barátságosan a császár öccsét, sőt az sincs kizárva, hogy a kínai kormány a herceg ily fogadtatása folytán azt fogja hirsztelni, hogy az idegenek beadták derekukat és a császár testvérétől bocsánatot kértek viselkedésükért. Hiszen így magyarázta meg a kínai kormány a népeknek a japán háború után kötött békét is. A *Frankfurter Zeitung* tudósítója már abban is nagy hibát lát, hogy *Pekingben és Sanghaiban* úgy ünnepelték a küldöttséget.

Elzász-Lotharingia új helytartója. Mintegy fél-éve, hogy *Hohenlohe* herceg, *Elzász-Lotharingia* helytartója abbéli szándékát nyilvánította, hogy lemond állásáról. A lemondás még nem következett be, mert Berlinben nem találtak minden tekintetben alkalmas utódot. Mint egy mai berlini távirat jelenti, *Hohenlohe* most már nemsokára megvált állásától, utóda pedig *Vilmos* császár sógora, *Adolf* schauburg-lippe herceg lesz.

Orosz dolgok. Pétervárról írják, hogy az ottani diplomáciai körökben meglehetősen feltűnést keltett a párisi *Temps*nek az a közleménye, melyet az orosz távirati irodától kapott távirat alakjában adott ki s amely arról ad hírt, hogy az orosz külügyminiszter az öszön viszonzni fogja Párisban *Delcassé* pétervári látogatását s tisztelni fog *Loubet* köztársasági elnökét is. A távirat végül még hozzátészi, hogy az orosz külügyminiszter — úgy lehet — udvariassági látogatást fog tenni gróf *Bilowé* német kancellárnál és gróf *Golchowski* külügyminiszternél is. Ez a közlemény, mely a francia-orosz viszonyt oly élesen állítja előtérbe, míg Oroszországnak Ausztria-Magyarországgal és Németországgal való viszonyát pusztán udvariassággal degradálja, kellemetlen hatással volt gróf *Lambdorff* külügyminiszterre, amennyiben Oroszország épp most igen szíves viszonyt tart fenn a két szomszédállammal, s így az orosz hivatalos távirati iroda, mely a külügyi hivatal ellenőrzése, sőt sugallata alatt áll, nem is bocsáthatott ki olyan táviratot, amelyet úgy lehetne magyarázni, mintha Oroszország csakugy kicsinybe venné a két szomszédállamhoz való viszonyát. Határozottan erősítik tehát, hogy azt a táviratot sem a külügyminisztérium nem sugalmazta, sem egyáltalában Pétervárról nem is küldték. A *Temps* tehát vagy maga fabrikálta a táviratot, vagy pétervári levelezőjének egy felületes információját adta ki hivatalos színezetű alakban, hogy ezzel Oroszországnak Ausztria-Magyarországgal és Németországgal való viszonyát valamennyire megbolygassa.

Gróf *Lambdorff* politikájába egyébiránt nemcsak francia levelezők, hanem orosz politikusok és politikai ágensek is belekontárkodnak. Csakis ezeknek az aknamunkájára vezethetők vissza azok a balkáni

hiresztelések, melyek *Miklós* cár és *Lambdorff* békés és Ausztria-Magyarországgal teljesen barátságos politikája mellett is jolyvált úgy iparkodnak feltüntetni a helyzetet, mintha Oroszország mindinkább terjeszteni akarná befolyási szféráját a Balkánon Ausztria-Magyarország rovására. Így egyre ismétlik az összes balkáni fejedelmek pétervári utazásának a tervét, amelynek megvalósításához a pánszlávok nagy reményeket fűznek. Célok az, hogy *Miklós* cárt fait accompli elé állítsák s különösen Oroszország belgrádi képviselője volt az, aki az ígéretéseiben tovább ment, semmint utasításai engedték volna. A cár egyébiránt már dezavualta is ezeket a törekvéseket, s miután héték óta egész bizonyossággal hirdették a *szerb királyi pár pétervári látogatását*, a cár most úgy döntött, hogy ez idei utiterve lehetetlenül teszi reá nézve, hogy a *szerb királyi párt* meg a *bolgár és montenegrói* fejedelmeket Péterváron vendégeiül lássa.

Miklós cár ugyanis augusztus végén a cárnéval Kopenhágába megy, ahonnan szeptember 10-ikére ellátogat a danzigai hadgyakorlatokra. Három-négy napitól után visszatér Kopenhágába s onnan nejevel együtt a darmstadti udvarba megy és ott marad novemberig. Azután alkalmassal Krimába megy a cári pár, úgy hogy — miként tavaly is — csak karácsony felé tér vissza Pétervárra.

Brazília a tönk szélén. Rio de Janeiróból érkezett hírek szerint a brazíliai pénzügyi helyzet *komoly válsággal* fenyeget. Az ipar és kereskedelem általános hanyatlása a legrosszabb hatással van az állami pénzügyekre. A kávéárak 8—10 százalékkal hanyatlottak. A beviteli cikkek ellenben tetemesen emelkedtek, amit az ország nagyon megérez, mert a beviteli cikkek közt van a kávé is, az olaj is. Nagyon kellemetlenül hat a kávéültetvényekre az a hír, hogy az Egyesült-Államokba a portorikói kávé vámmentesen lehet bevinni. Mindazonáltal a brazíliai kormány azt reméli, hogy a válság el fog simulni.

A genfi konvenció revíziója. Bernből táviratozzák, hogy Ausztria-Magyarországon és Németországon kívül az összes hatalmak, amelyek a genfi konvenciót aláírták, hozzájárultak a *genfi konvenció revíziójának eszméjéhez*, amelyet Svájc pendített meg. Valószínű, hogy ez a két hatalom is hozzájárul, mert az eszme tetszésükkel találkozott. Mihelyt ez megtörténik, a svájci szövetségtanács azonnal összehívja a nemzetközi konferenciát.

A délafrikai szabadságharc.

München, július 30.

Az *Allgemeine Zeitung* fokvárosi tudósítója érdekes részleteket közöl *Botha* táboráról. Az adatok a tudósító Fokvárosba érkezett eredeti jelentésekből vettek. A levél ez:

Junius végén Standerton város volt a Transvaal keleti részén levő angol csapatok hadi műveleteinek

legjobb közül való, annyi humor, annyi belső igazság van benne. *Márknak* két arcképe van: az egyik, K. H. finom rajzával, elegáns vonalival, könnyed tónusával hat, a másik, egy *Kohnernek* az arcképe, erőteljességével s kifejező voltával, s befejezhetjük e sorozatot *Zigler* Károly munkájával, ki G.-nét festette meg szinte tanulmány szerinti, figyelemre méltó beállításban, sok könnyedséggel és finom eleganciával.

Szobrászatunk mindössze három darabbal van képviselve. *Teles* Ede Katija igénytelen kis munka, de azért erősen érezteti a művész genre-érzékét. Nekitemt, piroszposzgas szakácsnét ábrázol, aminők a vásáresarnokokba járnak. Kár, hogy ez az ügyes szobrászunk, ki mostanában olyan szép sikereket aratott, több oldalról nem mutatta be magát. A *Köllö* Miklós Yblje érdekes munka és egyes részleteiben is jól komponált. Erős munka a *Ligeti* Anonimusa s ha nagyban is olyan jól sikerül, mint kis mintában, diszkrét lesz fővárosunknak. Bő lepelle burkolva, süvegét mélyen az arcára huzva, szinte rejtőzve ül Anonimusz, merengő, magába vonult arccal, kezében az íróad, előtte a félig kész könyv, melynek sorait röjja. Szinte rejtelmes hatással van, a mély gondolkozó, multha tekintő borongása van arcán s az igénytelen krónikás szinte glorifikálva került elő a művész kezéből. Általános figyelmet keltenek itt is a *Beck* O. Fülöp érmei. A rajz finomságai, a felfogás hűsége, a kivitel tökéletessége egy sorba helyezik a logjabb e nemű külföldiekkel.

Ez nagyjában a magyar műtárlat. Ha nincs okunk elbizakodni, de nincs is okunk elesüggelni. Az a fiatal, ugyszólván egészen fiatal nemzedék, mely itt a világnak bemutatkozott, bizalommal tekinthet a jövő felé.

alapja. Alig nyolcvan kilométernyire Standertonól Ermelo és Lake Crissie környékén van *Botha* tábor. A boeroknak elégséges élelmiszerük van. A főtáplálékuk a juhhús és marhahús. A juhokat és ökröket részint az angoloktól hajtották el, részint azoktól a farmerektől vitték el, akik az angoloknak megadták magukat. *Botha* serege kis komandókra van osztva, amelyeknek egy része az ellenséget tartóztatja föl, míg a többieknek addig idejük marad, hogy a tábor ellátásáról gondoskodjanak. Főadataik közé tartozik mindenek előtt, hogy *bütlöngöt*, vagyis száritott húst készítsenek. A fákön és a kocsikon kifeszített zsínórokon függ a hús, melyet a nap szárit ki. Ez a száritott hús sokkal táplálóbb, mint az angolok kétszersültje. Ha az ellenség közeledik, a kocsikra rakott száritott húst gyorsan elszállíthatják. A kenyérre való rozst még mindig Oranje államból hozzák a táborba az ellenséges csapatok vonalán át. Tengeri bőven van s a készleteket elássák. Kukoricalisztből csinálják az ugynevezett *mélipapot* (kukoricalisztből készített kása), amelyet a boerok nagyon szeretnek. Tűziszemben sincsen hiány. Ermelo vidékén kitűnő kőszén van, mely e mellett nagyon olcsó. Néhány kézimunka kivül van *Botha* táborában egy szállítható kis gőzmalom, amelylyel naponként nyolc száz kukoricalisztet lehet csinálni. Azonkívül Ermelóban és Karolinában is vannak gőzmalomok. Megtörtént, hogy a só elfogyott, de ezt könnyen szerezhettek a boerok a zoutpansbergi sóbányákból. Cukor és kávé azonban csaknem teljesen hiányzik a táborból. A kávé egy helyettesítik, hogy a kukoricalisztet egy napig vízben áztatják s azután egy kevés száritott gyümölcscsel főlförallják. Ugyancsak a tengeriből pálinkát is égetnek. Minden parancsnokságnál fejős tehének is vannak, amelyek friss tejet és vaját szolgáltatnak. Ermelóból és Karolinából, továbbá a farmokból tojást, fűzeléket és burgonyát kapnak a boerok. A komandókhoz tartozó kocsik alsó részében tyuktrecek vannak. Mikor a kocsit megáll, a tyukokat kibocsátják, amelyek aztán önként visszaférnek a ketrecekbe. Rubáikat kecskebőrökből varrják a boerok, azonkívül rendezes az angoloktól meghódított ruhaneműekkel egészítik ki ruhatárukat. Aki elveszti pipáját, egy darab tából ujat farag magának; dohány van bőven. A táborban kovácsok is vannak, akik a lovak patkóit rendben tartják, sőt ha szükséges, az ágyukat is kijavítják.

London, július 30.

A Dél-Áfrikából kiutasított idegen alattvalók kártérítési követeléseit vizsgáló bizottságban az angol kormány képviselője, *John Ardagh* arra utalt, hogy *Sieeking* azt mondta, csakis a német kormányának van joga eldöntenie, hogy valaki német alattvaló-e, egyúttal lehetségesnek mondotta, hogy egy és ugyanaz a személy két nemzetnek lehessen tagja. Ezzel szemben azt állítja, hogy aki nem alattvalója egy barátságos hatalmasságnak és semmiéle nemzethez nem tartozik, a bizottság támogatására sem számíthat. A főkérdés azonban az, hogy a kártérítést követelők megtartották-e a semlegeséget. *Ardagh* azután több jogász véleményére hivatkozott annak a bebizonyítására, hogyha egy barátságos hatalmasságnak alattvalója az egyik hadviselő fél szolgálatára lép, elveszti a nemzetiségét járó jogokat és maga teszi ki magát annak, hogy ellenségként bánjanak vele. Arra a kérdésre, hogy mikor vett a délafrikai németalföldi vasut először részt a háborúban, azt válaszolja *Ardagh*, hogy ez 1899 október havában a háború kezdetén történt. A vasut elnöke minden követ megmozdított, hogy a vasutat a transvaali kormány szolgálatába állítsa. Az alkalmazottak ebben kevés kivétellel támogatták az elnököt. Néhány alkalmazottak a konzulátusokhoz fordultak, hogy semlegeségüket megóvják. Az ilyen esetekben a kérdés kedvező elintézését ajánlja a bizottságnak.

London, július 30.

Az alsóház ülésén *Stanley*, a hadügyminisztérium pénzügyi titkára közli, hogy azoknak a boeroknak a száma, akik a háború kitörése óta fogságba estek vagy megadták magukat, 33.000-re rug.

London, július 30.

A hivatalos jelentés, melyet ama vád ügyében megindított vizsgálótról közzétettek, hogy a boerok a vlakonteiin csatamezőn sebesült angol katonákat és tisztiket agyonlöttek, nagy ieltűnést kelt, de még az imperialista sajtó sem vádolhatja a boerokat ennek alapján azzal, hogy ezeket a gaztetteket elkövették. A *St. James Gazette* azt mondja, hogy azok kik sebesülteket löttek agyon, *olasz önkéntesek voltak*, akiket meg kellene büntetni. Magukat a boer vezéreket azonban a történektért felelőssé tenni nem lehet.

London, július 30.

A Reuter ügynökség jelenti Dundeeből tegnapi kelttel: Tegnapi N'Outótól északnyugatra mintegy husz mérföldnyire ütközet volt. Négy száz boer meg támadott egy kis angol csapatot, amely azonban a

meggyőződés megingathatatlan ereje s a modern refinement, melylyel dolgozott, mindézt nem pótolhatja s az egészet hideggé teszi. Még a *Wellmann* Róbert *Alvó gyermeke* inkább kelt áhítatot. A teli, mely tónusokkal megfestett erős, egészséges parasztlány olyan lelki nyugalommal tekint maga elé s tekintetében annyi az állati teltség, öleiben a szőkefürtös gyermek olyan édesen alszik, hogy szíves jelleme, rusztikus arcvonásai mellett is inkább felkelti a mély és erős kápos érzetet, mely anyát és gyermeket összfűz. Maga a háttérben elömlő esti levegő csak erősíti ezt a hangulatot.

Jól vannak képviselve portraistáink. Tán valamennyi közül *Horovitz* válik ki legjobban, aki leánya arcképét küldte be s akit még az elfogultak is feltétlen dicsőreben részesítenek. Egyszerűen és bájosan rajzolta meg a fiatal növendék-leányt, akinek különben igénytelen vonásai a fejlődő ifjúság üdeségét adják vissza. A tavasznak hellette, a virág bimbójának feslése érzik az arcképen s ez teszi olyan becsessé. *László* Fülöp kevésbé szerencsésen választotta ki küldeményét: A *Rampolla* bibornokot, *Hajós*nét, *Barbi* Alicét. A *Rampolla*-képen igazán csak az ég színével akar hatni. E nélkül valami jószágos falusi pap, talán egy esperes vagy apát áll előttünk s nyomát se találjuk a hatalmas erélyű főpapnak, ki XIII. Leo nevében olyan nagy zéllással kormányozza a katolikus világot. *Hajós*né igazán jelentéktelen, édeskedő dolog s csak a szemek élő barátságát utal a hirre kapott portraistára. A három közül feltétlenül legsikerültebb a *Barbi* képe, finoman rajzolt arccal, beszélő szemével s kezének igaz mozdulatával. A szemé szinte *Lenbachra* emlékeztet. Méltó feltűnést kelt *Ferenczy* Károly Gömörjye, igazi lelki portraist. Onmagába mélyedten tekint maga elé s szeméből a lelki élet egész világa sugárzik ki. A modern embernek ritka hű arcképe ez. *Rippl-Rónai* Kontija is a

tamadást visszaverte. Az angolok vesztesége négy ember volt. A boerok vesztesége ismeretlen. Ot boert elfogtak.

London, július 30.

Az alsóház tegnapi ülésén *Balfour*, a kincstár első lord a bemutatott egy királyi üzenetet, amely azt mondja, hogy a király attól az óhatól áthatva, hogy *Lord Robertsnek délafrikai főparancsnok korában szerzett érdemei elismeréséül* kegyének rendkívüli jelét adja, azt ajánlja, hogy *Lord Robertsnek 100.000 fontnyi javadalmat szavazzon meg*. Az üzenetet az irek hangos tiltakozással fogadták.

Oranborne külügyi államtitkár egy hozzá intézett kérdésre azt válaszolta, hogy a külügyi hivatal semmit sem tud arról, hogy a portugáliai és az angol kormány között tárgyalások folynának a *Larenco-Marqueztól Ressano Garciaig* vivő vasutnak az angol kormány részére való bérbeadása tárgyában.

Arra a kérdésre, igaz-e, hogy egy londoni lapnak nem akartak hivatalos közleményeket kiadni, azt válaszolta *Brodrick* hadügyminiszter, hogy a szóban forgó lap ebben az évben kétféleképpen még csak bekövetkezéssel eseményekről adott hírt, még pedig titkos hivatalos iratok alapján. A büns hivatalnokot már elbocsátották, mert visszaél a rábízott bizalmas iratokkal. Reméli, hogy a ház támogatni fogja őt az ilyen esetek megakadályozásában, mert azok nemcsak az államszolgálatba vetett bizalmat ingatják meg, hanem veszedelmet is hoznak az országra.

Az ülés későbbi folyamán letergyalták a telekadóról szóló törvényjavaslatot. A tárgyalás vége felé zajos jelenetek játszódtak le. Egy liberális beszéde közben a konzervatívok azt kiáltották:

— Szavazni! Szavazni!

Redmond rendőrségért kiáltozott, majd odakiáltott az elnöknek: Miért nem tarta tenn a rendet?

Mint hogy a szónokot újra íélbeszakították, beszédében az elnök rendreutasította *Redmond*ot, akit erre 303 szavazattal 71 ellenében az ülés hátralevő részére kizártak. Két ir képviselő panaszt tett, hogy a szavazás nem ment rendbe szabályszerűen. *Patrick O'Bryan* vitakozni kezdett erről a kérdéssel az elnökkel és vonakodott helyére menni. Őt is rendreutasította az elnök, azután pedig kizárták az ülés hátralevő részére. E jelenetek alatt a ház nagyon népes volt és a szavazás nagyon izgatottan ment végbe. Az ir padokról ismételt tiltakoztak, de azért a törvényjavaslatot második olvasásban is elfogadták, a nélkül, hogy újabb incidensek történtek volna elő.

London, július 30.

Küchener lord táviratozza Pretóriából: Utolsó jelentésem óta 49 boert részint megölték, részint megsebesítettek, 303-at elfogtak, 205 kocsit, 2700 lovat, valamint élelmi készleteket zsákmányoltak. *Gilbert Hamilton* tábornok meglepte *Pootgillen* táborát *Volmarans* közelében és az összes ott talált kocsikat zsákmányul ejtette. 21 boert megölték. *Bruce Hamilton* tábornok jelenti, hogy *Dassierport* közelében meglepte *Myburg* kommandóját, 24 boert, ezek között magát *Myburg*ot is elfogták, aki súlyosan megsebesült.

HIREK.

Budapest, július 30.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Július 31-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** *Szülőgyi* Dezső ma délután két órakor Budapestre érkezett. — *Gróf Andrássy Aladár* főkamarmester *Gasteinba* utazott. — *Gonda Béla* miniszteri osztálytanácsos a kereskedelemügyi minisztérium tengerészeti és folyamhajózási szakosztályának főnöke, hosszabb külföldi tanulmányutjáról visszaérkezett Budapestre.

— **A trónörökös üdvözlése.** *Ferenc Ferdinánd* főherceg trónörökösét abból az alkalomból, hogy leánya született, táviratilag üdvözölte *Pap Géza* országgyűlési képviselő ki személyes ismeretségben van a trónörökösrel, még abból az időből, amikor *gróf Harnoncourt* magyarországi birtokán együtt vadásztak. A képviselő üdvözlésére ma a főherceg *gróf Nostitz* útján a következő távirattal válaszolt:

Pap Géza képviselő urnak Elemér Torontálmegye. Ő tényleg nagyságod jó kívánatait örömmel fogadta és megbizni méltóztatott, hogy meleg köszönetét nyilvánítsam nagyságodnak. A hercegnő és a leánya a legjobb egészségnek örvendenek. A keresztelő ma volt és ő tényleg magyar papja végezte.

Legfelsőbb megbízásból:

Gróf Nostitz.

— **Widerhofer temetése.** *Ischlból* táviratozzák, hogy ma délután temették báró *Widerhofer* tanárt a lakosság és a furdőközönség nagy részvétele mellett. A halott beszentelése után a gyászmenet, amelyben részt vett a község képviselőtestülete, a furdőbizottság, a hivatalnokai kar és a polgárság, a plébánia-templomba ment, ahol már 5 felsége és az uralkodóháznak *Ischlból* időző tagjai várakoztak. A templomban *Mayer* püspök újra beszentelte a holttestet, mire az uralkodó kíséretével visszatért a királyi kastélyba, miután a gyászmenet a pályaudvarra ment. Ott az érekporsót felrakták a vasuti kocsira és elvitték Bécsbe.

A király tegnap *gróf Paar* főhadseggeddel részvételt jelezte ki *Widerhofer* tanár családjának. *Mária Valéria* főhercegnő tegnap délelőtt meglelment a *Widerhofer*-család villájában, hogy kifejezze részvételt. Kondoleálták továbbá *Ferenc Szalvator* és *Frigyes* főhercegek, *Lipót* bajor herceg és neje, *Albrecht* württembergi herceg, *Hartel* osztrák közoktatási miniszter, báró *Fejérváry Géza* honvédelmi miniszter és más előkelőségek.

— **Tolsztoj.** A legújabb jaszna-polyanai hírek szerint *gróf Tolsztoj* Leó, a nagy regényíró elhagyta ágyát és ismét az irodalomnak szentelt idejét. *Tolsztoj* a napokban befejezte a munkáskérdésről szóló művét, amelyet betegsége miatt felbe kellett szakítani. Egy hosszú levelet is írt egy perzsa diplomatának és költőnek, aki résztvett a hági békekonzferencián. A levél alapeszméje az, hogy a háború eltörlése csak az emberiség erkölcsi nívójának emelése által következhetik be. Hosszabb levélben válaszolt *Tolsztoj* annak az indiai írónak is, aki hozzá levélben fordult. Akik a napokban látták a nagy író, azokat meglepte *Tolsztoj* szellemi frissesége. Nincs nap, amelyen ne érkezőnek hozzá orosz városok és testületek üdvözlő iratai. *Kicsenev* városa a következő távirati üdvözlötet küldte:

Rszketve lestünk, drága *Leo Nikolajevics*, minden hírt, amely betegsége nek lefolyásáról szól. Állapotának jobbra fordulása örömmel töltötte el keblünket, és szívünk mélyéből kívánjuk mielőbbi teljes felgyógyulását. Mi, *Kicsenev* lakói üdvözlötünket küldjük ezennel a nagy művészek és óhajtuk, hogy az emberiség és a hazá javára még nagyon sokáig éljen.

Jellemző, hogy a távirat feladói az aláírásukat ajánlott levélben küldték el, nehogy a táviraton szerepeljenek.

— **Wlassics az Országos Magyar Iskola-Egyesületnek.** *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszter az Országos Magyar Iskola-Egyesületnek népkönyvtárak létesítésére ezer korona államsegélyt utalványozott.

— **Kitüntetés.** A király, mint a hivatalos lap mai száma jelenti, *Pongrácz* Kálmán nyitrai közjegyzőnek és a pozsonyi közjegyzői kamara elnökének a királyi tanácsosi címet adományozta.

— **A nagybeteg Crispi.** Tegnap azt hitte *Crispi* környezete, hogy a katasztró a minden pereben bekövetkeztetik. Ma azonban csodálatos fordulat állt be a nagybeteg államiérő állapotában. A reggel kiadott orvosi jelentés szerint a szív működésének javulása tartós, de az idegbaj tünetei változatlanok. A beteg életerejé bámulatos. *Crispi* reggel izgatottan követelt, hogy engedjék őket el. Föl is kelt és táviratot diktált, amelyet a királynak és Róma város polgármesterének küldött *Umberto* halálának évfordulója alkalmából. A szavakat folyékonyan és erőteljesen mondta ki és diktálás közben a szeme ragyogott. Távirata így szól:

Erőm elhagy, de a szomorú visszaemlékezés és óráiban képzoletoiben egy jó királyi sírja előtt, az ön oldalán állok.

Nápoly, július 30.

A *Crispi* állapotáról este 7 órakor kiadott orvosi jelentés azt mondja, hogy a beteg ereje ismét erősökönt és hogy a nap folyamán ismételt szivgyöngesség mutatkozik.

— **Kinevezés.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király dr. *Kosztján Ignác*ot, a kolozsvári tudomány-egyetemen az egyházjog nyilvános rendkívüli tanárát, ugyane tanszék nyilvános rendes tanárává nevezte ki.

— **Santos-Dumont.** *Párisból* táviratozzák, hogy *Santos-Dumont*, aki, mint megirtuk, léghajójával tegnap megint felszállt, legközelebb újra főlisszall. Akkor hivatalosan pályázik majd a *Deutsch de la Meurthe* százezerfrankos díjára. Addig még javít is egyetmást a léghajó gépén.

— **Beiktatás.** *Weber* Samu szepes-bélaí evang. lelkész, a tátrafaljai járás főesperesét ma iktatták be ünnepélyesen főesperesi hivatalába *Szepes-Béla*n. *Münich* Kálmán esperességi felügyelő szép beszédben üdvözölte az ünnepeltet, mire *Zelenka* püspök hatóságos beszéd kíséretében hivatalába iktattá. Az egész esperességből nagy számban jelentek meg az ünnepelt tisztelői. Délután bankett volt.

— **A roueni pályázat.** A roueni emberbarát, aki nagy vagyonát az emberiség regenerálására hagyományozta, ugyancsak nagy keserűséget okozván rokonságának, jól lehetett tájékozva a világ óriás-állománya felől. A rokonság, amely pörrel támadja meg a végrendeletet — és pedig hiába — még abban reménykedett, hogy az elfajult emberiség alig tud felmutatni óriásokat. De a rokonság nagyon csalódott. Annyi pályázó akadt már idáig is, hogy szinte meglepő, s a megkíséretett örökösök szinte boldogok lehetnek, ha Rouen városa kegyelemből juttat nekik valamit a hagyatékából. A végrendelet tudvalevőleg úgy szólt, hogy minden esztendőben a vagyon kamataiból százezer frank hozományt tüzzön ki Rouen városa egy-egy óriási pár számára. A pályázat eredményét legközelebb döntik el, s az eddig beérkezett folyamódásokról a párisi *Figaro* egy munkatársa révén tudunk meg egyetmást, aki egyenesen Rouenbe ment el a minap, hogy értesüléseket szerezzen a dolgról. Rouen jegyzője kissé bizalmatlanul fogadta, amire meg volt az alapos oka. A *Figaronak* említett munkatársa ugyanis olyan hatalmas termetű, hogy pályázónak nézte őt is. Mikor erre nézve megnyugtatta a tudósítót, akkor aztán szívesen állott vele szóba. Nagyon sok a pályázó és az ajánlkozások között van sok érdekes. Egy párisi orvos a fiát ajánlotta a díjra, s ezt írta:

— A fiam huszonnégy esztendő, egy méter kilencvennégy centiméter magas, jogi doktor és altiszt a hadseregben.

Egy óriás maga a következőket írta:

— Kérem, közöljék velem, hogy el kell-e mennem Rouenba. Olyan vagyok, mint egy Herkules minden tekintetben, igenis minden tekintetben... azután van egy barátöm, aki mindenben hasonló hozzám.

Egy zsandár röviden a személyleírását közölte:

— Agglegény vagyok, huszonhét esztendő; nagyságom egy méter nyolevannyole; mellkas szélessége; sohasem voltam beteg, bár hosszabb ideig gyilkos klímájú vidéken éltem.

Eredeti az a juhász, aki olyan önzertes, hogy versenyre hívja az óriás asszonyokat, hogy ki ajándékozta meg több ivadékkal az emberiséget, azonkívül nagyra van az urával, aki „ugyan alacsony sorsban született, de izmos, vaskos legény.” Vannak ravasz pályázók. Ezek nem egyenesen járnak el, hanem azt a formát választották, mintha mások ajánlanák őket. Az egyik levél egy házaspárt ajánl, amely különösen alkalmas az emberiség regenerálására. Egy másik egy normandiai szerény óriásra hívja fel a város figyelmét. Az óriásnak szintén feltűnően nagy felesége van s nagyatya valóságos óriás volt. Egy porosz tiszt özvegye szerényen kérdészködik, hogy a germán faj is pályázhat-e. Szóval változatosság és massa dolgában semmi kifogás nem eshetik a beérkezett ajánlkozások ellen, de Rouen városának ugyancsak nagy gondja lesz, hogy a díjra érdemes pályázót kijelölje.

— **A török legitimizmus apostola.** Nemrég megszökött *Konstantinápolyból* *Hairie Hanem* török hercegnő, *Ali Nouri* rotterdami török főkonzul felesége. A hercegnő rendkívül kalandos terveket akar megvalósítani. Ugyanis azért menekült el *Konstantinápolyból*, hogy férjével találkozhasson, azután pedig sereget akar gyűjteni, hogy azzal megdöntse a mostani szultán hatalmát és az öröknek nyilvánított *Murad*ot helyezze vissza a trónra. A hercegnő először *Görögországba* szökött, ahol egy londoni újság tudósítója előtt kijelentette, hogy Angliába, azután pedig Amerikába vitorlázik és mindenütt, mint a „török legitimizmus apostola”, előadásokat fog tartani. Londonban most várják az érdekes vendég megérkezését, aki különben gyönyörű szép nő és karakterisztikus török asszony. A török kormány pedig nyugtalanodik *Hairie Hanem* kalandos tervei miatt és már lépéseket is tett, hogy a hercegnőt ártalmatlanná tehesse.

— **Elfogott anarkisták.** Tegnap *Viktor Emánuel* király és a felesége bekocsizta Róma városát. Mikor a koesi a *San-Bernardo*-utcán haladt végig, a rendőrség figyelmes lett egy izgatott s egyáltalában különös viselkedésű emberre. Letartóztatták s a vizsgálót során kislít, hogy veszélyes anarkista került a rendőrség kezébe. Tegnap ezenkívül még négy anarkistát tartóztatott le a római rendőrség. Kettő, *Gavilli* és *Anconi* firenzei s *Difrancesco* és *Legano* messinai, mind a négyen most érkeztek haza *Pateronból*.

— **Kilenczeker korona a szegényeknek.** A székesfővárosi rendőrsége ma jegyzéket küldött át a tanácsnak, amiben kivételesen semmi gorombaság sem foglaltatik. Ellenkezőleg. Bejelenti a főkapitány, hogy júniusban ötezeröttszáz tizenegy korona folyt be városi adó emén a táncmulatókól, mutatványosokól, előadásokból s majdnem háromezeröttszáz korona pénzbüntetéseköl. Ez a pénz a szegényeké.

— **Koch és a magyar kormány.** Egy pozsonyi ügyvéd a londoni tüdővész-ellenes kongresszus alkalmából levelet írt hozzánk, a melyben figyelmeztet rá, hogy amit Koch javaslatba hozott a kongresszuson, az már benne van Schulpe György törvényjavaslatában, amelyet a magyar kormánynak benyújtott. Ezzel összefüggésben szemrehányást tesz *Korányi* Frigyesnek és azoknak, akik a magyar kormányt a londoni kongresszuson képviselték, a miért nem mondták el ott, hogy Koch javaslatát. Magyarország márgyben-másban megelőzte és legközelebb már életbe is léptetik. Vagy tán, így a levél írója, a kormány illetékes közegei megelégedtek a javaslatokról, azokat elolvasásra, véleményezésre sem érdemesítették? Akár így van, akár úgy van, a javaslatokat figyelembe kellett volna részesíteni s akkor Magyarország a gümőkór elleni védekezés terén uttörő reformindítványokkal léphetett volna Európa elé már előbb. Szivesen elismeréssel honoráljuk a levélírónak az ügy iránt való érdeklődését, de tartozunk annak a kijelentésével *Korányi* tanár iránt, hogy ezt a felületes szemrehányást nem érdemelte meg. Mindenki tudja, hogy *Korányi* Frigyes valóságos uttörő munkát végzett a tüdővész-ellenes védekezés terén és az ő fáradhatlan buzgalmanak, szinte fanatikus lelkesedésének köszönhetjük nemcsak az első tüdőbeteg-szanatórium létesítését, de azt is, hogy immár a kormánykörökben is több nagyfotossági intézkedés történt a pusztító betegség terjedésének megállítására. Es félreiseri a *Korányi* tanár felszázados orvosi pályáját, nyilvános szereplését, aki azt állítja róla, hogy nincs érzelme olyasmiról, ami a magyar szívet megdobogtatja. *Korányi* egyéniségének egyik legszebb jellemvonása, hogy mindig, minden ízében magyar tudós volt és azért csak köszönetet érdemel, hogy nem tudja magát azonosítani olyan inhumánus és könyörtelen elvekkel, amelyeket *Koch* professzor és *Schulpe* György javaslatát tartalmaznak.

— **A Figaro botránja.** Párisból táviratozzák: Az a bíróság, mely már hetek óta foglalkozik a *Figaro* szerkesztőségében *Pérvier* mostani löszszerkesztő által elkövetett államesinyvel, a vizsgálat során kiderítette, hogy úgy *Pérvier*, mint volt szerkesztőtársa, *Rodays*, akit *Pérvier* kitért, különféle malverzációkat követtek el a lap tulajdonos részvénytársaság ellen, amennyiben bizonyos lapszolgálatokért magas összegeket vettek föl, amelyekkel a kiadóhivatalnak, illetőleg a részvénytársaságnak nem számoltak el. Ugyaníly módon szerzett 314.000 franknyi jogosulatlan hasznát a közgazdasági rovat vezetője is a lap tulajdonosok kárára. Párisban nagy szenzációk keletkeztek ezek a leleplezett érdekek kulisszatitkok s az ügy előreláthatólag még sokáig fog elhuzódni.

— **Telemetro acustico.** *Giletta* olasz tábornok, akit két év előtt Nizzában kémkedés miatt letartóztattak és akit e miatt az olasz kormány nyugdíjba küldött, egy olyan készüléket talált föl, amely pontosan megjelöli az irányt, ahonnan a hang jön. A készülék a háborúban, különösen most, a füstnélküli lőpor használatát mellett megbecsülhetetlen fontosságu és épp ezért az olasz hadügyi kormány már meg is vette. Az ideai olaszországi hadgyakorlatokon már alkalmazni is fogják *Giletta* találmányát, amelyet telemetro acusticonak nevez.

— **Másodszor letartóztatott gyilkosok.** *Petrijevce* községben, *Eszék* mellett a csendőrség letartóztatta *Bacevac* Mato és *Pjetlic* Gyuro parasztokat, akiket azzal gyanusítanak, hogy 1893. szeptemberében meggyilkolták *Bracics* Mladen községi írnokot. A két parasztot a gyilkosság után közvetlenül már egyszer elfogták, de bizonyítékok hiányában ismét szabadon bocsátották. Most azonban jelentkezett két ember, akik azt állították, hogy be tudják bizonyítani a gyilkosok bűnösségét. A vizsgálatot az észéki bűntörvényszék vezeti.

— **Pályázat felső ipariszkolai és iparművészeti ösztöndíjakra.** A magyar izraelita kézmű- és földművelési egyesület a budapesti állami felsőipariszkola, a felső építő ipariszkola s a magyar kir. iparművészeti iskola tanulói részére a 1901/1902. tanévre adományozandó többrendbeli 120—200 korona összegű ösztöndíjra pályázatot hirdet. Pályázhatnak oly izraelita vallású szegénysorsú és 15 éves korukat betöltött ifjak, akik a jentnevezett tanintézetnek már rendes tanulói, vagy ilyenekül felvételt nyerne. Az iskolai-, születési- és szegénységi-bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványok i. é. szeptember hó 10. napjáig a nevezett egyesület elnökségéhez (Damjanich-utca 48.) nyújthatók be.

— **A bécsi postások sapkája.** Bécsben is nagy a hőség, ezt minden eredeti tudósítás nélkül is biztosra lehetett venni. De legjobban bizonyít a bécsi elviselhetetlen meleg mellett az ottani levélhordók és távirathordók mozgalma, amely nyári sapka engedélyezésére vonatkozik. Ennek a reformmozgalomnak lényege van is eredménye. Az osztrák kereskedelemügyi miniszter ugyanis elrendelte, hogy a bécsi postások szalmából font vagy löszgrutánzából készített sá-

kákat viselhetnek. Ha a kísérlet beválik, más osztrák városokra is kiterjesztik az engedélyt.

— **Hová lett André?** Évek múltak s az északi sark merész kutatójáról, *André*-ről még semmi bizonyosat nem tudunk. Hová lett? Hol pusztult el? Erre a kérdésre válaszol most egy szakember, *Posti* alteni hajóskapitány, aki *André* északsarki róptének idején messi a jegestengeren járt s így akkor a szél irányát és az időjárás változásait könnyen megfigyelhette. *Posti* azt állítja, hogy a mikor a ballon a felsőbb régiókba ért, a nedves időjárás beálltával bizonyára jégkéreg képződött rajta. Az északsarki halászkok ugyanis gyakran tapasztalják, hogy a légköri nedvesség és a nagy hideg következtében a halászok eszközökre vékony jégkéreg rakódik. Már pedig *André* főlészállásakor, mint az *Posti* naplójegyzeteiből is kiténik, július hó 11 és 12-ike között nagy hóvihar dühögött és *Posti* állítása szerint a szélvész északeleti irányban a nagyterjedelmű jégmezők fölé vonult. Azt hiszi, hogy a léghajó 16 és 20-ika közt lejjebb sülyedt és erősen meg van győződve arról, hogy a ballon a hóvihar miatt az említett időben okvetlenül leszállt. A rajta képződő jégkéreg és hóréteg sulya következtében ugyanis nem lebeghetett tovább a levegőben. *Posti* azt hiszi, hogy *André* léggömbjével a *Novaja-Zemlja* és a *Ferenc József-föld* közti területen bukott a mélységbe.

— **Az erkölcsös Gyula.** Ha igaz lenne az, amiről szerencsésen bebizonyosodott, hogy nem egyéb, mint egy kis nyári füllentés, hogy a belügyminiszter elrendelte, hogy csak negyven éven felüli kasszirnök foglalhatnak helyet a kávéházak trónusán, akkor Gyula városát plagizálta volna a miniszter. Ott tudniillik már nem újság ez a kérdés, sőt meg is van már oldva. Nem valami okosan, de szörnyen erkölcsösen. A rendőrkapitány terjesztette a közgyűlés elé a javaslatot s akadt pártolója is. Egy öreg ur szép hosszú beszédben fejtette ki mindazt a sok kárt, ami a társadalomra hárul a fiatal kasszirnök révén. Mikor szavazásra került a sor, az elnöklő polgármester nem tudta megállapítani, hogy melyik oldalon van a többség és névszerinti szavazással íjlesztett rá a gyűlékezetre. Ebből azonban semmi se lett, mert mindenki fölugrott és igennel szavazott. Attól féltek a gyula papushősök, hogy majd rossz néven veszi az ellenzékieskedésüket otthon az asszony. Ilyenformán Gyulán most már csupa tisztos matróna mosolyog ki a kasszárkól.

— **Aki nem bizik a fegyelmében.** *Daszynski* lengyel képviselő az osztrák képviselőház egyik utóbbi ülésén a vita hevében a következőket mondta *Gizowski* lengyel képviselőnek, aki egyszersmind fötörvényszéki bíró is:

— Hallgasson, az ön háza is csak üvegéből van. Huzzza csak meg magát addig, míg tisztára nem mosakodik.

A lengyel-klub akkoriban foglalkozott ezzel az esettel s kijelentette, hogy *Gizowski* semmi vád sem érheti. A lembergi fötörvényszék elnöke azonban most értesítette *Daszynski*-t, hogy *Gizowski* ellen az ő vádjai következtében megindítja a fegyelmi eljárást s *Daszynski* jelenleg meg Lembergben kihallgatáson. *Daszynski* azonban kijelentette, hogy nem megy el, mert a vizsgálat úgy sem lesz alapos. Azt követeli, hogy *Gizowski* ellen emelt vádjaival rendes törvényszék foglalkozzék.

— **Ellopták a vámtarifa-törvényt.** Berlinből jelentik, hogy néhány lapnak ama híre vonatkozólag, hogy a német vámtarifa-törvény egy példánya, még mielőtt az a nyilvánosságra hozható lett volna, egy londoni pénzügyi újság birtokába került: arról értesül a *Vossische Zeitung*, hogy a politikai rendőrség nyomozása a gyanu megerősítésére vezetett. Hogy az ügy politikai természetű volna, az a *Vossische Zeitung* szerint ki van zárva, inkább nyerészkedési üzelmekről lehet szó.

Ebben az ügyben bécsi tudósítónk a következőket telefonozza: A rendőrség házkutatást tartott két berlini újságírónál és az egyik eredményre is vezetett, amennyiben terhelő adatokat derítettek ki és az újságíró nyomban letartóztatták.

Evvél a hírrel kapcsolatban bécsi tudósítónk szavahihető helyről úgy értesül, hogy az osztrák kormány is már két héttel ezelőtt birtokában volt a vámtarifa-törvénynek mert midőn *Koerber* Rátóton meglátogatta *Szell* miniszterelnököt, már magával vitte a vámtarifa-törvény szövegét.

— **Az elhagyott szerető bosszúja.** *Cseri* István urasági inas és *Németh* Róza szakácsné egy házban szolgáltak a Zerge-utca 6-ik szám alatt. Régebbi idő óta gyöngéd viszony volt közöttük és *Cseri* azt ígérte *Németh* Rózának, hogy elveszi feleségül. Az utóbbi napokban azonban elhidegült a leány iránt, aki bosszút forralt a hűtlen urasági inas ellen. Ma este azután ki is löltötte rajta a bosszúját: leütötte egy fazék forró vízzel. *Cseri* Istvánt a mentők alaposan összeégyve vitték a Rókus-kórházba.

— **Követ a dutyiban.** Követnek lenni szép és dicső dolog, a legnagyobb bizalom jele. Egy egész ország sorsa fordul meg olykor azon, hogy a követe jól végzi-e misszióját, vagy sem. Ezért hajdan csak a legokosabb embereket bízták meg ily feladatokkal, tekintet nélkül a foglalkozásukra. Így például Németalföld egyszer Spanyolországba *Kubenet*, a nagy festőt küldte követnek. Azóta az idő megváltozott és legtöbbször a hivatalos számrólétra jutnak egyes férfiak a követi állásig, amely szép ugyan, szép, de veszedelmes. Példa kívánatuk rá? Idézzük *El Mehedi* sejk urat, aki a hatalmas marokkai szultánnak követe vala, most azonban csüggedten ül a dutyiban. Rab. Pedig alig néhány napja, hogy még ragyogó hirtőkon hajtatott ő és kísérője különböző fejedelmi udvarokba, koronás főkhöz audienciára és vendégségbe. A szultán küldte e célból Londonba, Berlinbe. S midőn a követ hazatért, ő felsége a szultán meghallgatván végeztet dolgainak jelentését, elcsukatta. Az első kérdés, amely az eset hallatára elméinkben feltolul, az: miért csukták el őt? Ime a válasz: *El Mehedi* ül, mert tulságosan sok pénzt költött követi útján, Londonban és Berlinben. Azonfelül egynemoly olyan ígértet is tett az angol kormánynak, amelyet a marokkai szultán nem hajlandó megtartani. Különben egyáltalán nem szokta hitellel szemben az ígértet megtartani, most azonban már annyira civilizálódott, hogy legalább formát ad az esetnek. A követ denique ül, ami drasztikus intéjtel legyen minden kollegájának.

— **Az állami tisztviselők mozgalma.** A verseczi állami tisztviselők, csatlakozva az országos mozgalomhoz, e hó 20-ikán tartott gyűlésükön megalakították a helyi bizottságot, melynek elnökekül *Irányi* Gyula kir. posta- és távirda-felügyelőt, intéző elnökül *Baross* Dezső kir. járásbíró, jegyzőnek *Klein* Gyula kir. posta- és távirda-író-tisztet, bizottsági tagokul pedig: *Dehany* Lajos íróreáliskolai tanárt, *Katé* Lajos kir. adótárnokot, *Ambros* Jenő kir. aljárásbíró, *Krause* Ervin kir. posta- és távirda-író-tisztet és *Drágán* Miklós kir. s.-telekkünyvezetőt választották meg. Anyagi helyzetük javítása tekintetében a következő határozatokat hozták:

1. A fizetés legyen olyan, mint az osztrák állami tisztviselők, lakpénzük pedig mint a katonai lakbér.
2. Alkottassék megfelelő szolgálati pragmatika.
3. A nyugdíjtörvény módosítandó a következők tekintetében:
 - a) a köteles szolgálati idő leszállítása 30 évre.
 - b) Az övezgek nyugdíja legyen 2000 korona fizetésig 50%, azon feül minden 100 koronánként 25%-al több.
 - c) Az árvaakra vonatkozólag minden egyes gyermek után adassék ki a nevelési pótlék.
4. A tiszt biztisíték minden övadékkötelezetre nézve egyszersmindenkora 400, négyszáz korona maximális összegben állapítassék meg.
5. Pénz kezelő tisztviselőnek egy évi meghatározott összegű „elfizetési átalan” adassék.
6. A milléniumi esztendő három szolgálati esztendőnek számítassék.
7. A nyugtábleg törtendő.
8. Engedélyeztessék családi pótlék nős tisztviselők részére az alkotandó új törvény végrehajtásáig.
9. Versecz város törvényhatósága megkerestessék a tisztviselőnek anyagi helyzetük javítása érdekében felirat intézésére a kormányhoz és a képviselőházhoz.
10. A Budapesten tartandó kongresszuson részt vesznek.
11. A magyar sajtónak jóindulatu támogatásért köszönetet nyilvánítanak.

A törökbecsei állami tisztviselők folyó hó 28-ikán tartott értekezletükön elhatározták, hogy az országos kongresszuson *Jakabffy* Titusz királyi járásbíróval képviseltetik magukat. Az értekezlet azt az utasítást adja kiküldöttjének, hogy a kongresszuson a következők mellett foglaljon állást:

1. Az állami tisztviselők fizetése az osztrák tisztviselők fizetésével, lakaspénze a katonai lakaspénzzel legyen egyenlő.
2. Az árva nevelési pótléka egy gyermek számára is megadassék.
3. A nőtlen tisztviselőket is megillessa a temetési járulék.
4. Sürgősen alkottassék meg a szolgálati pragmatika.

A bizottsági ügy küldöttsége *Rohonczy* Gedeon országgyűlési képviselőt is fölkereste, hogy a mozgalom számára megnyerje jóakarátát.

Módoson e hó 24-ikén gyűléseztek az állami tisztviselők. A Budapesten tartandó kongresszuson részt vesznek s magukat dr. *Szöke* Károly kir. járásbíró, *Ormos* Lajos kir. bírósági jegyző és *Rácz* József által képviseltetik; elfogadták a szegedi bizottság által szerkesztett 12 pontú tárgyalási alapul s ehhez mindenben ragaszkodnak.

A nagyszalonai tisztviselők is csatlakoztak az országos mozgalomhoz s értekezletükön a tordai, illetve a szegedi intézőbizottság által megjelölt pontokat elfogadták, a tordai intézőbizottságot a kezdeményezésért üdvözölték és országgyűlési képviselőjüket, *Balogh* Lászlót felkérték ügyük támogatására.

Egyben kimondták, hogy a kongresszusnak Budapesten leendő megtartását szükségesnek tartják. Bizottsági elnökké Szabó János kir. telexkönyvvezetőt, intéző-elnökké Jakab Albert kir. segédtelexkönyvvezetőt, jegyzővé Péter Gyula kir. adótitkár választották meg.

— **Uj tantárgyak.** A birminghami egyetem rendes tárgyai sorába a napokban hivatalosan fölvetették a sörfőzéstani című kollégiumot. A sörfőzőknek evvel tehát egyszer s mindenkorra végük van. Kővér, zsirtól ragyogó sörfőzők megfognak fakulni a betűnézésben s a cefre kérdések egyszerűen elméleteket fognak létrehozni már, a helyett, hogy aranyakat hoznának létre. Az uj tantárgynak a tantervbe való beiktatása valóságos forradalmat szült a mértékletességi egyletek tagjai között, akik a klasszikus tudományok főségei sorában nem akarják megvárni ezt a gyakorlati ismeretét. Tulajdonképpen szociális érdekek vezérik őket, amikor egyik kérényt a másik után küldik a hatóságokhoz s a sörfőzéstani című kollégium beszüntetését kéri. A hatóságok a sok kérényt Birminghamban is elintézték ugyan, de az új tantárgy s így eddig semmi kilátás sincs arra, hogy a kollégiumot beszüntetik. Az ilyen kérdésben azonban nem a kérényezés segít, hanem a józan ész. Józan esze pedig kétségkívül azoknak van, akik irtóznak a szesz italoktól. A mértékletességi egyletek tehát kitalálták, hogy ha a sörfőzéstani megmarad rendes tantárgynak, azt csak úgy lehet kellőképpen ellensúlyozni, ha ők meg a mértékletességtan tanítását követelik. Így aztán most két párt harcol egymással: a sörfőzéstani hívei és a mértékletességtan apostolai.

— **A F. M. K. E. közgyűlése.** A esztendő propaganda üzemével szemben a felvidéken mindenütt nagy érdeklődéssel várják a F. M. K. E. közgyűlést, melyet az egyesület az idén *Tátra-Füreden*, a Szepesség világhírű ürdőhelyén, augusztus 26. és 27. napján fog megtartani. A közgyűlést ez alkalommal *Thuróczy Vilmos* cs. és kir. kamarás Nyitra vármegye főispánja fogja vezetni, akinek elnöksége alatt ez az agilis egyesület évről-évre mind nagyobb kulturtevékenységet fejt ki. A közgyűlés programja a következők:

Augusztus 25. és 26. napján gyülekezés és elszállásolás O- és Uj-Tátrafüreden. A fűrdők igazgatóságai az egyesület tagjainak személyenként és naponként (teljes kiszolgálással érve 2 koronáért bocsátják rendelkezésre a szobákat. Az igazgató-választmány augusztus 26-án délután 4 órákor tartja ülését O-Tátrafüreden, hogy előkészítse a közgyűlési tárgyat. Este ismerkedési estély lesz Uj-Tátrafüreden, a nagyvendéglő termében. A közgyűlést 27-ikén délelőtt 11 órákor tartják meg O-Tátrafüreden; a közgyűlést ünnepi bankett követi a Matejok-nagyvendéglőben, este pedig táncvirágom zárja be az ünnepet. Közgyűlés után az egyesület tagjai csoportokra oszolva meglátogatják a csorbai tavat, a tarpataki vízeséseket, az öt tavat és a dobsinai jégbarlangot. A kereskedelmi miniszter és a kassa-oderbergi vasutársaság a közgyűlés alkalmából gyorsvonatokra is érvényes kedvezményes vasúti jegyeket engedélyeztek a tagoknak.

— **A hőség áldozatai.** A napok óta uralkodó nagy hőségnek ma két áldozata van a fővárosban. *Váradi Gábor* harmincéves mérnök ma délelőtt a Kerepesi-ut és Szentkirályi-utca sarkán a nagy hőségtől elájult. A mentők eszméletlen állapotban vitték a lakására. — Ugyancsak délelőtt a Margithid közepén egy harmincöt év körüli, ismeretlen munkásember esett össze a nagy hőségtől. A szerencsétlen embert, kin a napszúrás tünetei mutatkoztak, a mentők az irgalmasok kórházába szállították.

— **Fűrdői é. ot.** Dárkauban, a dr. *Degré Vilmos* császári tanácsosa vezetés alatt rendkívül izlendő gyógyfürdőben, e hónap 25-ikén nagy szabású Anna-bált tartottak. Gyönyörű látványt nyújtott a színes lampionokkal és hatalmas vívművekkel kivilágított park és a pazartényi tűzijáték. A kiütően sikerült kertünnepélyt, melyet a Dárkauban időző magyar közönség rendezett, reggelig tartó tánc fejezte be.

— **A temetetlen halott.** Ezzel a címmel több napilapban közlemény jelent meg, amely a VIII. kerületi előjáróságot, mint közegészségügyi és szegényügyi hatóságot azzal a súlyos váddal illette, hogy egy halott eltemetése elő akadályokat gördített. A vizsgálat kiderítette, hogy a vádak teljesen alaptalanok s azok terjesztőjét övezgy *Gottfried Lipót* személyében kinyomozták. A polgármester az ügyet ma áttette a rendőrséghez, abból a célból, hogy *Gottfried* ellen tegye az eljárást folyamatba.

— **Az egyetem törvénykönyve.** A budapesti tudományegyetem eddigi törvényei, tanulmányi és fegyelmi szabályai, továbbá a kiadott miniszteri rendeletek alapján az egyetem számára válóságos törvénykönyvet dolgozott ki dr. *Margitay Antal* egyetemi tanácsjegyző, E törvénykönyv, mely egyelőre emlékirat, illetőleg javaslatként megy előzetes megvitatás végett az egyetemi tanács és az egyetemi inkantások elé megy s csak, ha ezek elfogadják, kerül jóváhagyás végett a közoktatásügyi miniszter elé.

— **Tűzvész.** Nagyszőlősről táviratozzák, hogy *Akli* községben óriási tűzvész pusztított. Tizenegy ház leégett.

— **Eső után köpönyeg.** Nemrégiben az uj városházának tatarozási munkájánál összeesett egy állvány s tönkrementorított pár munkást. Ez csak egy eset a sok közül, azonban mégse mult el olyan nyomtalanul, mint a többi eset. A város munkája, a város telkén, tehát kellett tennie valamit a fővárosnak arra nézve, hogy ha már megtörtént a baj, legalább ne ismétlődjék. Elrendelte tehát a tanács, hogy jövőre szigorubbán vigyázzanak az építkezéseknél az állványok föllállítására. Fölhívta az előjáróságot, hogy a kerületi mérnökökkel állandóan vizsgáltsák meg az építési állványokat még akkor is, ha az építést fővárosi szakember vezeti.

— **Aki a tenger alatt járó hajó titkát ki akarta szimatolni.** Mult hétfőn Párisból érkezett parancsra Dieppeben letartóztattak egy utast, aki Angliából jött. Az utast, akinek neve sir *Thomas Grosby* s foglalkozására nézve mérnök, a polleti fogházba vitték. Senkivel sem érintkezhetett, podgyását azonnal lefogták és Párisba küldték. Állítólag azért jött Franciaországban, hogy pénzáldozatok nem kimélve, minden adatot tudjon meg, amely *Zéde tengeralatt járó hajóra vonatkozik.* A dieppe-i angol konzul, aki közvetve értesült a letartóztatásról, jelentést tett a párisi angol nagykövetségnek, amely viszont a külügyminisztériumban közbelépett a fogoly érdekében. Rövid tárgyalás után bár a lefoglalt iratok nagyon gyanúsak voltak, *Grosbyt* ismét szabadon bocsátották. Ezt a jelenetet így írja le a párisi *Patrie*:

Június 24-én reggel Dieppe kikötője előtt megállott egy angol hadihajó, amelyről kilenc óra felé egy csónak indult meg a kikötő felé. A csónak Pollett külvárosánál kötött ki s kiszállott belőle hat matróz, akiknek spijkáján aranyos betűkkel volt olvasható a hajó neve: *Dolphin*. Ugyanabban az időben a börtön felől egy csoport ember közeledett a csónak felé. A csoport közepén ment egy rótszakálu angol, körülötte több esendő, továbbá az angol konzul, az államügyész és kikötői biztos. A csónaknál megállottak s a vörös szakálu ember, mielőtt beszállott volna, megszorította a konzul kezét és így szólt:

— Isten önnel. *Ezer fontot fogok követelni minden napért* amelyet jogtalanul fogásbann töltöttem. Egy fillérrel sem kevesebbet.

A mérnököt átadták az angol hajó kapitányának, aki a felsült kémet hazavitte Angliába. Most már a nacionalista lapok abból a körülményből, hogy az angol kormány cirkálóba őt küldött a fogolyért, azt következtetik, hogy nagyon komoly dologról és egy előkelő kémről van szó. Eppen ezert gyávaaságnak, mondják, hogy a francia kormány engedett az angol presszióknak és szabadon bocsátotta a foglyot.

— **Házasság.** Nagybarcsi *Barcsay István* tegnap esküdt öök huséget a fővárosban *Tallatschek* Marikának. *Tallatschek* Ferenc bányaiparigazgató leányának. Mint násznagyok *Barcsay* Domokos országgyűlési képviselő és *Czajlik* György nagyszalontai gyógyszerész szerepeltek. Az esküvő után *Barcsay* Domokos képviselő, a fiatal pár és a násznép részére nagy ebédet adott a Margit-sziget felső éttermében.

— **Pestis, inség, — sáskajárás.** Indiát újabb csapás fenyegeti. Esztendő óta pusztít benne a pestis és az inség is olyan iszonyu arányokban lépett föl, hogy a máskülönbön nagyon is érzékenyen angol kormány se nézhetne már tétlenül az idő szerint ötszázhuszezer inséget. Az újabb csapás a sáska. Beludzsisztántól a keleti Anamig sokfelé láttak már sáskajárásokat. Nehány kerületben semmi kárt sem tettek, másutt azonban iszonyu pusztítás vittek végebe. Különösen azok a helyek vannak kitéve a pusztulásnak amelyek a sáskák petéit lerakták. És mikor ezekből kikel az új rovar, elpusztul a vetés. Ha a sáskajárás veszedelmei még növekszenek, annak az lesz a következése, hogy még rettenesebb módon lép föl a nyomor s a teljesen inségbe veszett tömeg még alkalmasabb talaj lesz az epidémiák számára, mint e mai, amelyet még segíyeznek valamennyire.

— **Pályázati hirdetés.** A budapesti kereskedelmi és iparkama pályázatot hirdert a budapesti kereskedelmi akadémiánál alapított s az 1901/2. tanévre üresedésbe jött tandíjmentességi ösztöndíjakra. E ösztöndíjakért folyamodhatnak a kamara kerületében született vagy illetőséggel bíró, jó előmenetelt tanúsító kereskedelmi akadémián tanulóik vagy oly itjak, akik az akadémiába belépni óhajtanak. Az iskolai, valamint születési bizonyítvánnyal felszerelt kérények, amelyekben a pályázó családi és vagyoni viszonyai ismertetendők, augusztus hó 25-ig a budapesti kereskedelmi és iparkamánál nyújthatók be.

— **Kőfaragók sztrájkja.** A nabresinai és santa crocei kőfaragók már napok óta sztrájkolnak. Most azt jelentik Triestből, hogy a sztrájkolókhoz csatlakoztak a kőbányák összes munkásai.

— **Nyári Erzsébet.** A budakeszi nyaralóifuság az ott épülő *Erzsébet* szanatórium javára műkedvelői előadással egybekötött táncmulatságot rendezett szombaton amely lényesen sikerült. A mulatságon nagy és előkelő közönség jelent meg, úgy hogy a jótékony célra hasznélkeny összeg gyűlt egybe. Előadásra került a *Huszárszerem*, amelynek fő női szerepét, Annát *Weisz* Margit kisasszony játszotta intelligens fölfogással. A közönség a kisasszonyt egész este

zajos ovációkban részesítette a többi résztvevőkkel együtt, akik közül különösen *Neumann Rózsjika* kisasszony és *Fekete* Sándor tüntek ki. Az előadást reggelig tartó tánc követte.

— **Angyalosinálók.** A kunbajai esendőség angyalosinálásért letartóztatta *Harbit* Magdolna, *Putra* Ferencné, *Deutsch* Viktorné, *Koch* Ferencné, *Lun* Józseinné, *Seorg* Jánosné, *Rickert* Ferencné, kunbajai asszonyokat. Valamennyien beismerték bűnös tetteiket. A szabadkai törvényszék börtönébe kísérték őket.

— **Érdekes tűzoltási kísérlet** megy végbe holnap, szerdán este 6 órákor az Orczy-uton, a honvédruharkartár mellett levő tűzoltó-gyakorlóterén. E kísérlet alkalmával gyakorlatilag próbálják ki az uj pillanatoltó *Excelsior* (P. C. Carré rendszere Párisban.) Ezzel a készülékkel már több helyütt rendkívül sikeres eredményeket értek el és azért az érdekelteket különösen felhívjuk e tűzoltási kísérletre.

— **Rendőri hírek.** Ott *Ferencz* gyári munkás tegnap a *Haller-utca* 14. számú házban lezuhant a felvonó gépről és súlyos zúzódásokat szenvedett. A mentők a Rókusba akarták vinni, azonban útközben meghalt. — A rendőrség tegnap letartóztatta *Tanárky* József 19 éves háziszolgát, aki gazdájától, *Grosz* Adolt vendéglőtől 300 korona értékű ruhaneműt ellopott és azzal megszökött. — *Tiborecsy* József 26 éves olasz márvány munkás ma reggel a Rózsa-utca 95. szám alatt lévő lakásán felvágta az ereit. A mentők a súlyosan sérült embert a Rókus-kórházba vitték. — *Krampanesky* Ede nyolc éves fia ma délelőtt az Izabella-utca 94. szám alatt lévő ház második emeleti ablakából az utcára zuhant és eltörté a lábát.

— **Cigányzene a Telefon Hírdőzőben.** A Telefon Hírdőző összes állomásain keresztül ma este cigányzene lesz hallható. A zeneközvetítés 8 óratól 11 óráig tart, de félbeszakítja ezt a tödszóolvasás, amely 8 óra 15 perkor van és a fél 10-10 óráig tartó esti felolvasás, amelyek keretében az est folyamán érkezett legújabb híreit olvastatja fel a beszélő újság. A cigányzene-átvitelt, amelyet előzetesnek szórakoztatására közvetít a Telefon Hírdőző, az Emke-kávéházból történik, ahol *Zöldi* Marci zenekara játszik.

Az államvasuti tisztviselők mozgalma.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, július 30.

Az államvasuti tisztviselők mozgalma keretében ma jelentős és nevezetes újság történt. Mióta a memorandum-tervezet a nyilvánosság elé került, a *kezelőtisztviselők* pontja sok vitára adott alkalmat. Legelőbb nem volt világos, hogy tulajdonképpen kiket is foglalja egybe a tervezet *kezelőtisztviselők* fogalma alatt. A *Budapesti Napló* ebben az ügyben több fölszólalást és nyílt levelet adott közre s e levelek kommentáiraiban folyton hangsúlyozták, hogy ez a beosztás helytelen, méltánytalan s meg nem állhat. Ma jelentettük, — illetékes helyről nyert információknk alapján, — hogy a tervezet készítői *csupán* az *irodatiszteket* és a *segédhivatalok alkalmazottait* sorozták a *kezelőtisztviselők* közé, a *számtiszteket* nem. Természetes, hogy ez a megoldás nem megoldása a kérdésnek és nyomatékall hangsúlyoztuk, hogy az *irodatiszteket* és a *segédhivatalok alkalmazottait* is ki kell venni ebből a státusból. Fölszólalásunknak — mint örömmel jelenthetjük — immár megvan a kívánt sikere. A memorandum végleges szövegezése során ugyanis kihagyják a *kezelőtisztviselők* fokozatát, — ezt a legilletékesebb értesülésünk alapján jelenthetjük.

A *Budapesti Napló* tudósítója a *kezelőtisztviselők*, vagyis az államvasuti irodatisztek és segédhivatalbeli alkalmazottak ügyében ma fölkereste a mozgalom érdemes és buzgó vezetőit és jó ideig tárgyalta a memorandum-tervezet szerkesztő-bizottságának, valamint a hatvanötös bizottságának több tagjával. E tárgyalások eredményeképpen jelenthetjük, hogy a mozgalom vezetői a *kezelőtisztviselők* néven megállapított elkülönítést a *készázharmínkettes bizottság észrevételeinek tárgyalása során teljesen eljutik.*

Ezt a szándékukat a mozgalom vezetői a *Budapesti Napló* tudósítója előtt a következő argumentumokkal támogatták:

— A *kezelőtisztviselők* státusa a memorandum-tervezet szövegezőinek egy olyan tévedése, amely *kikorrígható* és *ki is fog korrigálatni.* A hatvanötös bizottság legtöbb tagja, miután a július 26-iki ülésen a memorandum-tervezetet kézhez kapta, nem tudta, mi volt az intenciója a szövegező-előmunkálatnak, mikor *kezelőtisztviselők* státust illesztett be a fizetésjavítás és előléptetés táblázatába. Természetes dolog, hogy a vidéki tisztviselők körében is zavart támasztott e megkülönböztetés. A kifejlődött vita után, amelyet a *Budapesti Napló* fölszólalásain indítottak meg, a bizottsági tagok pourparlái során kialakult az elhatározás, hogy a *kezelőtisztviselők* státusa a végleges memorandumban nem lesz meg.

Ezt az egyedül helyes és méltányos álláspontot támogatja maga az 1897. április elsőjén életbelépett L. számú utasítás is, amely a hivatalnokok illetmény-táblázatában hat osztályt különböztet meg. Az V. osztályba tartozik: — a segédmérnök, fogalmazó, vizsgáló-hivatalnok, számtiszt és irodahivatalnok. A VI. osztályba van sorozva: — a mérnökgyakornok, segédfogalmazó hivatalnok, számtiszt és irodatiszt. Az évek során megállapított gyakorlat szerint már most, ha ezek közül valamelyik a tizenegyszáz forint fizetést elérte és kiváló tehetségű, akkor átminősítették a hivatalnokok közé, éppen úgy, mint a hivatalnokot átminősítették felügyelővé és üzletkezelővé.

Mint hogy pedig a mozgalom célja az államvasuti tisztviselők helyzetén való javítás, a mozgalom vezetőitől teljesen távol áll, hogy a statusquon rosszabbra, sőt valamennyiük intenciója az egyetemes érdek szolgálatára. Ezért fog elmaradni a kezelőtisztviselők státusa már a legközelebbi munkálatok során. Az irodatisztok és a segédhivatalok alkalmazottai ennél fogva óhajuk méltányos elbírálása reményében nyugodtan tekinthetnek a memorandum végleges megszövegezése elé.

Ami a számtisztviselők felszólalásait, a Budapesti Naplóban megjelent ilyen természetű nyílt leveleket illeti, ma már — tegnapi értesülésünkön híven — hivatalosan is megnyugtatták a számtisztviselőket. A hatvanötös bizottság intézőségének megbízásából ugyanis, Soós Miklós, a bizottság fardhatatlan tevékenységű, kitünő jegyzője értesítette a számtisztviselőket, hogy nincsenek a kezelőtisztviselők között. Az irodatisztok és a segédhivatali alkalmazottak szintén megnyugodhatnak ebben a tekintetben, felszólalásaiknak, amelyeket igen helyesen a nyilvánosság előtt tettek meg, megvan az óhajtott eredménye.

A mozgalom e jelentős fordulata tárgyalanná teszi a kezelőtisztviselőkre vonatkozó tömördek felszólalást, amelyet közönségünk köréből kaptunk. Kettőt ezekből mégis kiadunk, mert sok tekintetben új szempontokból világítja meg a kérdést.

I.

Nagyságos Szerkesztő ur! Elvi differenciák merültek fel az iránt, hogy a számtisztviselőket a kezelőtisztviselő kategóriájába tartozik-e? A vasuti rendeletek téra 4334 szám alatt közöl egy rendeletet, melynek értelmében számviteli hivatalnokoktól is (számtiszt, szolg. rendt. 8. §.) főgimnáziumi vagy ehhez hasonló iskolai érettségi kivántatik és az államszámviteli vizsga sikeres letétele; míg a kezelőtisztviselői a rendeletek téra 58.687 számú rendelete értelmében csak 4 gimnáziumi osztály, vagy ennek megfelelő iskolai képzettség kivántatik.

Méltánytalan dolog volna, hogy attól a számtisztviselőtől aki épp oly küzdelmek árán szerezte meg a minősítvényét, mint a hivatalnok képesítőjét, a többi hivatalnokokkal szemben rendeletileg kimondott egyenjogúságot megvonják s a kezelőtisztviselő kategóriájába sorozzák s az ott érvénybe hozott előléptetési viszonyok szerint haladnának előre. Mídon ezeket t. kar-társaimmal közlöm, bízom abban, hogy a memorandum ezen pontjára a központi bizottság figyelme több oldalról is felhívatik s azt hiszem a bizottság érdemileg e bírálva a dolgot a memorandum szerkesztésénél az előadottakat figyelembe fogja venni.

Nagy Ődön, számtiszt.

(Az immár elintéztett kontroverzia helyes argumentumait tartalmazza ez a levél, hogy most már tárgytalan, annak legjobban bizonyára a levél írója örüli.)

II.

Tekintetes szerkesztőség! Becses lapjában az államvasuti tisztviselők mozgalma kapásán kimerítően tájékoztató közlemények jelennek meg nap-nap után. Legyen szabad ezekhez hozzájárulnom. Ertem a memorandum vonatkozókat. Bár a tervezet bizonyára legközelebb az összes bizottsági tagok kezében lesz, mégis megemlíteném azt, hogy a memorandum-szerkesztő bizottság tervezete a várakozási időket az előképzettség szempontjából ugyan három részre osztja, de mert a számtisztviselőket ma és a múltban egyaránt középkorai képzettségűek, azokat egyáltalán nem sorozza, de nem is sorozhatta a kezelő tisztviselők közé. A kezelő-tisztviselőket alatt egyrészt a középkorai négy, esetleg több osztályt végzett vagy érettségit tett irodatisztok értetnek. A tervezet szerinti kívánalom az előbbiekre nemcsak általában, de különösen is nagyon kedvező; az utóbbiakra nézve a mainál sokkal jobb, de ha netalán a tervezetnek a kezelőtisztviselőkre vonatkozó része a végleges szövegezésben változatlan maradna, akkor is rajtuk áll, hogy előléptetésük olyan legyen, mint a többi középkorai végzett tisztviselőké.

Ugyanis az érettségit tett irodatisztoknak mindenkor módjukban áll, hogy a számviteli, anyagszerkesztési, esetleg jogalmi szolgálatra szükséges külön szakképzettséget megszerezzenek, ami által egyenlően alkalmassá tévén magukat a többiekkel, átminősítésük folytán a többiek sorsában is osztozhatnak.

En részéről a tervezet idevágó részleteivel meg vagyok elégedve, mert tudom, hogy a kezelőtisztviselőket a többi nem kezelő-tisztviselőkékel egyformán még akkor sem haladhatnak seholsem, ha

időnkint vagy részben nem kezelési teendőket végeznek is

Tisztelettel

Egy érettségit tett kezelő-tisztviselő.

(Ennél az opportum felszólalásnál méltányosabb alpra helyezkedik a mozgalom vezetősége, mert — mint tudósításunkban olvasható — az irodatisztok és segédhivatali alkalmazottak ügyét igazságosabban oldja meg.)

Dal

a Paul de Kock szobráról.

Romainvilleben a kultuszminiszter jelenlétében őszszel leplezik le a Paul de Kock szobrát.

I.

Romainvilleben, a templomtól

Balra — avagy talán jobbra? —

Nemsokára szobor áll ott:

Paul de Kocknak márványszobra.

„Paul de Kocknak márványszobra:

„Bizony-bizony rég' hiányzó!”

Szól e hírek hallatára

Nem egy ifju és leányzó.

Olyan ifju, s oly leányzó,

Kiknek ajka összeér, —

Szerelmes látát kiknek

Nem mérheti meg hőmérő.

Olyan ifju, s oly leányzó,

Akik haza karban járnak —

Színét ámdé sohse látták

Se a papnak, se oltárnak.

Egymást kik így szölogatják:

„Asszonykám” és „Kis uraskám” —

S nászukhoz kik tanut lettek

A kuton és a vadmacskán.

Paul de Kocknak márványszobra:

Bucsútárnak majd tohozád,

S a nevedet meghátoltam,

Hálás szívvel sohajtozzák.

Mert szeretted fajtájukat,

— Ma e fajta bizony gyérül! —

S mert sok szépet összeírtál

Bohém, s grizett szerelméről!..

II.

„Paul de Kocknak márványszobra:

Orcapírító gyalázat!”

A férjek, hogy így beszélnek:

Egy ellen teszek én százat!

Férjek, kiket az időnek

A vasoga összerágott,

Hitvestársul akik vetek

Hajlodozó, szép virágot.

Férjek, akik birtokában

Kopasz felemek, kintó csúznak,

S akik mellett hitveseik

Az erényről eibucúznak.

Paul de Kocknak márványszobra:

Bucsútárnak majd tohozád,

S a nevedet szitkozódva,

Haragosan megátokozák.

Fajtájukat mert csúfoltad,

— S ez a fajta ma se gyérül! —

S mert sok szépet összeírtál

Megcsalt férjeknek lejárul!..

III.

Ha e szobrot leleplezik: akad majd egy néző,

Ki a fejét megvakarja, s a multjába néz ő.

Látom magam, így beszél, mint ifju diákok,

Mint egy szeleburdi, kandi, kíváncsi svihákot.

Látom, amint a pad alatt — éppen latin órán —

Paul de Kockot bú, om lopva .. bajt hozott ez őh, rám!

Fülöncsíp a professzor úr!... Te lurkó! lánchordta!

S Paul de Kockom szétszagattja, előbb ám lefordta!

„Paul de Kocknak az írása erkölcstelen, ronda!

Testet-eiket mételyző!” s több ilyen is monda.

Hogy írása olvastára, jaj, a Múza síró!

Szóval: a ponyvára való e pornográf író!

Régi latin professzorom ma kultuszminiszter,

Kinek szava csupa arany, kit mindenki tisztel.

Elhunyt írók szobra előtt szónokolni szoknak:

Ő méltatja érdemeit hallgva, Paul de Kocknak!

„Paul de Kocknak az írása tiszta, szűz poézis,
Lelkünk szárnyal, magasztosúl, hacsak bele néz is!

Oly korai elmúlásán, jaj, a Múza síró!

Szóval: diosó, halhatatlan e klasszikus író!”

S Paul de Kocknak a szobrára extázisban néz ő...

Feje bübját megvakarja zavartan a néző...

Klado.

Memento mori!

— Látogatás a banjalukai trappistáknál. —

(A Vrba-völgye. — Mária csillaga. — Fráter portás. — Az udvar. — Az apátnál. — Örök némaság. — Élő milliók. — Barátok, mint kézművesek. — A cellában. — Az ostar. — A temetőben. — Thurn-Taxis herceg.)

I.

A Vrba zugó habjaival párhuzamosan halad az országot gyönyörű romantikában, amelynek alig van párja. Sziklaskadékokon át tör magának utat a hegyi patak; lent a mélységben éles szirtek alatt zuhognak a habok és fölöttem magasan a kéklő levegőben kovályog a sas. Fekete pontocskáknak hinné a lovas vándor, aki jámbor állatján a keskeny uton üget és csak ha leszáll az este, ereszkedik le hatalmas szárnyain a királyi madár.

A vad heroikus vidéktől szinte elkábultva, célja után epekedik a vándor, amikor egyszerre feltűnik a láthatáron Gorni-Scher és Banjaluka. A hegyes minaretek finoman rajzolódnak oda a kék égbe, a szikla és a hodszák egyhangú dala a hívők szent idejét jelzi. Banjalukán átvész az őszvér és egy félóra mulva szemünkbe ölik utazásunk célja: Mária csillaga, a trappisták klastroma.

Hosszan nyulik el a széles folyam mentén a frissen meszelt új épület, amelyhez még több ház csatlakozik és a komplexus, uralkodva a tágas területen, a kultura bélyegét adja meg az egész vidéknek. Itt tanyáznak a trappisták, a legszigorubb rend tagjai és a környékbeli mohamedánok jámbor tisztelettel tekintenek föl a jámbor atyákhoz, akik a büntől való félelmükben örökös némaságot fogadtak.

Orare, tacere, laborare! Imádkozni, hallgatni, dolgozni! Ez a trappisták elve.

A révész a felvonó-hidon átemelt bennünket a folyamon és én ott álltam a magas zárdaporta előtt.

Beléptünk a hatalmas udvarba: első benyomásunk nem olyan, mintha jámborságnak szentelt helyen állnánk. Itt vasut száguld a hosszú traktus mellett el, ott motor működik, emitt kerekék zakatolnak, üstök gőzölgnek és egy csapat munkás halad el mellettünk, ránk se hederítve. De a jól rendezett üzem lármájából hiányzik egy ismerős nűansz: az emberi hang.

Némán dolgoznak és némán engedelmessékedik mindenki egy fensőbb parancsnak.

II.

Jelentkezem a fráter portásnál.

Mielőtt a loggiába belépnék, szembeötlük fekete táblán a következő írlirat:

Klausura!

Nőknek tilos a bemenet.

Elmondom a fráter portásnak, hogy tiszteletemet óhajtanám tenni az apát urnál és hogy szeretném megszemlélni a klastromot. Némán halgat végig a szerzetes, nesztelenül tűnik el. Majd ismét szinte kísértetiesen megjelenik, int, hogy közeledjem: ekkor ki-táru a nehéz, kétszárnyú ércajtó, mint valami varázslatra és én benn vagyok a tulajdonképpeni klastromban.

Egy kis udvarra jutok, amelyet új, nagyszabású épületek alkotnak és csak a kis kápolna meg az icipici kert emlékeztet arra, hogy hol állok.

Kissé elhamarkodottan kérdést intézek a fráter portáshoz, aki fejét rázza és néma marad. Csak miután az apátnál bemutatkoztam, üdvözölt dallamos, idegen nyelven: az apát megengedte, hogy beszéljen.

A fráter meg akarta nekem mutatni a klastromot, de miáltal körülírtunk, egyre foglalkoztatja elmémet ezeknek az embereknek a retentő vezeklése.

— Hogyan bírják ki a hallgatást? Meddig tart ez a fogadalom? — kérdeztem kísértőmtől.

Furosának tetszett nekem a válasz.

— Boldogok vagyunk, — ugymond, — hogy nem kell beszólnünk. Eleinte nehezünkre esik a fogadalom betartása, de aztán megértjük egymást és megértjük magunkat így is. Azt, aki egyszer megszokta, hogy magába szállva éljen, a nélkül, hogy gondolatainak ki-ejézését adjon, nagy boldogságot fog érezni. A mi benső életünk társalgás a lélekkel. Ilyenkor beszélgetni büntetés, uram...

Szenvedély nélkül beszélt, menten minden valóságos rajongástól és ez annál inkább hatott rám. A

szertes beszédmodora olyan volt, mint valami gyermeké, aki szellemileg teljesen kifejlett lévén, lassan egymás mellé illeszti a szavakat, mert szokatlan neki a dialogus.

III.

Mária-Csillagában csaknem csupa németet találunk, württembergi, bajor, hannoveri, rajnavidéki szerzeteseket. Mígta 1868-ban a Rajna vidékéről elűzték őket, török földön telepedtek meg. A szultántól kaptak földet, telket és amikor 1878-ban monárkiánk Boszniát és Hercegovinát okkupálta, biztos áll a kis gyarmatuk. Aldása lettek a vidéknek és ezer meg ezer ember él iparukból, és ezer meg ezer szegény ál játékonyságukból.

Egyre növekvő álmélkodással nézem a trappisták nagy telepeit. Sörházuk imponál, sajtjaik híresek, fűrészfűrés- és posztógyáraik a legerősebb konkurrenciát is kiállják. De a trappistáknak mások számára is van pénzük. Sok milliójuk nem marad a holt kézben, — ők szállodákat és gyárakat alapítanak Boszniában és nem egy tekintetben a kormány konkurrencsei. A trappistáknak vannak malmaik, péküzleteik, tejgazdaságuk, csokoládé-gyárak. Hozatnak szakembereket, akik az illető szakmában aztán kiképeznek egy-egy trappista barátot.

Minden barátunk meg kell tanulnia egy mesterséget; vannak asztalosok, lakatosok, szabók, vargák, takácsok, fazekasok, kovácsok és mindegyik tanult, egyik-másik pedig nagyműveltségű ember.

Embirtársaik számára dolgoznak és kemény vezetésben telik el életük. Művelik a földet, behozzák a takarmányt, patkót vernek a ló lábára, vezetik az istállóhoz a gebeket. Nem egy lovas van köztük, akit a sors a nyeregéből lerántott.

A trappisták fölnevelik az árvákat, a kiből kezük alatt derék mesterművekké válnak.

Az iskolában megismerkedtem páter Clemensszel, az egyik gondnokkal, a kinek kötelessége a külvilággal érintkezni és így beszélni is. Ő vezet tovább a klastrom belső terembe.

A kis cellákban nincs egyéb, csak a szalmából való fekvőhely, egy kőorsó és az ostor. Fehér csuhájukban térnek vissza pihenőre a barátok, míg föl nem riasztja őket a harangszó. Közösen étkeznek, táplálékuk szegényes, leves, hus és egy korsó sör. Ünnepnapok vigiliáin ostorozzák magukat, hogy vezekeljének a bűnökért, amelyeket legfőképpen csak gondolatban követtek el.

Nyáron hat órát alszanak, félten hetet. Nyáron nyolcór, télen hétkor fekszenek le, elfaradva a nehéz napi munkától és már reggeli hét óra előtt megszólal a harang a reggeli imára. Naponta tíz percet szentelhetnek munkájukban az elmélkedésnek, ekkor jámbor könyvet vesznek a kezükbe és a kertben a lourdesi Mária barlangja előtt elolvasnak néhány mondatot, míg fölfebbvalójuk néma intésére ismét munkához kell látniuk.

Büszkén vallják, hogy szerzetük a legszigorubb, büszkén beszélnek kemény kötelmeikről, önkínzásukról.

— Mondja, pater Clemens, nem óhajtanák a régi barátművészet fölleledését? Mennyi költő és zenész akadna a hallgatag testvérek sorában!

A barát tagadólág intett.

— Nem törődünk a jövő korral, mi a jelenen akarunk segíteni.

IV.

A klastrom kellő közepén egy kőfal mögött van a temető. Szépen ápolt kert, tele egyforma keresztelkekkel, csak egy sírkő van: alatta pihen a klastrom első apátja.

Mindegyik barát tudja a helyet, ahol pihenni fog. Csöndes a trappista élete, de pompázatos a halála. Ünnepi menetben viszik körül az egész gyarmaton az elhalt testvért, fényes ornátusban celebrál a misén az apát, — de a khórus néma. A klastrom kertjében temették el eddigéig az inasgyerekeket is, — az árvák, akik az életben a barátok védőszárnyai alatt nevelkedtek, holtuk után szintén jötevőik földjében pihentek. Ez azonban most másként lesz. Az apát észrevette, hogy sok elköltözött gyerek anyja idejött, hogy imádságot rebegjen kedves sirjánál. Pedig asszonyoknak nem szabad a klastrom békességét háborgatni.

— De kedves pater, szivtelenség eltüntetni gyermeke sirjától az anyát! Hogy lehet ilyet kívánni?!

— Mi mindnyájan árvák vagyunk, sem apánk, sem anyánk, mindenünk az isten! Ah, ön nem tudja, nem érti, milyen boldog a férfi, aki elfordult az asszonytól!

Mintha még nagyobbra nőtt volna szememben ez óriási termetű pater Clemens és víziószzerűleg el-repent előtem az ő egész élete, tele kalanddal és csalódással.

Most már biztos révbé ért.

V.

Éppen hazajönnek a mezei munkáról a barátok hosszú menetben és vállukon a nehéz szerszámokkal a klastrom portája felé tartanak.

Néma üdvözlettel, egy-egy új kinyújtásával, amint az a siketnémáknál szokás, üdvözlik a testvért, aki engem kísért. — Halkan, dallamosan zeng a kápolna kis harangja esti imádságra szólít és a barátok egyszerre meggyorsítják lépteiket, hogy az ajtósságra menjenek, amely napi munkájukat megkoronázza.

Még egy utolsó kérdést intézek pater Clemenshez:

— Minő világi hivatásból valók többnyire a testvérek?

— Nagyon sok katonatiszt van közöttünk a bajor és rajnai ezredekből, — lássa, azt, ki most utolsóként lép be a portába, vállán ásvál, kapával, valamikor *Thurn Taxis* hercegnek hívták. De mindez el van feledve, temetve...

adg.

A LEXIKON VIGJÁTÉKAI.

Hehezet, Kacor.

— Jelenet. —

A tegnapi ur: Vette már észre, hogy az ember sok olyat tanul meg, amire semmi szüksége sincsen? A másik: Vettem.

Az egyik: Az ember nem tanulja meg, hogy melyek a mérges gombák, ellenben megtanulja, hogy a postásikkasztót Falkainak hívják.

A másik: Tökéletesen igaz. Én például nem tudom, mi a gégehurut ellenszere, de kitűnően tudom, hogy Mac Kinleynek nincs bajusza.

Az egyik: Látom, hogy értelmes lény vagy s így bátran áttérhetek a tárgyra. Van lexikonod?

A másik: Van.

Az egyik: Tudod-e, mi az a Hehezet-Kacor?

A másik: Ezt ne tudnám? Ugy ismerem, mint az apám nevét. A lexikon egyik kötetében a hátára van írva.

Az egyik: És azt jelenti, hogy az a kötet a *Hehezet* szótól a *Kacor* szóig terjedő részt tartalmazza. És nem veszed észre, mily szemtelen tolokodással tűnnek szemünkbe ezek a jelentéktelen szavak?

A másik: De igen.

Az egyik: A könyvtárban sorban áll Petőfi, Vörösmarty, Tompa Mihály — csupa gyönyörű hangzású név. Aztán rögtön utána ott ragyog aranyos nyomással: Arafafe Békálen, Békálenese-Burgonyavész, Kacs-Közellátás, Közép-Magyar, Téba-Zsuzsok és a többi. Mi közöm nekem ezekhez?

A másik: Neked ezekhez semmi közöd.

Az egyik: Kitűnő írfaink közül csak kettőt ért az a szerencse, hogy a lexikon hátára került. Az egyik Damjanich, a másik Simor. De ami jó benyomást ezek tesznek, azt tönkreteszti a Hehezet-Kacor! Mit csináljak én a hehezettel és ha már ezzel tudok valamit csinálni, mit csináljak a kacorral?

A másik: Hát muszáj azzal valamit csinálni?

Az egyik: Nem. Csak bánt, hogy ezeket a szavakat mind megtanulom könyv nélkül, még mielőtt Homérosz életjáratát tudnám, vagy el tudnám sorolni azt a hét várost, amely érte versengett. Nem bosszantó ez?

A másik: De bosszantó.

Az egyik: Hehezet, kacor, hehezet, kacor, ez pompásan megy. Megpukkadok, ha arra kell gondolnom, hogy kilencnek a logaritmusát nem tudom, ezt pedig tudom!

—o.—

FŐVÁROS.

(*) Egyesületi élet a fővárosban. A kerületi előjáróságok minden létezőben megvizsgálják a kerületbeli egyesületeket s jegyzékbe veszik az újonnan alakultakat. Az idevonatkozó féléves vizsgálatot most július elején végezték be s ennek az eredményéhez képest jelentik az előjáró a polgármesternek, hogy a legutóbbi hat hónap alatt negyvenhét új egyesület alakult a főváros területén, ami minden esetre arra mutat, hogy az egyesületi életben tultengés van. Az új egyesületek túlnyomólag a különböző sportok művelése és a tagoknak egymást kölcsönösen segítése címén alakultak. A legtöbb egyesület segélyt, vagy állandó anyagi támogatást kér a fővárostól, holott ezt most már csak kivételes esetekben kaphatják meg. A legutóbbi féléves több egyesületet megszüntetett a belügyminiszter; ezek közé tartozik a *Haladás* leánykiképző egyesület, amelynek az ügye most már jenyítő viz-

gátat és eljárás tárgya. Megszüntetett a belügyminiszter több olyan egyesületét is, amelyeknél ugyan nagyobb szabású rendellenesség nem fordult elő, hanem a tagjaik száma olyan csekély, hogy a tagsági díjakból főnn nem tarthatnák magukat. Különös vizsgálat tárgyává tették az előjáróságok a tanács s illetőleg a miniszter utasítására az *iparos-, munkás- és szakszervezeteket*, főleg abból a szempontból, hogy ezek mennyiben működnek szociális irányzattal. Az előjáróságoktól beérkezett jelentések általában kedvezők, az egyesületeknél nagyobb beavatkozásra nem volt szükség, legfőképpen az ellenőrzést kell itt-ott szigorubbá tenni. Bizonyára nagyon jótékonyan fog hatni a belügyminiszternek az a rendelkezése, hogy *esetlent leánykiképző- és temető-egyesületek csakis szövetkezeti uton alakíthatók* meg. Ezzel a zug-egyesületek száma nagyon megcsökken s az ellenőrzés akadálytalanul lesz keresztülvihető.

(*) **Alapszabályok jóváhagyása.** A belügyminiszter jóváhagyta a *Magyarországi Elektrotechnikusok Egyesületének*, a *Magyar Numizmatikai-Társaságnak*, és a *Szállítmányi Tisztviselők Országos Egyesületének* az alapszabályait.

(*) **A Murányi-utcai patika.** Több patikárus az iránt folyamodott, hogy a VII. ker. Murányi-utóban új patikát állíthasson föl. A főváros közgyűlése ezt, a múlt évi október 24-én tartott ülésében, közegészségi szempontból szükségételennek jelentette ki. A belügyminiszter a ma érkezett leiratában kijelenti, hogy a közgyűlés elutasító határozatához ő is hozzájárul.

(*) **A budai szemét elfuvarozása.** Az I-III. kerületbeli utcai- és háziszemét elfuvarozásának házi-lagos kezelése vétele folytán több rendbeli építkezés vált szükségessé; így a lovak számára nagy istállót kell építeni. Ennek a munkálataira ma tartotta meg az árlejtést az e célból kiküldött bizottság, *Dévény Gyula* tanácsjegyző elnökése mellett. A felszólított tizenöt vállalkozó közül *hatan tettek ajánlatot*. A tanács ebben a dologban holnapután dönt.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Budai Szinkör.** Ma *Fedrát* elevenítették föl a Budai Szinkörben. A kitűnő előadást telt ház nézte végig. A közönség sokat tapsolt *Hadrik Annának*, aki a címszerepet játszotta, *Klenovitsnak*, aki Ipanof szerepében aratott szép sikert s *Horváth Paulának*, aki ma este valóságos remekelt Olga szerepében.

** **Bartóky Matild.** Operaházunk gyönyörű fiatal énekesnője, *Bartóky Matild*, aki műintézetünkben nem érvényesülhetett, tudvalevőleg Amerikába ment, ahol, mint amerikai lapokban sokszor lehetett olvasni, diadalra diadal aratott. Első fellépéséről például a *New-york-Herald* ekként számolt be:

„A Germánia-színházak tegnap valóságos szenzációja volt. Nem az, hogy ott volt *Bevignani*, a *Metropolitan Opera House* karnagya, *Scotti*, a nagy olasz baritonista és *Gran Maurice* kalitkájának sok énekesmadara. — ezek a notabilitások a közönség közt foglaltak helyet, — nem, a szenzációt egy új drámai énekesnő idézte elő, aki tegnap először lépett föl a Germánia-színházban és mint *Agatha* a közönséget ugyyszólván elbűvölte. *Bartóky* kisasszony hangja nem óriási terjedelmű, de teli van édes varázsszal, azonfelül pedig énektechnikája kitűnő. *Agathát* megható bensőséggel és szűziességgel énekelte. Ha még hozzávesszük, hogy *Bartóky* Matild kitűnő színésznő és káprázató szinpadí jelenség, akkor nem csodálkozhatunk azon, hogy a közönséget egy csapásra hódította meg.”

A tehetséges, szép, fiatal magyar énekesnő sikere magára vonta *Ricordinak*, a híres milánói kiadó-kapcsolat figyelmét. *Ricordi* meghívására *Milánóba* ment, ahol a híres zongorateremben maga a nagy kiadó kísérte énekét. Nagy karriert jósolt *Bartóky* Matildnak, szerződöttte is rögtön és a szép magyar énekesnő lesz a legközelebbi *Ricordi*-turnéján a „starja.”

** **Fővárosi Nyári Színház.** *Budapest szépe* osztatlan nagy sikerének lényves bizonyítéka, hogy a darab holnap, szerdán immár kilencedszer kerül színre a budai szinkörben a premier óta. A közönség az eddigi előadásokon nagybörérszt egészen megtöltötte a színházat, sokat kacagott az aktuális vonatkozásokon és kétszer-háromszor is megismételtetett egy-egy énekszámot. Hogy a darab vonzóereje még jobban fokozódjék, a leleményes szerzők új aktualitásokkal élénkítették az eddigieket és a negyedik képbén előforduló kuplékat is ujjakkal váltották föl.

** **Lengyel tragédia Amerikában.** *Modrzejvska* Helén, a híres lengyel tragédia, *Meiszek* Marina, a hamis Demetrius nevének szerepében akar az amerikai közönség előtt fellépni. Minthogy *Schiller* hatalmas fragmentumához képest ennek a tárgynak összes lengyel földolgozásai lehetetlen tércművek, a tragédia föl-kérte *Zapolska* asszonyt, a híres lengyel naturalista írónőt, írjon drámát a lengyel történetnek erről a híres alakjáról. *Zapolska* asszony a nyár folyamán elkészül az új drárával, amelynek címszerepét *Modrzejvska* asszony először is Amerikában fogja eljátszani.

**** Gyöngyi Issó afferje.** Gyöngyi Izsónak, aki most Kolozsváron gyarapítja a népszerűségét, egy kis kalandja akadt a napokban. A *Színházi képtelenségek* című bohózatban Fregoli-imitációkat is produkált az előadás során, s e közben egy zsidó boltos torzképet is bemutatott, aki imádkozás közben árulni is ráér. Másnap almévvél alájegyzett levelet kapott, amely mérgesen szeméretet veti Gyöngyinek előző napi szereplését. A nem kifogástalan magyarsággal írt levélben, amelyet a Nagyváradi Naplóban olvastunk, ez is áll:

„No hát, — ha majd magát temetik és a pap érdemeit felsorolja, én odakiáltom, hogy

— Művész volt, az igaz — de ember nem volt!
Nagyon fájtattott ez a levél a művészeknek, mert szükségesnek tartotta, hogy az egyik kolozsvári újságban reflektáljon rá. Válasza így szól:

Ha majdan engem temetni fognak — mondja ön — a rabbi bucsuzatához hozzá fogja tűzni, Gyöngyi Izsó művész volt, — de ember nem volt!
— Készűnöm a művész nevezetét! — Embert voltam pedig Adonáj itéli meg!

Egyet kinyilatkoztatok! Az én hithűségem kétségbe felül áll, az én hithűségem kedvesebb az Urnak, mint az öné és önhöz hasonlóké. Az én hithűségem értékesebb az önénél, mert Ijajomnak, népemnek (ezt büszkén mondom) több hasznára voltam az emancipáció-recepció óta, mint bármely hitorsosom és éppen ezért nekem, a színesnek, a zsidó embernek, jogomban van ostorozni a fajemberek csunya, rut szokásait. Ma már a rabbi nem bír önkre, képmutokra hatni, töle nem fogadják el, hogy az Urhoz intézett ima alatt a földi dolgokkal foglalkozni illetlen és bűnös, én a színes, a zsidó, ezt pellengérré állítom. Tessék okulni belőle! Ez az én hivatásom és ezt buzgón teljesítem is.

**** Egy francia drámaíró halála.** Párisból jelentik, hogy *Simone Arnaud*, a jeles írónő Gargillesben, George Sam falujában meghalt. Tüdőbaj ütötte meg. *Simone Arnaud* 1850-ben Limogeban született. Körülbelül tizenöt esztendővel ezelőtt lépett föl először egy egyfelvonásos verses vígjátékkal (*Mademoiselle du Vigean*), amelynek a *Comédie Fanceise*ben nagy sikere volt. Arra az *Odeon* eladta *Les Fils de Jabel* című darabját, amely erős darabból később négy felvonásos librettót készített, amelyhez *Arthur Coquard* írta a munkát. Így *Lyonban* jelentékeny sikert ért el színe tavaly. Művei közül megemlítsük még: *Carmagnole*, *L'Oisean bleu*, *Jeanne d'Arc* és *Medea*. Halála előtt néhány nappal is befejezett egy drámát, amelynek főszerepét egy nagy francia művész fogja játszani.

**** Berekedt színtársulat.** Ez alatt a cím alatt lapunkban egy hír jelent meg, amelyet vidéki újság-ból vettünk ki. Erre vonatkozólag ma a következő nyilatkozatot kaptuk:

Tekintetes szerkesztő ur!

A *Budapesti Napló* folyó hó 24-ik számának *Színház*. Zene rovatában megjelent „Berekedt színtársulat” című, elismerem, humoros kis cikkre (ha már teát nyaraló pályatársaim nem választottak) lesznek bátor egy kis tintát jogyasztani. Való igaz, hogy nagy baj, ha a tenorista vagy a primadonna bereked! Való igaz, hogy *Pesti Ihsás Lajos* Szentestől, mint a ment évben is, meghívás folytán, a kedves Mező-hegyesre ment, az előre kikötött 15 előadást megtartani. Meg is tartotta. Azonban az már — engedelmel legyen mondva! — nem igaz ám, hogy az egész társulat berekedt; (csak az egyik énekesnőnk lett rekedt, sok laglyalot talált enni a kis hamis!) az sem igaz, hogy: „azután Nagy-Kanizsára rándult a társulat, ahol azonban nem került előadásra a dolog stb., de meg az sem igaz ám, hogy az igazgató a nagy-kanizsai lapokat értesítette, hogy: „Időközben az összes tagok elvesztették hangjukat.” ez pláne már csak azért se igaz, mert hiszen nem is mentünk Nagy-Kanizsára, hanem Mezőhegyesen béállott a nálunk szokásos egy havi vakáció. Már pedig én egy igazgatómat, mint csaknem minden pályatársamat láttam (sereghajtónak maradván hátra) — a szélrózsa minden irányába vakációra elutazni; Nagy-Kanizsára egyik sem ment.

Tisztelettel:

Réthy László

a szabadkai színtársulat, illetve Pesti Ihsás Lajos — titkára.

**** Nyilatkozat. Megtorlás** című közleményünkre vonatkozólag *Diner-Dénes*, *József* kollégánk, a *Berliner Tagblatt* budapesti tudósítója a következő sorok közlésére kérte fel lapunkat:

Igen tisztelt szerkesztőség!

A *Berliner Tagblatt*nak a posztonyi színházra vonatkozó távirata tölem származik. Mivel utólag meggyőződtem, hogy ezen távirat a valóságnak nem felel meg, kötelességemnek tartottam berlini lapomnak a szükséges rektifikációt megküldeni. A kérdéses táviratnak hamis tartalmaért azonban nem engem terhel a felelősség, hanem a *Felhívatalos Magyar Távirati Iroda*, mely — amint a tekintetes szerkesztőség az e hó 26-ikén megjelent fővárosi reggeli lapokból meggyőződhetik — a kérdéses hírt az általam reprodukált formában terjesztette. Bár mindig elővigyázatla kezelem a *Távirati Iroda* híreit, amely reklámhajtású vidéki lap módjára csak szenzációkban utazik és „magyar” jelzője dacára följegyelmet arra fordítja, hogy a szerb kormányának nem tetsző új-

sággközleményeket cáfolja, még sem tételezhettem föl azt, hogy ezen a magyar kormány által szubvencionált iroda elég merész legyen, egy miniszteri leiratot ily módon félremagyarázni. Azt, hogy a hírt tovább adtam, önként előt, azt hiszem nem kell mással indokolnom, mint levelezői kötelességemmel.

Kiváló tisztelettel

Diner-Dénes József,

a *Berliner Tagblatt* budapesti levelezője.

**** Millőcker hagyatéka.** *Millőcker* hagyatékának egy része után már régebben epedtek a bécsi városi muzeum. Mint *Badenből* jelentik, az ottani községtanács elé ímte azt a kérelmet terjesztették, engedné a bécsi városi muzeumnak *Millőcker*nek néhány eredeti partitúráját. A tanács bizalmas ülésben ismét elutasította ezt a kérelmet azzal a megokolással, hogy nem érzi magát följogosítva *Millőcker* végrendelete ellen cselekedni, amely szerint az összes *Millőcker*-partitúrákat a badeni városi Rollet-muzeumba kell bekebelezni.

**** A Városligeti Színkörben** holnap, szerdán az *Ócska brigadóros* adják, csütörtökön a *Színhákok* kerülnek színpa, pénteken pedig ismét az *Ócska brigadóros* kerül a sor.

**** Vendégzereplés.** *Hegedűs Gyula*, a Vigszínház jeles művésze szerdán és a következő napokon öt estén át fog vendégzerepleni Balaton-Füreden, *Somogyi Károlynak* a Vigszínház néhány tagjával kiegészített társulatánál. A művész legjobb szerepeiben lép föl.

**** Vidéki színészet.** *Kövi Ede* kintinően szervezett társulata vasárnap fejezte be *Nagy-Atadon* háromhetes színezonját. A változatos repertoirt keretében nagy sikert aratott *Kövi Juliska*, a társulat kedvelt szubrettje. *Fehér Laura*, a kintinő tehetségű drámai primadonna, *Kövi Kornélia*, *Gerő Ida*, az ötletes komika, *Csolnaki Lukács* és az igazgató. A társulat csütörtökön Balaton-Bogláron kezdi meg előadásait, amelyek méltók a pártfogásra. *Veszprém* és *Szegvár* szintén *Kövi* társulatát hivta meg egy-egy előadás-ouklus rendezésére.

MŰVÉSZET.

□ **Vásárlások a Nemzeti Szalonban.** A Nemzeti Szalon nyári kiállításából a Szépművészeti Muzeum számára több művet vásárolt az állam. Megvette ugyanis *Bruck Lajos*: *A küldönc*, *Kacziány Ödön*: *Holdkelta a piramisoknál*, *Kézdi-Kovács László*: *Nyiresen*, *Nagy Vilmos*: *Békülsi kisérlet*, *Olgyay Ferenc*: *Bornit idő*, *Reinhardt Károly*: *Kötekedés*, *Szenes Fülöp*: *Étető napsgár* című festményeit. Azonkívül magánosok megvették: *Hegedűs László*: *Tavas*, *Gelért Géza*: *Olvadó leány*, *Rubovits Márk*: *Duna részlet*, *Pállya István*: *Napos táj* című művét. A Nemzeti Szalon nyári kiállítását állandóan szép számu közönség látogatja és gyakori vendégek a Budapesti időző idegenek is az érdekes művekkel teli termekben. A kiállítás reggel 9 órától esti 7 óráig van nyitva és 150 filér belépődíjért tekinthető meg.

SPORT.

**** Postagalamb-verseny.** A vasárnapi postagalamb-verseny egyike volt a legsikerültebb versenyeknek. A versenyen első volt *Seidl* és *ij. Kell* galambja, mely a *Przemysl-Budapest* közötti 560 kilométeres utat 6 óra 9 perc alatt tette meg, beérkezvén 12 óra 4 perccor. Másodiknak *Malosik* Ferenc galambja 12 óra 6 perccor, harmadiknak dr. *Dimár* Gusztáv galambja 12 óra 14 perccor, negyediknek *Reiner* Manó galambja 12 óra 23 perccor és ötödiknek úv. *Glossel* Józsefiné galambja délután 1 órakor érkezett meg.

**** Céliövés.** A budapesti polgári lövészegyesületnek tegnap tartott díjlövészetén a következő céllövők nyertek díjakat:

I. A 150 méter távolságu rendes cégtáblán legtöbbet találtak: *Wirth Károly*, *Zintl János*, *Belházy Jenő*, *Jellenek Antal*, *Rátonyi Zoltán*, *Rádlér Frigyes*, *Focht Márton*.

II. A 150 méter távolságu rendes cégtáblán középlövészekre: *Zintl János*, *Jellenek Antal*, *Rádlér Frigyes*, *Wirth Károly*, *Belházy Jenő*.

A pisztolycéltáblán legtöbbet találtak: *Wirth Károly*, *Hammersberg Géza*, *Jellenek Antal*, *Járitz András*, *Fellner Károly*, *Jankovics Kálmán*, *Belházy Jenő*.

IV. A pisztolycéltáblán középlövészekre: *Wirth Károly*, *Hammersberg Géza*, *Fellner Károly*, *Kotchy Erich*, *Jankovics Kálmán*, *Járitz András*, *Jellenek Antal*.

V. A vadászcéltáblán legtöbbet találtak: *Rátonyi Zoltán*, *Jellenek Antal*, *Belházy Jenő*, *Kotchy Erich*, *Wirth Károly*, *Focht Márton*.

**** Turfírek.** *St. Cleofast* törülék a kottlingbrunni nagy díjból. — *Foster*nek, *Rohoczy* Gida trainerjének egy német istálló tulajdonos szerződést kínál. *Foster* pénteken Hoppegartenben volt, de a szerződés létrejöttéről még nincs pozitív hírnök. — A *Kottlingbrunni* díjban, mely vasárnap kerül elődöntésre, a következők a valószínű indulók: *Bruce Lowe*, *Patron*, *Frangepán*, *Ignatieff*, *Semperidem*, *Miss Duncan*, *Pompador*, *Maculani*, *Neleus* és *Kormos*. A verseny tehát szép lefolyásúnak ígérkezik. Favorit

Patron és *Bruce Lowe*, odssuk 2½:1. *Ignatieff* és *Frangepán* odssa 4:1.

**** Kottlingbrunni lövészények.** A kottlingbrunni lövészények mai hatodik napja kikaszató hőségben vette kezdetét. A negyedik futam idején nagy vihar vonult el a versenytér felett, míg végre a versények végére jöleső záporosó támadt, mely a pályát egészen puhává tette.

A nap fősztámát a kottlingbrunni nagy handicap képeste, melyben 10 ló vette föl a küzdelmet. *Carmin* keresett kedvenc volt és meg is felelt a beléje helyezett bizalomnak, amennyiben könnyen győzött *Medicus* és *Kormos* ellen. Különös említés érdemel *Carmin* folytonos javulása, mely rövid 10 napon belül két nagyversenyt, mindössze 15000 koronát nyert díjakban. *Carmin* annakelőtte elég lehetetlen iormák mutatót, mig most az urlovas versenyben mutatót szép formájára e győzelmével ráduplázott. Meglepően rosszul futott *Felemás*, mely ugy látszik, nem tudja visszanyerni tavalyi legrosszabb formáját sem. A kétévesek eladóversénye match volt *Soubise* és *Latourdic* között. Nagyból esélye volt *Latourdic*nek, de ugy látszik, az éppen e tutam közben kerekedett vihar volt a verseny eredményére befolyással, vagy mint a legtöbb match, ugy ez is irreális volt.

Nagy rejtélyt adott fel megoldásra a sportsmaneknek a napot befejező díj, a *Leobersdorfi* díj eredménye, melyben a közepes handiap-ló, *Billa*, csak tíz font differenciát mellett levette a *Szent István*-díj legrealisabb följöttjét *Ritka II.*-t. Vagy *Ritka II.* nem az a ló, aminek vélik, vagy *Billa* nagyon megjavult. Ez utóbbi érve és mellett szól *Frangepán* harmadik helye nyakhozszal *Ritka II.* mögött. Milne mester ezidén összes lovaival csodadolgokat művel. *Sellingből* pedig klasszis lovat formál. A nap többi futamáról nincs mit megemlítenünk.

A részletes eredmény a következők:

I. **Eladók gátversénye.** Díj 2500 korona. Távolság 2800 méter. *Mautner V. Fenzöldi*-je (*Buckenham*) első. *Pollák A. Moder*-je (*Huxtable*) második. *Wondrák K. Grimaldi*-ja (*Rémes*) harmadik. Azután: *Driver*. Totalizátor: 10: 21. Helyfoglalások: I. 50: 58. II. 50: 59.

II. **Kétévesek handicapja.** Díj 2000 korona. Díj 1000 méter. *Droher A. Amras*-a (*Clemunson*) első. *Báró Harkányi J. Saskia*-ja (*Wilton*) második. *Herzog M. Gigante*-ja (*Southey*) harmadik. Azután: *Isabey*. Totalizátor: 10: 37. Helyfoglalások: I. 50: 67. II. 50: 64.

III. **Kottlingbrunni nagy handikap.** Díj 10.000 korona. Távolság 2000 méter. *Mr. Lincoln Carmin*-ja (*Slack*) első, *Ferdinánd B. Medicusa* (*Morgan*) második, *Jékey A. Kormosa* (*Wilton*) harmadik. Aztán *Marchioness*, *Dundi*, *Felemás*, *Aldomás*, *Duenna*, *Mary Diamond*, *Karmester*. Totalizátor: 10: 21. Helyfoglalások: I. 50: 68. II. 50: 124. III. 50: 171.

IV. **Kétévesek eladóversénye.** Díj 4000 korona. Távolság 1200 méter. *Gróf Trautmannsdorff Soubise*-je (*Barker*) első, br. *Königsrwarter Latourdic*-je (*Adams*) második. Totalizátor: 10: 18.

V. **Eladóverseny.** Díj 2000 korona. Távolság 1600 méter. *Egyedi L. Beau* első (*Morgan*) első, *Mr. Redgrey Rózsa Lilije* (*Bulford*) második, *Mautner V. Waterloo* (*Adams*) harmadik. Totalizátor: 10: 37.

VI. **Eladók akadályversénye.** Díj 1800 korona. Távolság 3200 méter. *Egyedi A. Remete* je (*Park*) első, *Geist G. Részcs*-e (*Machan*) második, *Capt. Gaston Limlom*-ja (*Rémes*) harmadik. Azután: *Serpelle*. Totalizátor: 10: 26; helyfoglalás: I. 50: 56. II. 50: 56.

VII. **Leobersdorfi díj.** Díj 3000 korona. Távolság 1400 méter. *Br. Uchritz Zs. Billa*-ja (*Taral*) első, *lovag Lederer Ritka II.*-je (*Bulford*) második, *báró Harkányi J. Frangepán*-ja (*Wilton*) harmadik. Totalizátor: 10: 25.

Nyiltér.

MOLNÁR FERENC

AZ ÉHES VÁROS

REGÉNY.

DISZES KIÁLLITÁSÚ KÖTET. ÁRA HÁROM KORONA. KAPHATÓ A BUDAPESTI NAPLÓ KIADÓ-HIVATALÁBAN. UTÁNVÉTTTEL IS MEGRENDELHETŐ.

Orthopédikus sebészeti gyógyintézet

Dr. WITTEK A., Grác, Merangasse 26.

A gerincoszlop meggörbülésének, löcselábak, ládjalpak, valamint mindennemű izületgyulladás és benuulás kezelése. Saját műhely Hessing-féle corsettek és apparátusok készítésére.
Prospektusok ingyen.

Még a legutóbbi időkig egyetlen víz sem volt egészen biztosan adagolható a vérékőpésben, szivbajban és asztmában szenvedő embereknek, az újabb kísérletekből kiderült, hogy ilyeneknek egyedül a

MARGIT

GYÓGYFORRÁS

Margit-telep, — Bereg-megye.

vise ajánlatos fogyasztásra, a mely ezek mellett nemcsak a **huzyszervek** betegségeiben legjobb víz, hanem a **legkínzóbb borvíz**, és enyhén sós vize miatt mindenki, még a **legkisebb gyermekek** is szívesen veszik magukhoz a gyomor és légcső hurutos megbetegedésénél.

Kapható minden gyógytár és fűszerkereskedésben.

Országos főraktár:

ÉDESKUTY L. cs. és k. udv. szállítónál,
ásványvíz nagykereskedő Budapesten.

(Az e rovat alatt közlöttéknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Egy régi bűn. Erdekes bűnesettel foglalkozott ma a legfelső bíróság szüneti tanácsa. Ezelőtt tizennégy esztendővel, 1887. augusztus huszadikán történt, hogy egy erdélyi község határában, tőnn a hegyesucson agyonverve találták *Hadházi* Dénes erdőőrt. A vizsgálat folyamán letartóztaták *Podár* János napszámot, aki ellen két gyermek azt vallotta, hogy látták, amikor megölte az erdőőrt. A törvényszék a két gyermek vallomása következtében, akik a tárgyaláson különben visszavontak mindent, *Podár*t szándékos emberölés büntetért *tíz évi fegyházzal* sújtotta, de a tábla s a Kuria elegendő bizonyíték hiányában *fölmentette a vád alól*. A Kuria *fölmenté* ítéletét 1888. szeptember hónapjában hirdették ki a vádlott előtt, akit erre szabadon bocsátottak. *Podár* azóta nyugodtan élt a községben, megházasodott s töle telhetőleg gondosan nevelte hét gyermekét. Tavaly a méhbraja átrepült a szomszédja, *Argyeldán* Borbála házába, aki sietett az apró állatkákat lefoglálni s a saját méhkap-tárjába zárni. E miatt háborúság ütött ki a szomszédok között, ami az asszony csutos megverésével végződött. *Argyeldán* ekkor dühösen kifakadt. Sietve felöltözött az ünneplőruhájába s elment 1900. december 2-án a csendőrségre. Itt azt a meglepő kijelentést tette, hogy ezelőtt tizenhárom esztendővel *Podár* ütötte agyon az erdő szélén az erdőőrt. A csendőrség jelentésére a királyi ügyészség újra fölvette a pürt s szándékos emberölésért vád alá helyezte a már egyszer jogerősen *fölmentett* embert. A kézdivásárhelyi esküdtbírószék előtt megkérdézték az asszonyt, hogy mért nem mondta ezt el akkor, mikor ez történt?

— Azért, könyörgöm, mert félttem, hogy agyonverem engem is *Podár*. Ezért inkább kimentem az urammal Romániába s csak akkor jöttünk vissza, mikor megtudtuk, hogy a felsőbírószék *fölmentett* téte.

— Mikor jöttek onnan vissza?

— Három évvel később, 1890-ben.

S itt elmondta, hogy látta amikor *Podár* előbb doronggal fejbe ütötte *Hadházi*t, aztán mikor elalélt, a lejszével agyba-löbe verte. A részleteket oly pontosan mondta el, hogy majdnem szóról-szóra egyezett a boneyegyzőkönyvben leirt dolgokkal. Kihallgatták erre a két tanút is, akikből legényember lett már, de ezek mire sem emlékeztek többé. Az esküdték az asszony vallomására, aki visszatérte után is tiz esztendeig hordta magában a szörnyű titkot, egyhangulag bü-nősnek mondták ki a vádlottat, akit a bíróság az enyhítő 92. szakasz alkalmazásával, *nyolc évi fegyházra* ítélte. A Kuria *Paiss* Andor tanácselnök vezetésével mellett tárgyalta ma a rejtelmes dolgot. *Hammersberg* Jenő koronaügyész beszédében kifejtette, hogy ő most sem lát elegendő bizonyítékot a vádlott bűnössége mellett, de mivel az új bünyádi eljárás értelmében a Kuria csak a tárgyaláson *fölmertül* alakí, vagy anyagi semmiségi panaszok elbírálásával kell, hogy foglalkozzék, ez a tárgyalás pedig itt teljesen szabályszerűen folyt le, kénytelen a védő által bejelentett semmiségi panaszok elutasítását kérni. A Kuria rövid tanácskozás után az indítvány értelmében elutasította a semmiségi panaszokat s így az ítélet jogerős lett.

§§ **Három asszony — férje.** A soproni villamos vasúti társaság irodaszolgája volt mind ez ideig *Pintér* János és hogy ezentul három esztendőn át a börtön lakója lesz, annak nem annyira a sok szerelem, mint inkább a gyakori házasság az oka. *Pintér* János kedvéért meg kell fordítanunk az időbeli sorrendet és előbb mondani el azt, ami később történt. Valamikor a közelmúltban egy *Pintér* Anna nevű csinos és fiatal leánynyal lépett házasságra a 47 éves *Pintér* János. Olyan dárídóit csaptak a boldog lakodalmasak, hogy a tizedik határba is eljutott a híre a nagy vigalomnak és még Győr városában is tudomást vehetett arról *Szalár* Erzsébet — *Pintér* János uramnak jó egészségnek örvendő korábbi keleti felesége. Be is bizonyítottaa *Szalár* Erzsébet nyomban, hogy ő neki még 1898-ban esküdtött holtig tartó hűséget *Pintér* János. Ennek a váratlanul beköszöntött patáliának azután meg még nagyobb híre ment, akkora, hogy most meg már *Pintér* János első feleségének, *Hetyei* Marinak a füléhez is elhatolt a skandalum. *Hetyei* Mari is be tudta bizonyítani, hogy törvényes hitestársa *Pintér*nek és hogy 15 éven át éltek egymással és hét egészséges gyermekük született a házasságukból.

Pintér János a vádlottak padjára került és ma ültek rajta törvényt Sopronban.

— Gyarló, bűnös ember vagyok — mondogatta — megérdemlem a büntetést.

Beismerte, hogy három neje van, de hogy hány gyermeke született, azt már nem tudta egész határozottan bevallani.

Három évi börtönrre ítélte *Pintér*t a soproni törvényszék. A második meg a harmadik feleség jókedvű nevetéssel fogadták az ítéletet, ellenben az igazi vagyis az első élettárs, aki tizenöt esztendőt töltött véle egy földél alatt: megkönnyezte, megsíratta és megbocsátott a szegénynek . . .

§§ **A kovácsműhely előtt.** *Padureán* Vaszti mezőszályi oláh földműves a télen összeshóalkozót valamint a cigánykovács feleségével szidalmazni kezdte. Meghallotta ezt a kovács alig tizenhat esztendő fia, *Moldován* Péter, fölkapott egy botot s neki rontott *Padureán*-nak. A nagy, erős oláh nevetett a cigányfiu heveségén s elkapta a botot, a térdén kettétörte s a fü hána alá dugva kezét maga után húzta. A fiu lélt, hogy utközben elveri a szomszéd, hirtelen gáncsot vetett s mikor *Padureán* a földre bukkott, egy ott játszadózó fiu botjával ugy febbe sújtotta, hogy csakhamar kiszenvedett. A tordai esküdtbírószék erős felindulásban elkövetett halált okozott súlyos testi sértésért *három évi börtönrre* ítélte a fiatal cigánygyereket, kinek semmisségi panaszát ma a Kuria *Nagy* Sándor bíró előadásában visszautasította.

TÁVIRATOK.

Ischl, július 30. Ó felsége ma délután kihallgatáson fogadta *Pasetti* bárót, a kvirináli osztrák-magyar nagykövetet. *Pasetti* és neje részt vett a király családi ebédjén.

Páris, július 30. A *Havas*-ügynökség konstaltája, hogy sem a miniszterelnökség, sem a külügyi és tengerészeti minisztériumok nem kaptak értesítést arról, hogy a *Henrik* porosz herceg parancsnoksága alatt álló német hajóraj legközelebb *Brestbe* érkezik, amint azt több lap jelezte. Azt hiszik, hogy a német hajóraj *csupán* egy hajót küld *Brestbe*, hogy a *Henrik* herceg számára érkezett postát átvegye.

A szultán és az olasz király.

Róma, július 30. A király ma kihallgatáson fogadta *Ferid* basát, aki a szultán megbízásából lovakat hozott neki ajándékol. Este a szultán követének tiszteletére udvari ebéd volt.

Botrány a belga képviselőházban.

Brüsszel, július 30. A képviselőház mai ülésén *Buyl* (liberális) a jelenlévő tagok kis számára utalva a tanácskozások osztorútkig való einapolását indítványozza. Az elnök nem akarja a kérdést szavazásra bocsátani, mire a képviselők nagy zajt csapnak és a padokat verdesik, úgy hogy sem az elnököt, sem a szónokokat nem lehet megérteni. Egy szocialista a munkás-marseillaisét éneklé és a baloldal a padokon üti hozzá a taktust.

A szocialisták egyre zajonganak, úgy hogy a szónokoknak, köztük *Libaert* miniszternek szavát sem hallani. Végre az elnök kénytelen berekeszteni az ülést. Az elnök megkeresésére *Van den Heuvel* igazságügyminiszter a bírói eljárás megindítását kérte a kamarában történt dolgok miatt. Mindjárt az ülés berekesztése után megjelent a kamarában a bírósági ügyész és az államügyész és meghallgatták az elnök panaszát *Turnemont* és *Van Langendonck* szocialista képviselők ellen, akik ellen fenyegetések és sértések miatt megindítják az eljárást. A kamara ülése után a jobboldal tagjai ülést tartottak, amelyen elhatározták:

hogy a mai botrányokhoz hasonló esetek megakadályozása végett a házszabályok módosítását fogják indítványozni.

A kínai bonyodalom.

London, július 30. A Reuter-ügynökség jelenti Sanghaiból: A *North China Daily News*-szint jelenti, hogy a csillí parasztszövetségnek *Li-Hung-Csang* oapatai ellenében kivívott sikerei következtében a santungi boxer-mozgalom is újra kezd föledni. Hír szerint *Junglut* az állambevételek főhivatalához nagyon jövedelmező ellenőri állásra nevezték ki.

London, július 30. A *Times*nak jelentik Pekingből: A kínaiak feszült kíváncsisággal várják, hogy milyen hatást kelt a tibeti követség Pétervárott. Tudják, hogy az az intrika, amelyet Oroszország egy hatalommal folytat, amely névleg Kínának van alárendelve, arra irányul, hogy az orosz diplomácia akcióját és rábeszélő hatalmát erősítse arra az esetre, ha a mandzsuriai-kérdést ismét fölvetik, ami nem-sokára várható.

Kanada buzatermése.

London, július 30. (Reuter.) Hivatalos táviratok szerint, amelyek a Londonban székelő kanadai főbiztoshoz érkeztek, Kanada ideai termése páratlanul áll az ország történetében. Az ország más tartományában is jó termésre van ugyan kilátás, de Manitobában és az északnyugati részekben a termés mennyisége és értéke akkora, hogy *Kanada az idén első helyen áll a világ buzatermő országai között*. Az utolsó kanadai táviratok azt mondják, hogy Kanadát nem érintette az a nagy hőség, amely az Egyesült Államok nyugati részében annyira ártott a termésnek.

Az angol alsóházból.

London, július 30. Parker azt kérdezi, hogy folytat-e a kormány Németországgal tárgyalásokat a kanadai termékek ellen Németországban alkalmazott kereskedelmi zárlat megszüntetése végett és megígérheti-e az angol kormány, hogy igyekezni fog Kanada érdekében a legtöbb kedvezményt biztosító záradékokt elvenni a Németországgal kötendő kereskedelmi szerződésbe.

Cranborne külügyi államtitkár azt válaszolja, hogy a kanadai termékek vámkezelése dolgában nem folynak most tárgyalások Németországgal, de a kérdésben felvetett fontos ügyeket az angol kormány komolyan fontolóra veszi.

Balfour Gerald kereskedelmi miniszter kijelenti, hogy a kereskedelemügyi hivatalnak kereskedelmi tanácsát ülésre hívta össze, hogy a tarifa-törvényjavaslattal tanácskozzék.

Redmond John kérdést intéz a kormányhoz az ír főbíró-lordra vonatkozólag. *O'Sher* nacionalista közbeszó:

— *Meddig fogják még túrni ezt a gaszágot az igazságszolgalattásban?*

Az elnök felszólítja *O'Sheet* hogy vonja vissza sértő szavait. Mínthogy *O'Shee* nem tesz eleget a felszólításnak *Balouur* azt indítványozza, hogy *zárják ki az ülésből*. Az indítványt 158 szavazattal 50 ellenében elfogadják, mire *O'Shee* kimegy a teremből.

A marokkai küldöttség.

Páris, július 30. *Loubet* köztársasági elnök ma bucsukihallgatáson fogadta a marokkai követséget. A követség holnap Pétervárra utazik.

Közgazdasági táviratok.

New York, július 30. (*Terményárak.*) *Zárlat.* *Gyapot:* New Yorkban helyben 8 1/16 (8 1/16). *Juliusra* 7.15 (7.22). *Oktoberre* 7.27 (7.32). *New-Orleansban* helyben 8 1/16 (8 1/16). — *Petroleum:* *Stand white* New Yorkban 7.50 (7.50). *Stand white* Philadelphában 7.45 (7.45). *Rafined in Cases* 8.50 (8.50). *Credit Balances at Oil City* 1.15 (1.15). — *Zsír:* *Western steam* 9.00 (8.90). *Robe és Brothers* 9.10 (9.—). — *Tengeri* irányzata szilárd. — *Juliusra* — (—). — *Szeptemberre* 58.— (56 3/4). — *Oktoberre* 59.— (57 3/4). *Buza* irányzata szilárd. — *Piros ősi* helyben 76 1/2 (75 3/4). *Juliusra* 76.— (74 3/8). *Szeptemberre* 74 3/8 (73 3/4). *Oktoberre* 74 3/4 (73 3/4). *Dec-re* 76 3/8 (75 3/4). *Gabona* szállítási díja *Liverpoolba* 1.— (1.—). — *Kávé:* *air* *Ído* 7. sz. 5 3/8 (5 3/8). *Julius* 0.— (4.80). *Oktoberre* 4.90 (4.95). — *Liszt:* *Spring Wheat* cears 2.75 (2.75). — *Cukor:* 3 3/16 (3 3/16). — *On:* 27.87 (27.87). — *Réz:* 16 1/2 (16 1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, július 30. (*Terményárak.*) *Zárlat.* *Buza* irányzata igen szilárd *Juliusra* 67 3/4 (66 3/8). *Szept-re* 68 3/8 (67 3/4). *Tengeri* irányzata szilárd. — *Juliusra* 53 3/8 (51 3/4). — *Zsír:* *Juliusra* 8.67 (8.52). — *Szeptemberre* 8.70 (8.55). — *Szatonna* short clear 8.30 (8.30). — *Sertésus:* *Juliusra* 14.15 (14.05). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Szenvedések.

Én kis mártírom, szerelmes párom,
Boldogulásunk hiába várom
És egyre fogy már a reményem,
Hogy ezt az időt talán megérem.

A szívem fáj, a te szíved vérzik;
Imádságunk nem jutott az égig,
Itt is, ott is csak siralmat látok:
Mégfogott minket valami átok.

Néz: hány hitvány a jóléte' dőzsöl,
Lelkünkön meg a gond és baj öröl
S elpusztulunk majd e bajba-jutónba,
Szárnyaszegetten hullunk a porba.

Ha ajkunkon tán' mosoly fakadna
Egy-egy derültebb pillanatra':
Reánk dobálják — kacagva — onnat
Mérges nyilait a rágalomnak.

Igy küzdünk egyre, mindig epedve,
Egymást szeretve, el nem feledve:
Egymást óhajtja a lelkünk-testünk,
S egymástól mégis de messze estünk!

Horváth Elemér.

+ **Singanfuból.** A *Szin-ten-bad* című kínai lap érdekes adatot közöl a Singanfu palotáról, a kínai császár, a császárné és a trónörökös ideiglenes fészkeről. Az említett lap nagyjából a következőket közli: Az özvegy császárné a palotába érkezése óta állandóan betegeskedik s még éjszaka is többször beszéli a eunokákat, hogy derekát kínai módszer szerint órákhozat megdöngönyözzék. A császár határozottan jobb egészségnek örvend, mint Pekingben, tornázik, azonkívül játékokat rendez az eunokkal, de ha valamivel nincs megelégedve, nagyon indulatos és alaposan leszidja őket. Az utóbbi időben tulnyomóan a magányt keresi, a kertben jár-kei, de ha meglát egy eunokát, elbujik, vagy rohan fel a lakosztályába. Senki sem tudja mire vélni ezt a viselkedését. Azt hiszik, hogy *üldözési mániában szenved.* Hogy milyen ideges, azt eléggé bizonyítja a következő eset. A trónörökös, Tuan hercegnek fia, egy kis kutyát dresszirozott. Amikor a császár erről értesült, megparancsolta, hogy kergessék ki a kutyát a palotából, de a trónörökös egy eunukát visszahozatta. A császár ezért az engedelmességért keményen megbüntette a trónörököst s azóta ellenséges viszonyban élnek. Singanfuban a császárné és a császár közvetlenül megfigyelhet a nép életét. *A császár nagy ámulattal látta a parasztok életét, mivel eddig soha erre alkalma még nem volt.* Beszélgetés közben a császárné egyszer így szólt a császárhoz.

— Senki közülünk nem is sejtette, hogy népünk ilyen szegény.

És mihielyt Singanfuba érkeztek, a császárné meghagyta Czen kormányzóknak, hogy létesítsen jótékony alapokat a szegények támogatására és csarnokokat, amelyekben vizet és rizst oszszának szét. Az udvar napi ellátását a császárné a kormányzóval egyetértve 250 lanban (hét száz korona) állapította meg. Azt mondta ekkor a császárné:

— Azelőtt, mikor Pekingben éltünk, ételeink jó néhányszor többbe kerültek, most azonban csökkenteni kell napi kiadásainkat. Egy eunuk naponként előterjeszti a császárnénak a menüt, amely száznál több fogásból áll. Hal, kacsa, fiatal csirke szerepel a leg-többször különféleképpen elkészítve. Amióta ajándékok érkeznek a tartományokból a palotába, azóta változatosabb az étlap, íként fecskefészekkel. A császár egyébként szereti a vegetáriánus kosztot és ritkán eszik húst. Ó mindössze csak két-három fogást rendel meg naponta. A császárné kedve eledele a makaroni és a metélt. Az utóbbi időben ő is csökkentette a fogások számát és pedig tízre. A múlt nyáron a tejhez is nagyon hozzászóltak, de amióta a száraz időjárás beállt, azóta felhagytak ezzel a táplálékkal, s a hat tehenet kiadták tartásra havi 200 lanért. Pekingből olyan sietve távozott az udvar, hogy keiően fölszerelt gadrobt sem vihettek magával a császár és a császárné. Lassankint küldözgették utánuk a méltóságuknak megfelelő új ruházatot.

+ **Lovagias ügy — gyerekek közt.** Két kis hevesvérű olaszgyerek Cerignolában összeveszett egymással labdázás közben és a szóvitába beleveggyült sértéseket — úgy érezték — csakis a vér moshatja le. Mind a két gyerek még két-két segédkező gyerekkel jelent meg a párbaj kitűzött órájában a küzdőtérre és pisztoly meg kard hiányában egy-egy kifent késsel fölfegyverkezve néztek farkasszemet egymással. A vezénylő segéd jeladására a két fiu egymásnak rohant s rövid küzdelem után a kisebbik beledölte kését a másiknak a mellébe. A súlyosan megsebesült nagyobbik fiu aki még nincs tízéves, most élet és halál közt lebeg, a párbaj győztese pedig a közeli erdőbe menekült. Vagy a lelkiismeret furdalja a kis szökevényt, vagy pedig azért nem mer hazamenni a fiatal lovag, mert lél — a virgáctól.

+ **A jövő háztartása.** Nem az állam és természet háztartásáról, hanem arról a gyakorlati kérdésről cikkez a „North American Review“, hogy miképpen lehetne a családi otthon úgy berendezni, hogy fölségessé legyen — a szobalány. A jövő háztartása olyan lakásokban fog kialakulni — az amerikai njság szerint — ahol központi fűtés, villamos világítás, felhűző készülék, ablaktisztító automaták és ehhez hasonló egyéb dolgok vannak bevezetve. Ezek után még csak a főzés, mosás, ágybontás, szellőztes-

tés és kisöprés apró teendőit kell valamiképpen gépileg elvégeztetni és a szobalány s vele egyitt a szakácsné máris fölségessékké lettek. A főzést — a mérész reformátor iránykeszméjéhez képest — valamelyes villamos készülék segítségével, mely által a fazekak jobbra, balra terelhetők: játszva elvégezhető az nrnd maga. Az edénymosogatás piszkos munkáját pedig fölségessé teheti valami khémikai folyadék, mely végig csurog a tányérokon, bögréken, kanalakon és tisztára mos mindent. Csak éppen azt nem magyarázza meg az ötletes amerikus, hogy vajjon a gyerekeket is khémiai folyadékkal kelle-e majd tisztára mosni és hogy az apró-cseprő csemetét is nem-e a fonográf fogja ellátni dajkamessékkel és bölcsődalokkal.

+ **Oh, az állatok!** Hogy a nyári melegben jobb állatnak lenni, mint embernek: bizonyítja ezt a tétel ez a pár sor, amely szól a párisi lovakról, a brüsszeli kutyákról és megint csak a lovakról, de azokról, amelyek New York utcáin ügetnek. Megható az a gondoskodás, amelylyel ezeket az állatokat a hőség ellen védelmezik. Míg az emberek csapatosan hullanak a napszúrától: kutyának, lónak még csak a verejték se üt ki a testén. A párisi lovak homlokát — amin ezt már meg is irtuk — széles karimájú szalmakalap védi az izzó sugaraktól. A brüsszeli kutyák pedig, azok tudniillik, amelyek a kofák gyümölcsös kordéit, a tejesasszony kis kosóját, meg más ilyen apró alkalmazosságokat hunak: papernyő alatt bandukolnak. A kocsi rudjára ugyanis hosszú pálcikákat erősítettek, amelyek fölé ponyvát borítottak, úgy hogy a kutyák annak az árnyékában ballaghatnak. A legmeghatóbb módon gondoskodtak azonban a newyorki lovakról.

— Szegény párák! mondogatták látva az izadó négy lábukat a különben nem lágy szívű yankeek. Né-künk van fürdőszobánk, van uszodánk, ahol lehűt-hetjük magunkat a zuhany alatt, néktek nincs!

Azaz, hogy csak nem volt, mert már van. A kocsiállomások vízvezetékére csövet illesztettek, fogadtak melléje egy facér kocsiat, akinek az a feladata, hogy a zuhany jótéteményeiben részesülni kívánó lovakat jól leöntözze. És az ötlet bevált, az állomások körül csak egy tolonganak a kocsiak és a lovak vidám, szinte hálás nyertéssel fogadják a rájuk hulló vizugarat.

Mint hogy nem mindenikünknek van fürdőszobája s az uszodához pénz kell, úgy nem igen szorul bizonyításra az a tétel, hogy a nyári melegben jobb állatnak, mint embernek lenni...

+ **A könyvmolyok.** Az a könyvmoly, aki két-lában jár, s a gunynevéhez azért jutott, mert untalan csak a könyvet buja, falja: nem veszedelmes valaki, sőt többnyire használ is a tudománynak. Az a könyvmoly ellenben, amely repül, s valóban a fogával falja, rája a könyvet: az már veszedelmes valaki és

tásának vadságát megnyitotta. A második fogásnál megszólalt:

— Talán kihívónak tetszett az előbbi fölkiáltásom az ön kérdésére, hogy ellenségek vagyunk-e. Talán udvariatságnak, de én azt tartom, hogy az emberek egymás között való érintkezése ment legyen minden hivatalos hazudozástól, ha ezt az egész világ szentesíti is.

Szergejevics Hippolit mosolyogva válaszolt:

— Teljesen egyetérték önnel! Mennél egyszerűbb, annál jobb! Az ön nyíltsága nagyon tetszett nekem.

Benkovsky is mosolygott és így szólt:

— Az eszmék világában mindenestre ellenségek vagyunk. On azt mondja példának okáért: — mennél egyszerűbb, annál jobb. En is úgy gondolkodom, csak hogy én is más értelmet adok ezeknek a szavaknak s ön is...

— Azt hiszi? — kérdé Szergejevics Hippolit.

— Kétségkívül, ha azt az utat követi, amelyről az értekezési tanuskodnak.

— Mindenestre...

— Nos... Egy tekintetben az ön nézete az egyszerűségről helytelen. De hagyjuk ezt... Mondja kérem, nem érzi ön, hogy az élet még se olyan gépezet, amely mindent, az eszméket is gépmódjára gyártja... Előadásai alkalmával nem fáj önnek, hogy az élet minden titokzatoságát, varázserőjét egy közönséges vegyi folyamatnak mondja, az anyagok egyszerű cseréjének?

— Hm... Effajta fájdalomat nem érzek. Mert tisztán látom a helyzetet az életnek ebben a gépezetében, amely különben poetikusabb, mint ama képzelődés... Ami az ész és az érzelmeke metafizikáját illeti, hát ez tudomány szak... nem akarok rosszat mondani... izlés dolga az egész. Eddig senki sem tudja, hogy mi is tulajdonképpen a szépség! Föl kell tenni mindenestre, hogy ez valami fiziológiai érzés.

(Folytatása következik.)

REGÉNY.

EGY LEÁNY.

Irtá: MAXIM GORKIJ.

(12)

— Ebéd után együtt fogunk játszani.
— Ha úgy kívánja!
Benkovsky meghajolt.
Graciózus volt ez a mozdulata, Szergejevics Hippolit mégis mulattatta.
— Sőt nagyon is kívánom, — szólt kokett módon Szergejevna Erzsébet.
— Szereti Schubertot? — kérdé Szergejevics Hippolit.
Benkovsky feléje fordult.
— Mindenekelőtt Beethoven, a zene Shakespearéját szeretem.

Ezt a hasonlatot Szergejevics Hippolit már hallotta. Különböben is a Beethoven és Schubert közötti különbség azok közé a titkok közé tartozott, amelyek öt éppenséggel nem érdekelték.

Am ez a fiatal ember érdekelte. És komolyan kérdezte:

— Miért szereti Beethoven minden más zeneszerzőnél jobban?

— Mert nagyobb idealista, mint a többi komponista együttvéve.

— Valóban? Hát ezt a világnézetet ön is helyesnek tartja?

— Kétségkívül! És azt is tudom, hogy ön a legtisztább materializmus álláspontján van, olvastam az értekezéseit.

Csodásan fénylett Benkovsky szeme, miközben ezt mondta.

... Vitatkozni akar... — gondolta Szergejevics Hippolit. — Jó fiu s úgy látszik becsülletes is.

Szimpatiaja nagyobb mértékben fordult o

felé az idealista felé, aki arra van kárhozzatva, hogy a megboldogult papusaiban járjon.

— E szerint ellenségek vagyunk — szólt mosolyogva Szergejevics Hippolit.

— Hogy lehetnének mi ellenségek? — válaszolá izgatottan Benkovsky.

Szergejevics Erzsébet kiszólt a szomszédos szobából:

— Uraim, ne feledjék, hogy csak az imént ismerkedtek meg egymással...

A szobalány, Masa, csörömpölve terített és elragadtatással nézett Benkovsky felé.

Szergejevics Hippolit azt gondolta, hogy roppant vizgázattal kell ezzel a fiatal emberrel banni és az „eszmékről“ való beszélgetést kerülni kell vele, mert a vitatkozás valószínűleg nagyon fölzgatja. Most is szenvedélyesen szeretett volna beszélni és csak fáradsággal tudta magát türtöztetni. Szergejevics Hippolit megfogadta, hogy szorosán megmarad az udvariasság formái között.

Az asztalnál Szergejevna Erzsébet tréfálkozva egyikre is, meg a másikra is tett egy-egy megjegyzést. Mind a ketten röviden válaszoltak. Az egyik kedvtelenül, a másik a szerelmes ember hódolatával. És mind a hárman elfogultan, kellemetlenül érezték magukat.

Masa behozta az első fogást.

— Tessék uraim! — szólt Szergejevna Erzsébet — és a nagy kanalat kezébe vette. — Nem parancsolnak egy kis pálinkát?

— En, kérek! — felelte Szergejevics Hippolit.

Benkovsky szabadkozott.

— Ha megengedi, én nem kérek.

— Megengedem nagyon szívesen. De hiszen szokott inni?

— Köszönöm, nem kérek.

Nem akar egy materialistával koccintani... gondolta Szergejevics Hippolit.

Az izletes leves vagy talán Szergejevics Hippolit korrekte viselkedése Benkovsky pillan-

Eladott 738 darab. Maradt 91 darab. Napi árak: 120-180 kilogramm sulyban 88-92 koronáig, 220-380 kilogramm sulyban 88-92 koronáig, 320-380 kgr. sulyban 84-90 K.-ig. Öreg nehéz páronként 400-500 kilós 80-84 koronáig. Malac 80-84 korona. A vásár élénk volt.

Bécsi sertésvásár. A st.-mari központi vásár-csarnokban ma megtartott sertésvásárra bejelentettek 10709 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 4652 darab fiatal sertést, 5940 darab magyar hizott sertést, — nehéz sertést, összesen 10692 darabot. Irányzat élénk.

Jegyzések: kgként élő sulyban (a fogyasztási adót nem számítva) elsőrendű sertés 77-79 fillér, kivételesen 80 filléren, középmínőségű sertés 70-75 fillér, könnyű sertés 62-68 fillér, fiatal sertés 64-82 fillér, süldő — fillér.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, július 30.

A kínálat, valamint a kereslet ma gyenge volt és így egészben elment 24.000 mm. 5 fillérrel olcsóbb áron.

Eladott:

Buza (6). Tiszavidéki: 100 mm. 79 k. 8 K. — f., 870 mm. 78 7/8 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 78 7/8 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 77 4/8 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 72 1/2 f.

Szarvasi: 3100 mm. 78 k. 8 K. 12 1/2 f., 4870 mm. 77 k. 8 K. 12 1/2 f., 1480 mm. 76 k. 7 K. 90 f. Szentesi: 1200 mm. 77 k. 8 K. 20 1/2 f., 790 mm. 77 6/8 k. 8 K. 02 1/2 f.

Hartai: 10.0 mm. 76 3/8 k. 7 K. 90 f.

Bácskai: 350 mm. 76 5/8 k. 7 K. 70 f., 2170 mm. 75 k. 7 K. 57 1/2 f.

Bánsági: 100 mm. 75 k. 7 K. 65 f., 150 mm. 76 5/8 k. 7 K. 95 f.

Raktárú: 1000 mm. 76 k. 7 K. 70 f., 1100 mm. 76 8/8 k. 7 K. 87 1/2 f., 850 mm. 71 5/8 k. 7 K. 75 f., 700 mm. 72 k. 7 K. 20 f.

Ujbuza. Tiszavidéki: 850 mm. 80 5/8 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 80 k. 8 K. — f., 500 mm. 79 5/8 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 79 3/8 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79 5/8 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 79 7/8 k. 8 K. 07 1/2 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 80 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 12 1/2 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 12 1/2 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 10 fillér, 100 mm. 79 k. 8 K. 12 1/2 f., 200 mm. 78 4/8 k. 8 K. 05 f., 400 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 400 mm. 78 k. 8 K. — f., 100 mm. 78 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 07 1/2 f., 100 mm. 78 k. 8 K. — f., 250 mm. 77 5/8 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 70 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 75 5/8 k. 7 K. 90 f.

Pestvidéki: 1400 mm. 79 k. 8 K. 12 1/2 f., 100 mm. 79 5/8 k. 7 K. 90 f., 500 mm. 79 5/8 k. 7 K. 73 f., 100 mm. 78 k. 8 K. — f., 100 mm. 77 5/8 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 76 5/8 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78 3/8 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 76 5/8 k. 8 K. — f., 100 mm. 77 5/8 k. 8 K. — f.

Szarvasi: 1100 mm. 80 k. 8 K. 10 f.

Felső-Tiszavidéki: 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 77 3/8 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 78 4/8 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 72 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 500 mm. 6 K. 50 f., 500 mm. 6 K. 72 1/2 f., 400 mm. 6 K. 70 fillér, 100 mm. 6 K. 70 f., 200 mm. 6 K. 70 f., ab Budapest, 100 mm. 6 K. 70 f.

Arpa: 400 mm. 6 K. 40 f., 1,500 mm. 6 K. 47 1/2 f., 100 mm. 6 K. 40 f., 100 mm. 6 K. 35 fillér, 100 mm. 6 K. 37 1/2 f., 150 mm. 6 K. 60 f.

Zab: 100 mm. 6 K. 80 f., 100 mm. 6 K. 60 f., 200 mm. 6 K. 70 f., 450 mm. 6 K. 75 f., 200 mm. 6 K. 60 f., 100 mm. 6 K. 51 1/2 f., 100 mm. 6 K. 52 1/2 f., 100 mm. 6 K. 40 f.

Repece: 150 mm. 13 K. 15 f., 500 mm. 13 K. 35 f., 100 mm. 13 K. 35 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for 'Buza', 'Kilós', '30 kilogramm ára', 'K.-tól', 'K.-ig', 'Kilós', 'K.-tól', 'K.-ig'. Rows include Tiszavidéki, Főhermegyei, Pestvidéki, Bánsági, Bácskai, and Egyéb gabonafélék.

Table with columns for 'Egyéb gabonafélék', 'Kilós', '30 kilogramm ára', 'K.-tól', 'K.-ig'. Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repece, and Kéles.

A határüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Table with columns for commodity names and prices. Items include Buza októberre, Áprilisi buza 1902., Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri augusztusra, Májusi tengeri 1902., Augusztusi repce.

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns for commodity names and prices. Items include Buza októberre, Áprilisi buza 1902., Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri augusztusra, Májusi tengeri 1902., Repece augusztusra.

Délután fél 5 órakor zárul:

Table with columns for commodity names and prices. Items include Buza áprilisa, Buza 1901. októberre, Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri júliusra 1902., Májusi tengeri 1902., Repece augusztusra.

A budapesti értéktözsde.

A mai előtözsde megváltozott képet nyújtott. Az összes tényezőök összecsúszottak a hangulat megszilárdításában. Külföld szilárd volt és a contremine kénytelen volt fedezni.

Nálunk a Kereskedelmi Bank félévi mérlegének közzététele hatott élesítőleg, mert a spekuláció kedvező következtetéseket vont a piac helyzetére. Az összes vasúti értékek emelkedtek s szilárdan zárultak. A helyi piac el volt hanyagolva.

A déli tőzsde tartott volt s csupán végül okoztak némi nyereségrealizációk valamivel alacsonyabb árnívót.

A helyi piac déli tőzsdénken teljesen el volt hanyagolva.

A valuták és érovalók jóval alacsonyabbak. A márka- és frank-kurzusok külföldi rembeursoek alapján ismét a reláció alatt állanak.

Az előtözsde kedvezőbb.

Kötöttek: Magyar hitelrészvény 637.50—641.—. Osztrák hitelrészvény 628.—633.—. Államvasutak 637.—631.50. Rimamurányi vasmű 432.50—436.50 korona.

A déli tőzsde javult.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 640.50—641.75. Osztrák hitelrészvény 631.—633.—. Államvasutak 631.25—633.—. Jelzálogbank 443.50—446.—. Rimamurányi vasmű 438.50—439.—. Közúti vasut 571.—korona.

Forgalombá került tovább: Viktória malom 316.—319.—. Ganz és társa 2750.—2800.—. Városi vasut 281.—282.50 korona.

Utótözsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 630.—. Magyar hitelrészvény 639.—. Leszámlító bank 423.—. Rimamurányi vasmű részvény 438.50. Osztrák-Magyar államvasut 631.75. Közúti vasut 570.—. Villamos vasut részvény 280.—korona.

A budapesti terménnytözsde.

A terménnyelvetben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terménnyelveti árjegyzék-bizottság hivatalosan a következők ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar — korona, vörös aprószemű — korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánsági — korona, közepesemű — korona, nagysemű — korona. Disznózsír: budapesti: 49.—49.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki — korona, városi 4 darab 40.—40.50. korona, 3 darab 42.—42.50 korona, üstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.—12.25 korona 120 darab — korona, 100 darab 11.75—12.25 korona, 85 darab 13.25—13.50 korona. Szilvaiz: szilvaföldi 19.25—20.—korona, szerbiai 17.75—18.25 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsden a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank félévi mérlegére kedvező az irányzat, árfolyamok emelkedtek.

Déli tőzsdén az üzletlenség következtében gyengülés állott be.

Zárlat ismét gyenge Berlinre.

Bécs, július 30. (Magyar értékek zárlata) 4 1/2-os aranyárjárdék 118.40. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 144.25. Magyar vasúti kölcsön ezúttal 100.35. Magyar keleti vasúti állami kötvény 118.50. Magyar leszámító- és pénzváltóbank 423.—. Rimamurányi vasműrészvény 433.—. Magyar koronajárdék 92.95. 4 1/2-os Magyar földterhem. kötvény 92.40. Magyar hitelbank részvény 636.—. Magyar nyreményi kölcsön sorsjegy 173.—. Kassa-oderbergi vasúti részvény 350.—. Magyar kereskedelmi bank 2435.—. Magyar cukoripar 1730.

Bécs, július 30. (Osztrák értékek zárlata) 4 1/2-os papírjárdék 99.05. 4 1/2-os osztr. aranyjárdék 118.40. 1860-os

sorsjegy 140.—. Osztrák hitelsorsjegy 388.50. Angol-osztrák bank 270.—. Bécsi bankgyűlés 429.—. Osztrák-magyar bank 1650.—. Déli vasut 89.25. Dunagőzhajózási részvény 775.—. Dohányrészvény 278.—. Császári és királyi arany 11.32. Német bankváltók 117.25. 4 1/2-os ezüst járdék 98.85. Osztrák koronajárdék 95.65. 1864-iki sorsjegy 207.50. Osztrák hitelintézeti részvény 630.—. Unionbank 531.—. Osztrák Länderbank 402.—. Osztrák-magyar Államvasut 632.—. Elbavölgyi vasut 480.—. Alpesi bányarészvény 412.50. 20 frank. arany 19.02. Londoni váltóár 239.50. Bécsi Tramway Ltt B. 228.—. Bécsi Tramway Ltt A. 228.—. Lipót kohó 375.—. Az irányzat nyugodt.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, július 30. (Tőzsdei tudósítás). A tőzsde megnyitlako a bankértékek nagyobbára szilárdabbak voltak. Hitelrészvények Bérsre emelkedtek. Bányarértékek nem egységesek, Bochumiak oszlatékhírekre emelkedtek. Közösértékek részben gyöngödbek. Járdekek állandók. Kínai értékek szilárdak az összes pénzkérdések rendezése híreire. Vasutakban nincs vevőkedv. Később marienburgi és keletporoz vasut — részvények emelkedtek. A második tőzsdeóra nagyon esendes volt, az árak változtalának. Magánészámítolási kamatláb 2 1/2 1/2 o.

Berlin, július 30. (Zárlat). 4 1/2-os papírjárdék —. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 100.80. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék 93.80. Osztrák-magyar Államvasut 135.25. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.10. Magyar vasúti beruházási kölcsön 103.30. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 171.80. Általános villamosági Edison 174.—. Gelsenkircheni 160.—. Laura-kohó 177.75. 4 1/2-os ezüstjárdék 99.—. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 99.90. Osztrák hitelrészvény 197.75. Déli vasut 21.75. Károly Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 216.—. 4 1/2-os új orosz kölcsön 95.90. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 97.—. Magyar Hitelbank —. Dynamit Trust 148.25. Harpeni 149.25. Az irányzat gyenge.

Berlin, július 30. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Esti forgalom. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 99.90. Magyar koronajárdék 93.90. Osztrák hitelrészvény 196.60. Osztrák-magyar Államvasut 133.90. Déli vasut 21.60. Eszaknyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz —. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo). Lombard —.

Hamburg, július 30. (Zárlat). 4 1/2-os ezüstjárdék 98.60. 1860. sorsjegy 140.—. Déli vasut 21.50. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 100.50. Osztrák hitelrészvény 197.70. Osztrák-magyar Államvasut 135.—. Olasz járdék 97.—. 4 1/2-os Magyar aranyjárdék 100.—. Az irányzat esendes.

Frankfurt, július 30. (Zárlat). 4 1/2-os papírjárdék 99.20. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 100.70. Magyar koronajárdék 93.85. Osztrák-magyar bank 117.37. Déli vasut 21.70. Elbavölgyi vasut 120.52. Londoni váltóár 203.92. Bécsi bankgyűléslet 112.—. Villamos részvény —. 3 1/2-os magyar aranykölcsön 83.80. 4 1/2-os ezüstjárdék 99.05. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 99.80. Osztrák hitelrészvény 198.—. Osztrák-magyar Államvasut 135.—. Eszaknyugati vasut 119.—. Bécsi váltóár 85.16. Párisi váltóár 810.60. Unio bank —. Alpesi bányarészvény 212.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, július 30. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Árfolyamok januárja. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 198.20. Német bank 182.40. Disconto 171.40. Berlini kereskedelmi bank —. Gelsenkircheni —. Harpeni 142.75. Laura-kohó —. Olasz járdék —.

Páris, július 30. (Zárlat). Osztrák-magyar államvasut —. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 101.45. Osztrák Länderbank —. 3 1/2-os francia járdék 100.80. Ottomank 527.—. 3 1/2-os francia járdék 102.—. Alpesi bányarészvény —. Déli vasut —. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 101.25. Párisi bankrészvény 1045.—. Olasz járdék 96.65. Francia törleszt. járdék 99.55. Osztrák földhitelintézeti részvény —. Török dohányrészvény 311.—. Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Július 30. A sertésüzlet irányzata kellemesebb.

A) Hízott sertések ára: L. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli sulyban) 80-82 fillér. Öreg közép (páronként 300-340 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogramm felüli sulyban) 86-88 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogramm terjedő sulyban) 87-88 fillér. Fiatal könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban) 86-87 fillér. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli sulyban) — fillér. Közép (páronként 240-280 kilogramm sulyban) — fillér. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli sulyban) — fillér. Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban, — fillér. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli sulyban) 87-88 fillér. Közép (páronként 240-260 kilogramm terjedő sulyban) 86-87 fillér. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) 86-88 fillér.

Sertésletélszám 1901. július 28. napján volt készlet 47.970 darab. — 1901. július 29. napján felhajtott — darab. 1901. július 29. napján elszállított 425 darab. 1901. július 30. napjára maradt készletben 47.545 darab.

Napirend.

Naptdr. Kedd, július 31. — Római katolikus: Loyola Ignác. — Protestáns: Germán. — Görög-ország: (július 18.) Emilian. — Zsidó: Ab. 15. — Nap két: 4 óra 21 perckor. — Nyugszik 7 óra 18 perckor. — Hold két: délután 7 óra 5 perckor. — Nyugszik: reggel 4 óra 22 perckor. Hold-töltő délelőtt 11 34 p. A horvát miniszter nem fogad. Tervezte a Sváthhegyen délután 5 órakor az állami számvevőszék épületében. Nemzeti Szalon d. e. 9 órától este 7 óráig. Belépődíj 1 korona. Nemzeti Múzeum. Képtár és a néprajzi osztály a Csillag-utca 15. szám alatt, nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődíjjal megtekinthetők. Országos Képtár és metszkiállítás az Akadémiában d. e. 9-1-ig. Iparművészeti múzeum az Üllői-uton nyitva 9-1-ig. Tehológiai Iparmúzeum. Nyitva délelőtt 9-1-ig.

Mesésgazdasági Museum (Kerpesi-ut 72.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.
A földtani intézet múzeuma d. e. 10-1-gig. Belépődíj 1 korona.
Közelkedési Museum délelőtt 9-12 óráig és délután 3-5 óráig.
Az Akadémia Goethe-szobája nyitva d. e. 10-12-gig. **Muzeumi könyvtár** zárva.
Akadémiai könyvtár zárva.
Egyetemi könyvtár zárva.
Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.
Magyar Kereskedelmi Museum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városigeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 8 óráig. A külügyi kirendeltségek központi felvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

könyvvezető-helyettesessé. — Baranya vármegyében a maissi kerületbe Steiner Adolf maissi lakost a születések és halálozások anyakönyvezésére szorítókozó hatáskörrel anyakönyvvezető-helyettesessé. — Hunyad vármegyében a piski-telepi kerületbe Farkas Béla körjegyzőt, a bukovi kerületbe Eperjesi Zsigmond helyettes segédjegyzőt anyakönyvvezető-helyettesekké. — Torda-Aranyos vármegyében a sinfalvai kerületbe Kerekes Sámuel körjegyzőt anyakönyvvezetővé. — Ung vármegyében a karasvái kerületbe Orosz János helyettes körjegyzőt, a bezói kerületbe Baka Sándor helyettes körjegyzőt anyakönyvvezetőkké, a szerednyi kerületbe Benyovszky Barna segédjegyzőt anyakönyvvezető-helyettesessé. — Szolnok-Doboka vármegyében a kápolnok-monostori kerületbe Petrován János körjegyzőt, a bereznási kerületbe Dávidovics Viktor körjegyzőt anyakönyvvezetőkké. — Nógrád vármegyében az aiso-esterhályi kerületbe Andaházy Geza körjegyzőt anyakönyvvezetővé nevezték ki.

Pályázatok. III. osztályú postamesteri állásra Harasztoson (Torda-Aranyosmege) augusztus 9-gig. — III. osztályú hivataloszállásra az aradi törvényszéknél augusztus 31-gig. — III. osztályú hivataloszállásra az eperjesi járásbírósnál szeptember 12-gig. — Telekkönyvi átalakító díjnoki állásra a nagyrőcei járásbírósnál 2 hét alatt. — Kapusi állásra a pápai m. kir. dóhánygyár igazgatóságánál augusztus 30-gig.

eltekinthe az idő európaszerte — és így hazánkban is — ma is tulnyomóan derült, száraz és meleg.

Küldés: Tulnyomóan derült és legfeljebb csak szög-ványoson zivataros idő várható, a hőmérséklet jelentékeny változása nélkül.

Vizállás.

Jul. 20. 1.75	Jul. 21. 1.70	Jul. 22. 1.70	Jul. 23. 1.70	Jul. 24. 1.70	Jul. 25. 1.70	Jul. 26. 1.70	Jul. 27. 1.70	Jul. 28. 1.70	Jul. 29. 1.70	Jul. 30. 1.70	Jul. 31. 1.70
Schärding	Schärding	Schärding	Schärding	Schärding	Schärding	Schärding	Schärding	Schärding	Schärding	Schärding	Schärding
1.75	1.70	1.70	1.70	1.70	1.70	1.70	1.70	1.70	1.70	1.70	1.70
2.65	2.65	2.65	2.65	2.65	2.65	2.65	2.65	2.65	2.65	2.65	2.65
0.12	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12
0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19
2.06	2.06	2.06	2.06	2.06	2.06	2.06	2.06	2.06	2.06	2.06	2.06
2.66	2.66	2.66	2.66	2.66	2.66	2.66	2.66	2.66	2.66	2.66	2.66
1.16	1.16	1.16	1.16	1.16	1.16	1.16	1.16	1.16	1.16	1.16	1.16
1.22	1.22	1.22	1.22	1.22	1.22	1.22	1.22	1.22	1.22	1.22	1.22
2.05	2.05	2.05	2.05	2.05	2.05	2.05	2.05	2.05	2.05	2.05	2.05
0.63	0.63	0.63	0.63	0.63	0.63	0.63	0.63	0.63	0.63	0.63	0.63
2.03	2.03	2.03	2.03	2.03	2.03	2.03	2.03	2.03	2.03	2.03	2.03
1.47	1.47	1.47	1.47	1.47	1.47	1.47	1.47	1.47	1.47	1.47	1.47
2.13	2.13	2.13	2.13	2.13	2.13	2.13	2.13	2.13	2.13	2.13	2.13
0.43	0.43	0.43	0.43	0.43	0.43	0.43	0.43	0.43	0.43	0.43	0.43
0.39	0.39	0.39	0.39	0.39	0.39	0.39	0.39	0.39	0.39	0.39	0.39
0.82	0.82	0.82	0.82	0.82	0.82	0.82	0.82	0.82	0.82	0.82	0.82
0.65	0.65	0.65	0.65	0.65	0.65	0.65	0.65	0.65	0.65	0.65	0.65
0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19
0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19
0.17	0.17	0.17	0.17	0.17	0.17	0.17	0.17	0.17	0.17	0.17	0.17
2.20	2.20	2.20	2.20	2.20	2.20	2.20	2.20	2.20	2.20	2.20	2.20
1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
0.23	0.23	0.23	0.23	0.23	0.23	0.23	0.23	0.23	0.23	0.23	0.23
1.91	1.91	1.91	1.91	1.91	1.91	1.91	1.91	1.91	1.91	1.91	1.91
1.90	1.90	1.90	1.90	1.90	1.90	1.90	1.90	1.90	1.90	1.90	1.90
0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50
0.46	0.46	0.46	0.46	0.46	0.46	0.46	0.46	0.46	0.46	0.46	0.46
0.30	0.30	0.30	0.30	0.30	0.30	0.30	0.30	0.30	0.30	0.30	0.30
1.70	1.70	1.70	1.70	1.70	1.70	1.70	1.70	1.70	1.70	1.70	1.70
0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50
0.84	0.84	0.84	0.84	0.84	0.84	0.84	0.84	0.84	0.84	0.84	0.84
0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02
0.66	0.66	0.66	0.66	0.66	0.66	0.66	0.66	0.66	0.66	0.66	0.66
0.10	0.10	0.10	0.10	0.10	0.10	0.10	0.10	0.10	0.10	0.10	0.10

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —
Budapest, július 30.

A nyugati maximum gyorsan előrenyomulva mára egész Nyugat-Európát elborította, kiszorítva a depressziót Finnországra és a Kola-félsziget környékére. A keleti maximum eldarabolódott, egyik része nyugati, a másik pedig keleti Orszországot felett foglalt állást. Szörványos helyi zivataroktól

BUTOR részletfizetésre!

Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyházfők, valamint más hitelképes egyének kedvező fizetési feltételek mellett kapnak szilárd gyártmányú asztalos- és kárpitozott butorokat.

Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarok, I. em.

Árjegyzéket 35 kr. levéljeggyel beküldése ellen bérmentve küld fennelt cég H. osztálya.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles közzététel folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelés-intézet a legmegbízhatóbb ajánlatot.

RENDELÉS-INTÉZET Budapest, Andrásy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsófolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóhatásait, az elgyengült férfierő, magömléseket, a bajok utókezelésére, nőknél fehérfolyást, bármennyire idősök is, valamint minden női betegséget, melyeknek a magtalanul egyik főokozója és borbetegségeket gyógyít új gyógyszerrel, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülészet-tudor, volt oszák. kir. oszt. főorvos.

RENDEL: naponta d. e. 10 óratól egész délután 6 óráig, este 7 óratól 8 óráig.

Díjazott levelekre figyelemmel válaszolunk és gyógyszerreklámjait gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzője: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető **NÉPSZERŰ ÚJHATÁR** (már a 15-ik kiadásba megjelent) a nemi betegségek és azok ószász gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 3 Ft 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 fti beküldése mellett bérmentve vagy 90 kr. utalvót mellett.

*** NEW-YORK ***

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Alakult 1845-ben.

Az összes nyeresemények a biztosítottak tulajdonát képezik.

Kivonat az 1900. évi üzleti jelentésből:

Evi bevétel	290
1899-ben a biztosítottaknak kifizetett	115
1899-ben kötött új fizetési összegek	146
Tiszta fölösleg 1899. végén	225

Az 1900-ban a biztosítottaknak kifizetett nyeresémosztalékok összege **14 millió koronára** rugott.

A New-York a múltvilág összes országában bir főlkokkal.
 A New-York követnye megtamadhatalan a kiállítás napjától fogva.

Referenciák Magyarországon:
Magyar Általános Hitelbank.
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.
 Magyarországi vezérigazgatóság:
Budapest, Erzsébet-körút 9-11., New-York palota.

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel értesitem t. ügyfeleimet, hogy **1887. óta fennálló bank- és váltóüzletemet 1901. augusztus 1-én IV., Egyetem-utca 3. sz. Beimel Lajos**

bank- és váltó-üzelt a m. kir. Osztálysorsjáték főelárasítója.

PRÓBA SZERENCSE!

Kétkrajcáros levelezőlapon tett megrendelése elegendő, hogy meggyőződést szerezzen cipőim jószágáról, mely ha nem felel meg, a pénzt haladéktalanul visszaadom.

Minden cipőért egy évi jótállást vállalok, ha az általam fölaltalt „GÉZI” kenőccsel, melyet ingyen adok, bekeni. Mértéknek elegendő egy papírlapon harisnyában a lábaltal rajza. **Kérje képes árjegyzékem ingyen.**

Férfi sima vixcipő	3.-	Női zerge cupez vagy fűzés	3.-
Férfi elegans vix fűzés	3.20	Szalonlak fűzés vagy szalonlak, elegans, fűzés	4.-
Sárga bagaria fűzés	3.50	Angol box calw, bór v. szlonlak fűzés vagy gombos	3.50

Agulár Dávid fia, Deák-tér 6. szám.

Titkos betegségek szakorvosa

gyanút, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást hozó szerzőknek, 30 éves kórhad és magánygyakorlati tapasztalásainál fogva legjobban ajánlatot

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem. orvos-tudor

gyógyít férfiaknál és nőknél foglalkozással szava nélkül mindennemű bármily régi kórhad

Nemi betegségek

ugymint **hugycsófolyást, hólyag- és vizeleési bajokat, bujakeros sebeket, syphilitis, önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmagasabb borbetegségeket és szépséghibákat,** továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat (impotencia)

meglepe biztos eredményt gyorsan a legjobb módon.

RENDELÉS-INTÉZET: Budapest, VII., Kerpesi-ut 14. sz. 1. e.
 Rendelés: délelőtt 10-4-gig, délután 6-8-gig.
 Külön váróterem. Külön be- és kijárás.
 Levelekre rögtön válasz.

BUDAPEST

Kirándulási térképe.

Készítette:
Hátsék Ignác
 m. kir. térképész.

Budapest és vidéke legkönyvebben áttekinthető, éleken színezésű, részletes térképe. Társas kirándulások, sétálóknak és byalkistáknak egyaránt nélkülözhetetlen. Szembetűnően megkülönböztethető az államutak, megyei utak, közlekedési utak, vasutak és vilamos vasutak jelzése. Felüti az erdők, mezőket, réteket és palatokat is. Pontosan jelzi a terület minden részének tegegrázta feletti magasságát. Ára 1 korona. — Kijárás: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedése Budapest, Andrásy-ut 21.

Népnevelők Könyvtára.

..... Szerkesztő: Peres Sándor

A Népnevelők Budapesti Egyesületének tulajdona.

Megjelentek eddig:

1. füzet Komáromy Lajos: *Fáy András*, mint paedagógus. 1 kor.
2. " Schön József: A szocializmus ismertetése. 1 kor.
3. " Somogyi Géza: Nagy Britannia közoktatásügye. 1 kor.
4. " Körösi H.: Paedagógiai Kalauz a népnevelés céljaira. 1 kor.
5. " Dr. Paecseri Karoly: Quintilianus és Plutarchus. Neveléstörténelmi tanulmány. 1 kor.
6. " Peres Sándor: A beszéd- és értelemgyakorlatokról. Vezérkönyv gyanánt. 3. jav. kiadás. 1 kor.
- 7-9. " Pethes János: Gyermekpsychologia. (Szülők, tanítók és tanítóöndevők számára). 3 kor.

Előfizetéseket négy számrá 4 koronával, valamint megrendeléseket egyes füzetekre is elfogad a kiadó-cég:

Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedése Budapest, Andrásy-ut 21. sz.

● Egy-egy szám ára 1 korona. ●

Titkos betegségek

mindennemű impotentiát meg idős emberek is megleg sikerrel, alaposan gyógyítja

med. univ.

Dr. Fabinyi

v. kir. udv. orvos, specialista

oly módszerrel, melyet sok ezer betegnél

biztos eredményt alkalmazott számos évi kórhad gyakorlatában.

biztos siker folytán honorárium utalás is fizethető levelekre általában válasz: kivátsza: győzősokor. 18478

Lakása: Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. l. em.
 Bejárás a leposónál.
 Külön váróterem.
 Rendel: este 6-8-gig

Színházak, szórakozó helyek.

FOVÁRSI NYARI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. július hó 31-én.
Budapest szépe.

Látványos operette 6 képben Irták: Faragó Jenő és Márkus Géza. Zenejét szerzte: Barna Izsó.
 Kezdeté 7 óraker.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Szerda, 1901. július hó 31-én.

Láng Etel és Sziklai Kornél vendégfelléptével.
Ócska brigadéros.

Látványos bohóság énekekkel és táncal egy prologgal és 4 felvonásban. Irtá Feld Mátyas. Zenejét összeállította Barna Izsó.
 Kezdeté 7 1/2 óraker.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. július hó 31-én.

Eszter.

Bibliai melodráma 3 felvonásban. Irtá Zöldi Márton. Zenejét szerzte Singer Nándor.
 Kezdeté 7 1/2 óraker.

!! Még csak rövid ideig !!

William Caspar vad-délafrikai bur-csoportja.
ÁLLATKERT.

Naponta 2 előadás:

délután 6 óraker és este 8 óraker villanyvilágítás mellett.
 Eredeti transvaali és oranje-szabadállami bur csataképek, zuluk, matabelek, gyarmat-csapatok, vakmerő lovassmutatványok.
 Saját zenekarának hangversenye.
 Városi belépőjegyek 50 fillérrért kaphatók az összes tőzsdékben.

ŐS-BUDAVARA

Ma szerdán, d. u. 6 óratól kezdve reggeli 4 óráig fényes kivilágítás mellett:
remek varieté műsor
 a corvintéri nagy színpadon. The Sennets-troupe, Illaris és Tordant, Brothers Forrest, Brothers Giorgi, La és Do és a többi újonnan szerződött világhírű különlegességekkel.
 — A pesti m. kir. honvéderületi zenekar hangversenye. — **BENALIBÉY** varázsszínháza.
 A „Folles-Caprice“ vendéglátéka.
 Amerikai scating-rink. — Olasz beraaglieri-zenekar.
 Számos egyéb érdekes szórakozás.
 Belépőt 60 fillér. Gyermeknek 12 éven alól 20 fillér. A kedvezményes jegyek minden tőzsdében.
 A földalatti villamos éjjel 12 óráig közlekedik. — Tarsasokcikk egész éjjel.

LAHNE-féle TAN- és NEVELŐINTÉZET
 6—18 éves fiúk részére **SOPRON.**
 Elemi iskolával, nyolc osztályú gimnáziummal, hat osztályú reáliskolával. Előkészítő és katonai iskolákra szolgáló felkészítő, családias nevelés, egészségös iskola. Bizonyítványai államérvényesek. Új növendékek bármikor felvételt nyernek.
 Az igazgatóság.

Saison vége miatt

rendkívül LESZÁLLÍTOTT ÁR

Szent-Lőrinci
Porcellán fest. ipartelep
 Teréz-körút 32. sz.
 Dusan aranyozott és remek festési (6 szem.)
Tea-készlet 3 frt 60.
 Mocca service platauval 3 frt 75 kr.
 Függetl. lámpa 1 1/2 m. magas 4 frt 80 kr.
 Roppant nagy raktár (6 szem.) díszes

Étkező-készlet 6 forint.

Étkező, magas facon elegáns 8 frt 50 kr.
 Étk., Rococo, Ibolya virág 10 frt 50 kr.
 Étkező, modern, minta nélkül csak szél. arany szeg. 12 frt 50 kr.
 Étkező 12 személyre 20, 30 és 35 frt.
Vidéki megrendelésnél kérjük a mintavirág-ját vagy színezetét megnevezni.

Az angol Premier Helical kerékpárok

27 év óta legjobb hírnevűek a világon.
 Kiallított anyag és munka tekintetében felülmúlhatatlan!
 A délafrikai tábori csendőrség 6 év óta a Premier kerékpárokat használja, mert azok a legrosszabb körülményben is beváltak!
 Gyárak (Angolország) Coventra, Nürnberg-Dooos és Eger. Kaphatók az eredeti gyári áron, cseleget ollyfős fizetési feltételekkel a magyarországi fióktárban

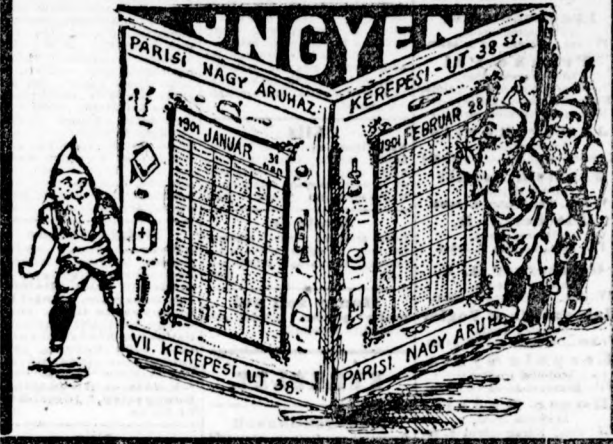
Láng Jakab és Fia

Kerékpárkereskedőknél
 Budapest, József-körút 41. Fiók: Rottenhiller-u. 1.
 Árjegyzék ingyen.
 Saját szakértői javító-műhely.

HAGGENMACHER-féle
 a söröződe által palaezkozott
GÓLIÁT MALÁTA-SÖR
 legköllemesebb üdítő és tápláló ital.
 Dr. Tóth János kir. keresk. törvén. hit. vegyész nyilatkozata: „A Haggenmacher-féle Góliát Maláta Sört, vegyvizsgálatom alapján, főleg magas extract és malátaszór (Maltose) tartalma következtében a legköllemesebb maláta-sörök közé sorozom.”
 Megrendelési hely:
 Budapest, V., Kádár-utca 5. sz.

Az 1901. évi teljes naptárral ellátott képes nagy árjegyzék

Épp most jelent meg a közkezdelt egy- és kétkoronas áruosztályról, ugyszintén az összes árucikkekről kívánatra bérmentve.

Budapest székesfővárosi képes útmutató.
 Összeállította: **Jauernik Nándor.**
 A főváros éjnek színezésű, könnyen áttekinthető térképe, melyen első pillanatra megtalálható minden kerület, minden utca és tér, minden középület és közlekedési vonal, közúti vasút, földalatti vasút és helyierdekü hajóközlekedés. Öt-százötven latorképben megvan: a Dunapart, az új országház, a Bazilika, a Curia, a Nemzeti Múzeum, az Armyszobor, az Akadémia, a Mátyás-templom, a Millenniumi kőemlék, a Képzőművészeti palota, a Nyugati pályaudvar, a Nemzeti színház, a Vigaszínház, az Opera, a Népszínház, a Közponyi vásárszarnok, az Alagút és a királyi palota, az Iparművészeti Múzeum, a Margitszigeti zubatag, a Földalatti villamos bejárata, az óbudai Hajógyár és a Keleti pályaudvar, a déli pályaudvar stb. **Ára 40 fillér.**
 Kiadta: **Lampel Róbert** (Wodianer F. és Fiai) és cs. kiro. udv. könyvkereskedő cég. Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

Pénzkölcsön
 sorajjegyekre és értékpapírokra, majdnem a teljes arányban.
 Zálogban levő sorajjegyek általán kiváltásnak és azokra nagyobb és olcsóbb előleget adok, vagy átvesszem sorajjegyeket a napi áron — mint a hírlapokban jegyezve vannak — és a tulajdonos ugyanazon sorajjegyeket visszaveheti tölem apró részleteltetés mellett.
Hj. SCHÖN ÁRMIN bankháza.
 (Alapították 1884-ben.)
BUDAPEST, Erzsébet-körút 48. sz. alatt.

Dr. Weiss J. győgy- és végiggyógyító.
 Fennáll 59 év óta
 Kiváló győgyeredmények ideg- és krónikus betegségekben.
 MODLINGBEN, Pilsenitzthal.
 Végiggyógyító, villamos győgyítő, hírlap győgyítő, másszaga, Longosdomos orvosi kórház.
 Olcsó árat. — Próbát is ingyen.
 Abnormalis elő! Legjobb kerékpárok, szánzációs alkalmi vétel. Új előszótályu modellek (uri és női 160 koronású). Nagy raktár múlt évi új, finom gépeknek 120 koronású. Hazánálk 80, 100, 110 koronású Pneumatik, utótarak 6. Garante-minőség K. S., fennobb K. 9., szivattyúk 80-100 koronású ingren. Nagy képes katalógus 60 fillér beküldés mellett.
Rundbakin M., Bécs, IX., Berggasse 3.

SPORT-JÁTEKOK
 legolcsóbb megbízható beszerzési forrás.
KIVÁNATRA BÉRMENTVE KÜLD!
SEFFER ANTAL
 BUDAPEST, IV. KÁROLY-UTCA 1. (Közponyi városbár)
 boltszám 12. (Közponyi városbár)
 KÖTÉLÁRUK, ZSINEGEK, ZSÁKOK, PONYVÁK, FÜGGŐGÁYAK, TORNÁSZKÖZÖK és mindenféle HALÓK IPARTELEPE.
TENNIS-TEREK ELKÉSZÍTÉSE, TORNATERMEK FELSZERELÉSE.
 GYÁR: VII. BOSNYAK-UTCA 20. SAJ/T HÁZ.

Most jelent meg!
ZOLA
 legújabb regénye magyarul
Munka
 (TRAVAIL)
 Egyedül jogositott magyar fordítás.
Négy Evangelium
 második része.
 Kiadta: **Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)** cs. és k. udv. könyvkereskedése Budapest, Andrássy-ut 21.
 Kapható minden könyvkereskedésben.

Fegyver- és Gépgyár Részvénytársaság.
 Az általunk készített
Diesel-féle hőerőgépek
 üzeme (nyers-kőolajjal) a legolcsóbb óránként és tényleges lőerőnként 2—3 fillér.
 Megrendelésük folytán legközelebb a következő elsőrangú üzemeknek fogjuk szállítani: **M. kir. dohánygyár,** Temesvár (2 darab), **Magyar általános hitelbank,** (villamos világítás) Budapest, **Franklin Társulat,** (könyvnyomda) Budapest, **Böhlér Testvérek és Társa R. T.** (acélgár) Kapfenberg, Ausztria, **Alberto Bühr** (vegyészeti gyár) Fiume, **Giovanni Sirola** (kötélgár) Fiume stb. stb.
Fegyver- és Gépgyár Részvénytársaság.

